

PRAVIDELNÉ HODNOTENIE OPERAČNÉHO PROGRAMU BRATISLAVSKÝ KRAJ

Bratislava, august 2013

Objednávateľ: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
Slovenskej republiky
Dobrovičova 12
812 66 Bratislava
Slovenská republika**

Zhotoviteľ: **Consulting Associates, s.r.o.
Kozia 11
811 03 Bratislava
Slovenská republika**

Tel./Fax: 02/5441 1272
Email: ca@ca-slovakia.sk
<http://www.ca-slovakia.sk>

OBSAH

ÚVOD	6
1. Vývoj v externom sociálno-ekonomickom prostredí programu	10
1.1 Zmeny na regionálnej úrovni v hodnotenom období	10
1.1.1 Zmeny v oblasti občianskej infraštruktúry a prvkov vybavenosti územia v BK	16
1.1.2 Zmeny v oblasti podpory malých a stredných podnikov pri tvorbe, zavádzaní a využívaní inovácií a progresívnych technológií v BK	18
1.1.3 Zmeny v oblasti informatizácie a eGovernmentu v BK	20
1.1.4 Zmeny vyžadujúce úpravu sústavy ukazovateľov OPBK	23
1.2 Vplyv zmien externého prostredia na výkonnosť operačného programu a cieľové skupiny	25
2. Finančný a fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013	29
2.1 Finančný pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013	29
2.1.1 Finančný pokrok v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013	30
2.1.2 Finančný pokrok v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013	35
2.2 Plnenie ročných záväzkov OPBK k 30.6.2013	41
2.3 Fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013	44
2.3.1 Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013	45
2.3.2 Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013	47
2.4 Fyzický pokrok v implementácii OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013	51
2.4.1 Zhodnotenie fyzického pokroku v implementácii Prioritnej osi 1 OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013	55
2.4.2 Zhodnotenie fyzického pokroku v implementácii Prioritnej osi 2 OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013	59
2.4.3 Ekonomická efektívnosť podporovaných aktivít a vynakladania verejných zdrojov ..	65
2.5 Pokrok v napĺňaní cieľov horizontálnych priorít	67
2.5.1 Horizontálna priorita Informatizácia spoločnosti	67
2.5.2 Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity	68
2.5.3 Horizontálna priorita Rovnosť príležitostí	69
2.5.4 Horizontálna priorita Trvalo udržateľný rozvoj	71
3. Systém riadenia a implementácie OPBK	73
3.1 Nastavenie implementačného systému v rámci OPBK	74
3.2 Zhodnotenie činnosti SORO pre OPBK k 30.6.2013	79
3.3 Organizačná štruktúra a administratívne kapacity	81
4. Záver a odporúčania na elimináciu rizík	88
PRÍLOHY - TABUĽKOVÁ ČASŤ	93

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov	11
Tabuľka 2: Vývoj výšky bežných príjmov obcí BSK v rokoch 2007 – 2012 v eurách	13
Tabuľka 3: Charakteristika sektoru MSP v BK.....	18
Tabuľka 4: Prístup domácností k internetu	21
Tabuľka 5: Finančný plán prioritnej osi 1 OPBK.....	30
Tabuľka 6: Priebežné plnenie finančného plánu prioritnej osi 1 OPBK	30
Tabuľka 7: Počet žiadostí o NFP/projektov v rámci prioritnej osi 1 OPBK.....	32
Tabuľka 8: Revidovaný finančný plán prioritnej osi 2 OPBK.....	35
Tabuľka 9: Priebežné plnenie finančného plánu prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013	36
Tabuľka 10: Počet žiadostí o NFP/projektov v rámci prioritnej osi 2 OPBK.....	38
Tabuľka 11: Plnenie ročných záväzkov OPBK k 30.6.2013 na úrovni zdrojov EÚ .	43
Tabuľka 12: Fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013.....	44
Tabuľka 13: Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 1 Infraštruktúra k 30.6.2013	45
Tabuľka 14: Finančné vyjadrenie pokroku v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013	46
Tabuľka 15: Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika k 30.06.2013	48
Tabuľka 16: Finančné vyjadrenie pokroku v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.06.2013.....	48
Tabuľka 17: Plnenie ukazovateľov na úrovni globálneho cieľa OPBK k 31.12.2012	52
Tabuľka č. 18: Plnenie fyzických ukazovateľov k 31.12.2012 - ukazovatele na úrovni Prioritnej osi 1 Infraštruktúra	57
Tabuľka 19: Plnenie fyzických ukazovateľov k 31.12.2012 na úrovni Prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika	60
Tabuľka 20: Základné ukazovatele porovnania efektívnosti a účinnosti projektov OPBK a príbuzných operačných programov	66
Tabuľka 21: Administratívne kapacity riadiaceho orgánu pre OPBK	85
Tabuľka 22: Administratívne SORO pre OPBK.....	86
Tabuľka 23: Administratívne SORO pre OPBK.....	86
Tabuľka 24: Administratívne SORO pre OPBK.....	86
Tabuľka 25: Ukazovateľ finančného zdravia obcí a VÚC (2012).....	94
Tabuľka 26: Ukazovateľ finančného zdravia všetkých VÚC (2012).....	94

Tabuľka 27: Ukazovateľ finančného zdravia obcí BK - priemer obcí za jednotlivé okresy	94
Tabuľka 28: Vývoj indikátorov finančnej stability obcí BK	94
Tabuľka 29: Vývoj indikátorov finančnej stability Hlavného mesta SR Bratislavy (bez mestských častí)	95
Tabuľka 30: Vývoj indikátorov finančnej stability Bratislavského VÚC	95
Tabuľka 31: Výnosy dane z príjmov fyzických osôb poukázané územnej samospráve (v tis. eur)	95
Tabuľka 32: Počet obývaných bytov v BK a jednotlivých okresoch.....	95
Tabuľka 33: Štruktúra bytového fondu podľa obdobia výstavby	96
Tabuľka 34: Materské školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 - 2012	96
Tabuľka 35: Základné školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 - 2012	96
Tabuľka 36: Stredné školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 - 2012 (vrátane externého štúdia).....	96

ÚVOD

Operačný program Bratislavský kraj (ďalej aj „OPBK“) implementovaný v programovom období 2007 – 2013 je určený územia Bratislavského kraja (ďalej aj „BK“), ktoré spadá pod cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť 1. BK je ekonomicky najvyspelejším regiónom SR a dlhodobo patrí aj medzi ekonomicky najvyspelejšie regióny v rámci EÚ. Aj keď je OPBK z hľadiska výšky alokácie zdrojov EÚ v rámci SR jedným z najmenších operačných programov, ide o multi-sektorový program zameraný na podporu subjektov verejného aj súkromného sektora prostredníctvom realizácie širokého spektra aktivít v oblasti regionálnej infraštruktúry, vedomostnej ekonomiky, informatizácie verejnej správy a podpory mikro, malých a stredných podnikov.

OPBK bol v kontexte priorít Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 – 2013 (ďalej aj „NSRR“) vypracovaný v nadväznosti na regionálnu analýzu sociálno-ekonomických charakteristík územia BK. Stratégia OPBK sa orientuje predovšetkým na oblasť regionálnej dostupnosti, regenerácie sídiel a vedomostnej ekonomiky podporovanej konkurencieschopnosťou podnikov, inováciami a informatizáciou spoločnosti. Príprava operačného programu v rokoch 2006-2007 bola realizovaná za účasti širokého spektra sociálno-ekonomických partnerov a opiera sa o analýzy vykonané na základe štatistických údajov východiskového roka 2004. Strategická časť OPBK vychádzala v čase prípravy OPBK v rokoch 2006 – 2007 z vízie hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska, ktorá bola formulovaná ako „*Celková konvergencia ekonomiky SR k priemeru EÚ 15 cestou trvalo udržateľného rozvoja*“. Na základe navrhutej stratégie OPBK bol definovaný globálny cieľ programu ako „*Posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život*“.

Vývoj v rokoch 2008 – 2010 poznamenala celosvetová hospodárska kríza, ktorá vo vzťahu k implementácii OPBK mala charakter významných socio-ekonomických zmien s dopadom na vykonávanie programu a napĺňanie pôvodne nastavenej stratégie OPBK. Vplyv hospodárskej krízy a následné zmeny rozvojových priorít potenciálnych žiadateľov OPBK a tiež zmena legislatívneho prostredia boli hlavnými dôvodmi na revíziu OPBK, ktorá bola schválená v septembri 2011. Revízia bola iniciovaná na základe odporúčaní z pravidelného hodnotenia operačného programu vykonaného v júni 2010 a z dôvodu zvýšenia finančných prostriedkov v alokácii OPBK z podnetu EÚ. Na základe pravidelného hodnotenia bola v rámci Prioritnej osi 1 realokovaná časť finančných prostriedkov z opatrenia 1.2 do opatrenia 1.1, v rámci Prioritnej osi 2 z opatrenia 2.2 do opatrenia 2.1. a taktiež došlo k presunu finančných prostriedkov vo vnútri jednotlivých opatrení. Zároveň na základe listu Európskej komisie č. CAB/D(2010) 622 z 13. októbra 2010 bolo v súvislosti s upresnením prepočtu stálych cien na bežné ceny stanovené zvýšenie alokácie pre OPBK na konečnú hodnotu 8 207 607 eur (zdroj ERDF). Toto zvýšenie sa premietlo v rámci OPBK výhradne do opatrenia 1.1., pričom boli zvýšené alokácie pre skupiny aktivít 1.1.1 a 1.1.2. Tu je potrebné spomenúť, že preskupenie finančných prostriedkov bolo realizované s dôrazom na ich efektívne čerpanie v rámci opatrení a skupín aktivít s najväčšou absorpčnou kapacitou.

---

¹ Regióny oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Konvergencia sú regióny NUTS 2, ktorých HDP v parite kúpnej sily za obdobie rokov 2000 - 2002 je menší ako 75 % priemerného HDP v EÚ 25 za rovnaké referenčné obdobie. Členské štáty oprávnené na financovanie z Kohézneho fondu sú tie štáty, ktorých HND v parite kúpnej sily za obdobie rokov 2001 – 2003 je menej ako 90 % priemeru HND v EÚ 25 a členské štáty, ktoré majú program na splnenie podmienok hospodárskej konvergenencie uvedených v článku 104 Zmluvy o prístupí SR k EÚ.

Pravidelné hodnotenie OPBK vykonané v priebehu roka 2013 vychádza z Plánu hodnotení OPBK na programové obdobie 2007 – 2013 schváleného Monitorovacím výborom pre OPBK. Hodnotenia operačných programov spojené s monitorovaním operačných programov vykonávajú členské štáty na základe čl. 48, ods. 3 Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej aj „Všeobecné nariadenie“). Základný rámec pravidelného hodnotenia vykonaného na základe dostupných údajov k 30.6.2013 tvoria nasledovné oblasti:

- vývoj v externom prostredí, v ktorom sa vykonáva operačný program
- finančný a fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013
- systém riadenia a implementácie OPBK.

Cieľom pravidelného hodnotenia je zhodnotiť súčasnú situáciu a navrhnúť prípadné opatrenia a odporúčania, ktoré by zlepšili kvalitu, účinnosť a efektívnosť vykonávania operačného programu. Odporúčania hodnotiteľa by zároveň mali zvýšiť kvalitu vykonávaných procesov a prispieť k efektívnejšiemu dosahovaniu cieľov programu (globálneho cieľa a špecifických cieľov). Závery z vykonaného hodnotenia môžu byť zároveň podnetom na iniciovanie prípadnej revízie operačného programu v zmysle čl. 33 Všeobecného nariadenia.

Metodický rámec na vypracovanie pravidelného hodnotenia

Pravidelné hodnotenie OPBK je súčasťou hodnotení realizovaných počas programového obdobia 2007 – 2013 s cieľom priebežného zhodnotenia naplňovania stratégie programu prostredníctvom dosahovania jeho merateľných ukazovateľov, plnenia finančného plánu a identifikovania prípadných ťažkostí s vykonávaním operačného programu v zmysle čl. 33, ods. 1, písm. c) Všeobecného nariadenia. Závery a odporúčania z pravidelného hodnotenia by mal riadiaci orgán využiť na prijatie adekvátnych opatrení smerujúcich k úspešnej realizácii programu, a to vrátane jeho prípadnej revízie.

Pravidelné hodnotenie operačného programu je nástrojom na nezávislé posúdenie priebežne dosahovaného pokroku vo vykonávaní programu, pokroku pri plnení plánovaných hodnôt finančných a vecných merateľných ukazovateľov programu a posúdenie efektívnosti a účinnosti vykonávaných procesov. Hodnotenie umožní riadiacemu orgánu identifikovať príčiny prípadných odchýlok od plánovaného stavu a prijať opatrenia na efektívne naplňovanie stratégie operačného programu. Hodnotenie zahŕňa skúmanie a interpretáciu informácií získaných z procesu monitorovania a iných dostupných zdrojov s cieľom zistiť príčiny odchýlok medzi dosiahnutými výstupmi, výsledkami a stanovenými cieľmi a s cieľom vysvetliť účinky intervencií.

Pravidelné hodnotenie spojené s monitorovaním programu sa počas programového obdobia vykonáva v súlade s čl. 48 ods. 3 Všeobecného nariadenia, najmä ak uvedené hodnotenie odhalí výrazný odklon od počiatocne stanovených cieľov, alebo ak sa navrhne revízia operačných programov podľa článku 33 tohto nariadenia.

Predmetom pravidelného hodnotenia OPBK vykonaného v priebehu roka 2013 je nasledovná sústava hodnotiacich otázok, resp. oblastí definovaných riadiacim orgánom pre OPBK:

1. Vývoj v externom prostredí programu

- Došlo k výrazným zmenám v sociálno-ekonomickom prostredí?
  - Aké zmeny boli zaznamenané na regionálnej úrovni?

- Nastali významné zmeny v oblasti občianskej infraštruktúry a prvkov vybavenosti územia?
- Nastali významné zmeny v oblasti podpory malých a stredných podnikov pri tvorbe, zavádzaní a využívaní inovácií a progresívnych technológií?
- Nastali významné zmeny v oblasti informatizácie?
- Došlo k takým zmenám, ktoré si vyžadujú zmenu ukazovateľov OPBK?
- Zhrnutie
- Ako sa prejavili zmeny v externom prostredí na výkonnosti operačného programu? Aké sú dopady zmien na cieľové skupiny?
  - Ktoré zmeny v externom (sociálno-ekonomickom) prostredí OPBK boli najzávažnejšie?
  - Ktoré zmeny majú priamy vplyv na implementáciu OPBK? Ako ju ovplyvňujú?
  - Ktoré zmeny majú priamy vplyv na cieľové skupiny v rámci jednotlivých opatrení? Ako ich ovplyvňujú?
  - Zhrnutie

2. Finančný a fyzický pokrok v implementácii k 30.6.2013

- Sú prostriedky vo všetkých oblastiach podpory dostatočne čerpané? Ak nie, aké sú hlavné prekážky pri zabezpečení dostatočnej absorpčnej kapacity v problémových oblastiach podpory?
  - posúdenie absorpčnej kapacity k 30.6.2013 na úrovni opatrení/skupín aktivít a prioritných osí;
  - výška alokácie, objem žiadaných prostriedkov, objem prostriedkov v schválených žiadostiach o NFP, objem prostriedkov v zazmluvnených projektoch, objem uhradených prostriedkov prijímateľom, objem certifikovaných prostriedkov;
  - výška alokácie, počet prijatých žiadostí o NFP, počet žiadostí NFP odporučených na schválenie, počet schválených žiadostí o NFP, počet zazmluvnených projektov, počet ukončených projektov a počet mimoriadne ukončených projektov;
  - prostriedky/finančné údaje = štrukturálne fondy + štátny rozpočet;
  - ktoré sú problémové oblasti z pohľadu čerpania k 30.6.2013?
  - ktoré sú rizikové oblasti z pohľadu využitia zdrojov do konca programového obdobia?
  - aké sú príčiny nižšej absorpčnej kapacity v týchto oblastiach a ako sa dajú odstrániť?
- Aký je pokrok vo finančnej realizácii operačného programu a jeho prioritných osí? Existuje reálne riziko straty finančných prostriedkov vyplývajúce z neplnenia pravidla n+3, resp. n+2? Aké opatrenia je nutné prijať, aby nedošlo k strate finančných prostriedkov?
  - stav finančnej implementácie k 30.6.2013 na úrovni prioritných osí a programu;
  - čerpanie alokácií na úrovni prioritných osí a programu;
  - vývoj a odhad čerpania záväzkov do konca programového obdobia;
  - finančné údaje z Certifikačného orgánu (delenie štrukturálne fondy, štátny rozpočet, vlastné zdroje alebo len štrukturálne fondy?);
  - aké opatrenia je potrebné prijať, aby nedošlo k strate finančných prostriedkov?
- Ak sa vyskytol odklon od stanovených cieľov/cieľových hodnôt, aké sú príčiny? Aké opatrenia je potrebné prijať na zlepšenie situácie?
  - stav fyzickej implementácie k 30.6.2013 na úrovni prioritných osí a programu;
  - posúdenie na základe platných merateľných ukazovateľov programu;
  - posúdenie stavu na základe dosiahnutých hodnôt ukončených projektov;
  - odhad splnenia stanovených cieľov na základe hodnôt projektov v realizácii a zazmluvnených/schválených projektov;

- plánované výzvy do konca programového obdobia (pripravované zmeny operačného programu);
- opatrenia na zlepšenie situácie v prípade odklonu od cieľov/nízkych hodnôt.
- Sú ukazovatele na úrovni operačného programu aktuálne a relevantné z hľadiska vypovedacej schopnosti vo vzťahu k cieľom operačného programu, prioritných osí a opatrení operačného programu, z hľadiska potrieb riadiaceho orgánu pre operačný program (úroveň riadiaceho orgánu) a CKO (úroveň NSRR), ako aj z hľadiska ich rozsahu, definícií a cieľových hodnôt?
  - posúdenie relevantnosti merateľných ukazovateľov OPBK vo vzťahu k cieľom (podporovaným intervenciám);
  - posúdenie relevantnosti a využiteľnosti pre riadenie operačného programu (potreby riadiaceho orgánu);
  - posúdenie relevantnosti a využiteľnosti pre národnú úroveň (potreby CKO)
  - analýzy procesu monitorovania (realizované vs. ukončené projekty, programová vs. projektová úroveň);
  - posúdenie špecifikácie/definovania rozsahu merateľných ukazovateľov (výstupy vs. výsledky/dopady);
  - posúdenie aktuálnosti/dosiahnuteľnosti cieľových hodnôt ukazovateľov;
  - pokrok v napĺňaní cieľov horizontálnych priorit.

3. Systém riadenia a implementácie OPBK

- Je implementačný systém operačného programu vhodne nastavený? Aké sú nedostatky a riziká spojené s implementačným systémom operačného programu? Dokáže systém dostatočne rýchlo reagovať na meniace sa potreby?
  - hodnotenie jednotlivých procesov projektového/programového cyklu: príprava a obsah výziev, informovanosť a publicita, podpora žiadateľov a prijímateľov (komunikácia), hodnotenie a výber projektov, finančné riadenie projektov (spracovanie žiadostí o platbu), monitorovanie (monitorovacie správy projektov a výročné správy), hodnotenie;
  - rozdelenie úloh a kompetencií medzi riadiacim orgánom a sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom (ďalej aj „SORO“), ako aj v rámci SORO;
  - faktory ovplyvňujúce výkonnosť/činnosť riadiaceho orgánu a SORO;
  - chybovosť orgánov zapojených do riadenia OPBK (porovnanie s inými operačnými programami).
- Sú podporované aktivity ekonomicky efektívne?
  - porovnanie s inými programami (Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, Regionálny operačný program, Operačný program Informatizácia spoločnosti)?
- Sú prostriedky štrukturálnych fondov a verejné zdroje vynakladané efektívne?

Vyššie uvedené hodnotiace otázky sú podrobne rozpracované v nasledovných častiach dokumentu. Vstupmi na účely vykonania pravidelného hodnotenia sú dokumenty poskytnuté riadiacim orgánom (výročné správy o vykonávaní OPBK, správy o vyhodnotení výziev, zostavy týkajúce sa napĺňania finančného plánu OPBK a napĺňania merateľných ukazovateľov OPBK k 30.6.2013, výsledky doterajších auditov a kontrol a hodnotení programu a pod.), verejne dostupné údaje Štatistického úradu SR (www.statistics.sk), Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR (www.upsvar.sk), analytické údaje Centrálného koordinačného orgánu, Certifikačného orgánu a informácie poskytnuté zástupcami riadiaceho orgánu počas konzultácií so spracovateľom hodnotenia.

1. VÝVOJ V EXTERNOM SOCIÁLNO-EKONOMICKOM PROSTREDÍ PROGRAMU

1.1 Zmeny na regionálnej úrovni v hodnotenom období

Predmetom tejto časti hodnotenia je identifikácia zmien, ktoré vyplynuli z externých faktorov nezávislých na činnosti riadiaceho orgánu a ďalších orgánov zainteresovaných do implementácie OPBK (sprostredkovateľský orgán, platobná jednotka). Hodnotenie primárne pokrýva obdobie od septembra 2011 do 30.6.2013, t. j. obdobie od schválenia poslednej revízie OPBK až po súčasnosť. Najmä v súvislosti s pretrvávajúcimi prejavmi a dôsledkami hospodárskej krízy sú niektoré vplyvy prostredia na implementáciu programu zachytené kontinuálne od začiatku hospodárskej krízy v roku 2008.

Stratégia OPBK bola v kontexte priorít NSRR navrhnutá v nadväznosti na regionálne analýzy tých sociálno-ekonomických charakteristík územia, ktoré sú relevantné z hľadiska možnej podpory prostredníctvom existujúcich nástrojov kohéznej politiky v programovom období 2007 – 2013. Ide predovšetkým o oblasť regionálnej dostupnosti, regenerácie sídiel, vedomostnej ekonomiky, podpory konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, podporu inovácií a oblasť informatizácie spoločnosti. Analytická časť operačného programu, podobne ako aj NSRR a ostatných operačných programov programového obdobia 2007 – 2013, bola vypracovaná v rokoch 2006 – 2007 na základe štatistických údajov východiskového roka 2004. V prípade niektorých vstupných údajov, napr. zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov išlo o ešte staršie dáta (rok 2001). Na základe záverov z analytickej časti bola nastavená stratégia operačného programu, štruktúra a obsah prioritných osí a opatrení, oprávnené aktivity, ciele programu a sústava merateľných ukazovateľov. Strategická časť OPBK vychádzala v čase prípravy OPBK v rokoch z vízie hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska, ktorá bola formulovaná ako „*Celková konvergencia ekonomiky SR k priemeru EÚ 15 cestou trvalo udržateľného rozvoja*“. Na základe navrhutej stratégie OPBK bol definovaný globálny cieľ programu ako „*Posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život*“.

Ekonomika a podnikateľské prostredie

Príprava programového obdobia 2007 – 2013 sa uskutočnila v čase, keď Slovensko zaznamenávalo vysoký ekonomický rast. Medziročný rast HDP dosiahol podľa Štatistického úradu SR v roku 2006 úroveň 8,3 % a v roku 2007 10,4 %. Pozitívne očakávania v ekonomickom vývoji sa premietli aj do nastavenia stratégie OPBK pre BSK ako ekonomicky najvyspelejšieho regiónu SR. Stratégia OPBK predpokladala generovanie dostatku súkromných aj verejných zdrojov na realizáciu aj väčších rozvojových projektov (napríklad systém integrovanej dopravy) a rozvojových projektov s vysokou pridanou hodnotou najmä v oblasti vedomostnej ekonomiky (napr. posilňovanie konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia prostredníctvom zapojenia MSP do podpory výskumu a inovácií). Dôsledky hospodárskej krízy sa v podmienkach SR začali prejavovať v roku 2008, keď sa začala znižovať výkonnosť ekonomiky SR. Negatívne dôsledky krízy mali vplyv na implementáciu prakticky všetkých operačných programov v rámci NSRR. Útlm plánovaných rozvojových aktivít sa dotkol aj potenciálnych žiadateľov v rámci OPBK, najmä subjektov podnikateľského sektora. V súvislosti s minimalizáciou dopadov celosvetovej krízy prijímala vláda SR a Európska komisia v uvedenom období viaceré opatrenia, ktoré mali urýchliť a zefektívniť čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ. Išlo predovšetkým o snahu odstrániť administratívne bariéry a zjednodušiť toky disponibilných finančných prostriedkov do stagnujúcej ekonomiky v čase výpadku súkromných investícií. Opatrenia prijímané vládou SR mali charakter systémových opatrení Centrálného koordinačného orgánu (ďalej aj „CKO“) na zjednodušenie implementačného rámca týkajúceho sa všetkých

operačných programov. Opatrenia Európskej komisie sa týkali najmä modifikácie nariadení s cieľom zjednodušiť vykazovanie výdavkov a postupov pri implementácii projektov generujúcich príjmy.

Aj keď najvýraznejší prepád výkonnosti hospodárstva nastal v roku 2009, negatívne dôsledky zníženej ekonomickej aktivity v dôsledku krízy pretrvávajú prakticky dodnes. Ekonomický rast SR zaznamenaný v rokoch 2011 – 2013 je stále nízky. V stave ekonomickej stagnácie, prípadne až recesie sa nachádza väčšina štátov EÚ, čo má negatívny dopad na výrazne proexportne orientovanú ekonomiku SR. Prevažujúce negatívne očakávania podnikateľských subjektov brzdia investičné aktivity a negenerujú nové pracovné miesta. Aj v prípade BSK ako ekonomicky najvyspelejšieho regiónu SR dochádza dlhodobo k postupnému nárastu nezamestnanosti.

Ekonomické aktivity koncentrované na území BSK sa stabilne podieľajú na tvorbe slovenského HDP viac ako jeho štvrtinou (26,15 % v roku 2006, 27,77 % v roku 2010). Dôvodom je prirodzená koncentrácia ekonomických aktivít, najmä služieb s vysokou pridanou hodnotou (IT sektor, finančníctvo a pod.), najvyšší podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, koncentrácia inštitúcií verejného života, vzdelávacích, výskumných inštitúcií a pod. Všetky tieto faktory spôsobujú aj vyššiu atraktivnosť územia BK pre domácich aj zahraničných investorov. V hospodárstve BSK má dominantné postavenie sektor služieb (vyše 60 %).

Tabuľka 1: Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov

ukazovateľ		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tempo rastu HDP v %	SR	8,3	10,4	5,6	-5,1	4,1	3,8	1,9	0,7 (prognóza)	2,5 (prognóza)
HDP v bežných cenách v mld. eur	SR	55,00	61,45	66,84	62,79	65,87	69,11	71,46	N/A	N/A
Regionálny HDP v bežných cenách v parite kúpnej sily v mld. eur	BSK	21,11	24,42	25,59	25,82	26,94	N/A	N/A	N/A	N/A
	SR	80,70	90,79	97,79	92,44	97,00	N/A	N/A	N/A	N/A
Pridaná hodnota v bežných cenách v mld. eur	SR	49,61	55,38	60,63	57,07	59,88	62,53	65,40	N/A	N/A
Tvorba hrubého fixného kapitálu v bežných cenách v mld. eur	SR	14,58	16,46	16,57	13,02	13,85	15,95	15,39	N/A	N/A

		06/2010	12/2010	06/2011	12/2011	06/2012	12/2012	06/2013
Miera evidovanej nezamestnanosti	BSK	4,52 %	4,63 %	5,15 %	5,41 %	5,18 %	5,72 %	6,22 %
	SR	12,34 %	12,46 %	12,98 %	13,59 %	13,34 %	14,44 %	14,25 %

Zdroj: www.statistics.sk, www.upsvar.sk

V čase pretrvávajúcej hospodárskej krízy sa podnikateľské subjekty, najmä MSP, primárne orientujú na „prežitie“, čo súvisí s poklesom dopytu po výrobkoch a službách, poklesom ziskovosti a problémami s likviditou z dôvodu nízkej platobnej disciplíny obchodných partnerov. Ochota investovať je tak v posledných rokoch zúžená na aktivity, prostredníctvom ktorých je možné obstarat' a zaviesť už hotové progresívne a inovatívne technológie, a tak pomerne v krátkom čase (doba realizácie projektu) zvýšiť svoju konkurencieschopnosť. Tieto technológie umožnia znížiť prevádzkové

náklady a zvýšiť objem a kvalitu výroby alebo poskytovaných služieb. Na uvedené preferencie podnikateľského sektora už reflektovala revízia OPBK iniciovaná v roku 2010 a tento stav pretrváva do súčasnosti. Oblasť priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a inovačnej investičnej činnosti predstavuje z pohľadu MSP určitú „nadstavbu“ nad rámec bežných podnikateľských aktivít, ktorej efekty v podobe zvýšenej konkurencieschopnosti podniku je možné obvykle očakávať až s odstupom niekoľkých rokov. MSP v podmienkach SR nedisponujú dostatočnou materiálovou základňou na realizáciu projektov tohto typu a navyše NFP poskytovaný v zmysle platných pravidiel vo výške 35 – 60 % z celkových oprávnených nákladov na projekt kladie v čase krízy neúmerne vysoké nároky na vlastné spolufinancovanie investícií zo strany prijímateľov.

Ekonomický vývoj BSK a celej SR v rokoch 2011 – 2013 a dostupné informácie a štatistické údaje vedú k záveru, že po miernom oživení v rokoch 2011 a 2012 je možné do konca programového obdobia, t. j. do 31.12.2015 očakávať len pomalý rast ekonomiky na hranici stagnácie. Je reálny predpoklad, že podnikateľský sektor sa bude naďalej uberať cestou zvyšovania hospodárnosti, t. j. znižovania prevádzkových nákladov. Zvyšovanie efektivity prostredníctvom investícií do moderných a úsporných technológií bude pre MSP pravdepodobne atraktívne len za predpokladu výhodného financovania týchto investícií (napr. aj prostredníctvom NFP). Opatrný postoj k realizácii investičných rozvojových aktivít v súčasnosti neprispieva k vyššiemu ekonomickému rastu a tvorbe nových pracovných miest. V čase ekonomickej stagnácie zároveň nie je možné očakávať ochotu podnikateľského sektora, osobitne MSP, zapájať sa do dlhodobých projektov zameraných na výskum a inovácie. Navyše na území BK, ale aj v rámci SR, stále absentujú funkčné platformy na prepájanie podnikov s akademickým, resp. výskumným prostredím, umožňujúce prenos výsledkov výskumu do praxe, absentujú kvalitné a dostupné poradenské služby pre podnikateľský sektor a administratívne nenáročné mechanizmy poskytujúce zdroje financovania MSP (viď nasledovné časti).

Finančné hospodárenie obcí a VÚC

Negatívny ekonomický vývoj sa prejavil aj na finančnom hospodárení obcí, ktorých hlavným zdrojom príjmov je podiel na výnose dane z príjmov fyzických osôb. Na pokles výnosu dane z príjmov fyzických osôb má negatívny vplyv najmä zvýšenie nezamestnanosti a stagnácia rastu miezd.

Systém fungovania dane z príjmov fyzických osôb ako podielovej dane, ktorej výnos je z väčšej časti určený pre rozpočty územných samospráv, funguje od roku 2005. V zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov získavajú z jej výnosu obce 70,3 %, vyššie územné celky 23,5 % a štátny rozpočet 6,2 %.

Negatívny vývoj hospodárstva spojený so znížením výnosu dane z príjmov fyzických osôb, ako najvýznamnejšieho zdroja príjmov územných samospráv, ovplyvnil ukazovatele finančného hospodárenia obcí SR. Na základe údajov z portálu *Hospodárenie miest, obcí a VÚC* (INEKO) je možné posúdiť vývoj ukazovateľov finančného hospodárenia obcí, ako aj úroveň týchto ukazovateľov v rámci obcí BSK.

Finančné hospodárenie obcí a VÚC je posudzované ukazovateľom tzv. *finančného zdravia*, ktorý predstavuje jeden číselný údaj, na základe ktorého je možné obce porovnávať. Toto číslo je vypočítané na základe piatich finančných indikátorov: celkový dlh (záväzky/bežné príjmy), dlhová služba (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky/bežné príjmy), záväzky aspoň 60 dní po splatnosti (záväzky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti)/bežné príjmy), okamžitá likvidita (finančné

účty/krátkodobé záväzky) a základná bilancia (bežné príjmy + kapitálové príjmy - bežné výdavky – kapitálové výdavky)/bežné príjmy + kapitálové príjmy.

V rokoch 2010 – 2012 dosahovali pri jednotlivých indikátoroch finančnej stability obce BSK lepšie hodnoty ako celkový priemer SR. Výnimkou bola Bratislava (bez mestských častí), ktorá mala horšie ukazovatele, a to najmä indikátor celkového dlhu. Čo sa týka vývoja uvedených ukazovateľov v rokoch 2010 – 2012, tieto nezaznamenali výraznejšie výkyvy. Výnimkou je ukazovateľ okamžitej likvidity, ktorý v roku 2012 značne vzrástol a je tiež výrazne vyšší ako priemer za SR (Údaje sa nachádzajú v tabuľkách *Vývoj indikátorov finančnej stability obcí BSK* a *Vývoj indikátorov finančnej stability Hlavného mesta SR Bratislavy bez mestských častí*, ktoré sú v prílohe č. 1).

Tabuľka 2: Vývoj výšky bežných príjmov obcí BSK v rokoch 2007 – 2012 v eurách

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obce BSK bez Bratislavy, hl. mesta SR	181 110 731	208 860 618	217 345 998	208 728 644	215 587 664	230 758 323
Bratislava, hl. mesto SR	188 867 125	207 206 964	205 994 445	186 498 503	198 712 487	200 705 321
Spolu	369 977 856	416 067 582	423 340 443	395 227 147	414 300 151	431 463 644

Zdroj: www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1

Vybrané ukazovatele k hospodáreniu samospráv na území BSK sú uvedené v prílohe č. 1.

Demografia a sídelná štruktúra

Na území BK žije približne 11 % populácie SR. V období od roku 2006 do 31.12. 2012 vzrástol počet obyvateľov regiónu zo 606 753 obyvateľov (11,24 %) na 612 682 obyvateľov (11,32 %). Územie BK dosahuje najvyšší stupeň urbanizácie v rámci SR a tento trend pokračuje vzhľadom na postavenie Bratislavy ako prirodzeného spoločenského, hospodárskeho a administratívneho centra regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu. Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 dosahuje podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva v BK úroveň 21 %, pričom priemer za SR je 10,80 %.

V sledovanom období nedošlo k zmenám v sídelnej štruktúre miest a obcí na území BK, ktorý tvorí 73 sídiel, z toho 7 miest (Bratislava, Malacky, Stupava, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Senec). Územie Bratislavského kraja predstavuje ťažisko osídlenia najvyššieho, t. j. celoštátneho významu. V rámci bratislavskej aglomerácie naďalej dochádza k zosilňovaniu suburbanizačného procesu. Obce v okolí hlavného mesta menia svoj charakter na obytné zóny pre obyvateľov denne dochádzajúcich do centra regiónu, čo má vplyv aj na spôsob života pôvodného obyvateľstva. Uvedenému trendu sa prispôsobuje aj spektrum a rozsah služieb, ktoré zabezpečujú miestne samosprávy. Predmetné územie čelí najmä výzvam súvisiacim s rastúcou intenzitou dopravy z dôvodu dennej dochádzky do práce, škôl a za službami do Bratislavy.

V súvislosti s demografiou a sídelnou štruktúrou BK nedošlo v sledovanom období k zmenám, ktoré by predstavovali výrazný odklon od predpokladov, s ktorými sa uvažovalo v období prípravy OPBK. Z uvedeného hľadiska neboli identifikované skutočnosti, ktoré by predstavovali prekážku pri naplňaní súčasnej stratégie OPBK.

Vedomostná ekonomika

Investície do výskumu, vývoja a inovácií sú nevyhnutným predpokladom budovania dlhodobej konkurencieschopnosti ekonomiky SR. Doterajšie konkurenčné výhody, ako lacná pracovná sila, relatívne nízke daňové zaťaženie a politika investičných stimulov najmä pre výrobnú sféru bez vyššej pridanej hodnoty, nemôžu z dlhodobého hľadiska garantovať ekonomický rast a konkurencieschopnosť ekonomiky SR.

Región BK sa podľa údajov štatistického úradu SR dlhodobo podieľa ekonomickou výkonnosťou na viac ako jednej štvrtine HDP Slovenska. Ide o región s najväčším ekonomickým potenciálom v rámci SR a výška jeho HDP dlhodobo prevyšuje priemer HDP členských štátov EÚ.

Z hľadiska ukazovateľa inováčnej výkonnosti (European Innovation Scoreboard) sa v roku 2012 Slovensko nachádzalo na 19. mieste zo štátov EÚ 27 a patrilo do skupiny tzv. miernych inovátorov. BSK ako jediný región SR dlhodobo spadá do kategórie miernych inovátorov s vysokou výkonnosťou (Regional Innovation Scoreboard).

Dlhodobým problémom SR je poddimenzovanie financovania výskumu a vývoja. Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2011 predstavovali celkové výdavky na výskum a vývoj 0,63 % HDP, pričom priemer vyspelých štátov EÚ 15 bol 2,12 % HDP. Deklarovaným zámerom vlády SR je dosiahnuť úroveň 1,2 % HDP do roku 2020. V oblasti výskumu a vývoja v SR pracovalo v roku 2012 spolu 1,2 % z celkového počtu pracujúcich osôb. Oblasť výskumu a vývoja však v podmienkach SR zároveň charakterizujú nedostatočné ľudské zdroje, ktoré často nachádzajú uplatnenie v zahraničí alebo v iných odvetviach. Na aktivitách výskumu a vývoja má región BK najväčší podiel v rámci SR. Súvisí to s koncentráciou infraštruktúry výskumu a vývoja (vedeckých a vzdelávacích inštitúcií) a s vyšším zastúpením vysokoškolsky vzdelaných ľudí. V roku 2012 bolo v BSK zamestnaných až 50,70 % zo všetkých zamestnancov výskumu a vývoja v rámci SR a investície smerujúce do výskumu a vývoja v BSK predstavovali 51,8 % SR.

Aj v dôsledku hospodárskej krízy klesol podľa údajov OECD podiel súkromných zdrojov na financovaní výskumu a vývoja od roku 2005 z úrovne 54 % na 35 % v roku 2010. V prípade verejného sektora sú výdavky na výskum a vývoj z podstatnej časti financované zo štrukturálnych fondov EÚ, a to najmä prostredníctvom Operačného programu Výskum a vývoj (ďalej aj „OP VaV“). Prostredníctvom OP VaV je budovaná najmä infraštruktúra výskumu a vývoja ako sú dátové centrá, výpočtové strediská, centrá excelentnosti, kompetenčné centrá, priemyselné výskumno-vývojové centrá priemyselného (aplikovaného) a experimentálneho vývoja, univerzitné vedecké parky a národné výskumné centrá. Budovanie, resp. modernizácia samotnej infraštruktúry však reálne ešte neznamená dosahovanie konkrétnych pozitívnych výsledkov výskumu a vývoja pre ekonomiku SR. Práve napĺňaním stratégie OPBK by malo dochádzať k synergii a komplementarite s OP VaV, a to najmä prepojením vyššie uvedenej infraštruktúry výskumu a vývoja na podnikateľský sektor, v rámci ktorého by dochádzalo k prenosu výsledkov inováčnej činnosti do praxe. V podmienkach SR však chýbajú platformy na rozvoj spolupráce akademického a súkromného sektora.

V rokoch 2011 – 2013 nedošlo v prípade BK k zásadným zmenám výskumno-materiálovej základne. Podnikateľský sektor naďalej preferuje krátkodobé investície zamerané na obstaranie hotových technologických riešení, ktoré zvyšujú objem a kvalitu produkcie a investície do opatrení znižujúcich prevádzkové náklady (napr. využívanie energie z obnoviteľných zdrojov). Podpora priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja z OPBK je pre MSP málo atraktívna, čo potvrdzujú aj výsledky doteraz realizovaných výziev na predkladanie žiadostí o NFP a poznatky z komunikácie riadiaceho orgánu

s potenciálnymi žiadateľmi. Investície tohto typu sú pre MSP málo atraktívne aj z dôvodu chýbajúcej materiálovej základne a z dôvodu vysokej investičnej náročnosti, a to aj pri poskytnutí NFP (výška NFP predstavuje 35 – 60 % celkových oprávnených výdavkov na projekt).

Vyššie uvedené problémy súvisiace s oblasťou výskumu a vývoja v podmienkach SR (nielen na území BK) nevyhnutne vyžadujú koncepčné celonárodné riešenie. V kontexte naplňania stratégie Európa 2020 a prípravy programového obdobia 2014 – 2020 bude zmysluplné naštartovanie tohto odvetvia predstavovať jednu z najväčších výziev na budúce dosahovanie udržateľného ekonomického rastu a konkurencieschopnosti SR. Skúsenosti z doterajšej implementácie OPBK môžu byť cenným východiskom pre nastavenie smerovania pomoci do oblasti výskumu a vývoja pre nasledujúce programové obdobie. Vzhľadom na blížiaci sa záver programového obdobia 2007 – 2013 sa z pohľadu polovice roka 2013 ako najúčelnejšie riešenie javí využiť zostávajúce disponibilné alokácie pre tie skupiny aktivít, o ktoré prejavujú potenciálni žiadatelia najväčší záujem, t. j. skupiny aktivít 2.1.2 a 2.2.3 OPBK. V tejto súvislosti je potrebné prehodnotiť nielen odhadovanú výšku podpory pre túto oblasť OPBK, ale i cieľovú hodnotu indikátora *Počet projektov zameraných na spoluprácu MSP a verejných výskumných organizácií*.

Legislatíva

V sledovanom období od revízie OPBK nedošlo k zásadným legislatívnym zmenám, ktoré by mali vplyv na naplňanie stratégie OPBK. Legislatívne zmeny z obdobia rokov 2011 – 2013 mali skôr charakter zmien, ktoré prispievajú k efektívnejšiemu naplňaniu stratégie OPBK.

V januári 2011 nadobudol účinnosť zákon č. 546/2010 Z. z. z 9. decembra 2010, ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), na jeho základe sú subjekty verejnej správy povinné zverejňovať všetky zmluvy ako podmienku ich účinnosti. Aj keď zákon umožňuje využiť aj iné formy zverejňovania (obchodný vestník, centrálny register zmlúv), z hľadiska administratívnej a časovej náročnosti je z pohľadu samospráv oveľa praktickejšie využívať ako komunikačný priestor vlastnú internetovú stránku. Zriadenie a prevádzka vlastnej internetovej stránky v prípade obcí predpokladá fungujúce napojenie obecného úradu (t. j. aj samotnej obce) na internet, čo nepriamo prispieva k rozširovaniu internetu a elektronizácii verejnej správy.

Zákonom č. 71/2012 Z. z. s účinnosťou od 1.3.2012 a zákonom č. 111/2012 Z. z. s účinnosťou od 1.4.2012 došlo k zmenám v Zákone č. 508/2008 Z. z. o pomoci a podpore z fondov Európskej únie v znení neskorších predpisov. Zmeny týkajúce sa implementácie OPBK nastali najmä v oblasti konania o žiadostiach. Na základe prijatých úprav RO zriaďuje výberovú komisiu ako svoj nezávislý poradný orgán v konaní o žiadosti iba v prípadoch, ak žiadosti nie je možné priradiť bodové hodnotenie na základe objektívne overiteľných kritérií. Z toho vyplýva, že v prípade OPBK už ďalej nebolo potrebné zriaďovať výberovú komisiu, avšak konanie o žiadostiach by malo byť upravené iným obdobným spôsobom. Taktiež v zákone bola upravená aj možnosť, že ak sa rozhodnutie o neschválení žiadosti vydalo z dôvodu vyčerpania finančných prostriedkov určených vo výzve, štatutárny orgán RO môže z vlastného podnetu toto rozhodnutie preskúmať. Ak RO disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami určenými na vyčerpanie a predložená žiadosť naďalej spĺňa podmienky poskytnutia pomoci a podpory, štatutárny orgán RO vydá rozhodnutie o preskúmaní tohto rozhodnutia, ktorým rozhodnutie zruší a súčasne rozhodne o schválení žiadosti. Štatutárny orgán RO môže postupovať takýmto spôsobom do jedného roka od vydania rozhodnutia o neschválení žiadosti, pričom je viazaný poradím projektov.

Dňa 18.9.2012 nadobudol účinnosť Zákon č. 302/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania (ŠFRB) v znení neskorších predpisov. Na základe uvedenej novely je možné považovať ŠFRB za finančnú inštitúciu spôsobilú implementovať iniciatívu JESSICA v podmienkach platných v Slovenskej republike. Následne tak mohlo byť prijaté Uznesenie vlády SR č. 526 z 3.10.2012 o schválení návrhu implementačného mechanizmu pilotného prístupu podpory infraštruktúry bývania zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.

V súvislosti s budovaním eGovernmentu schválila vláda SR 30.5.2013 návrh zákona o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (tzv. zákon o eGovernmente). Návrh zákona kodifikuje elektronickej komunikáciu ako nosnú formu komunikácie s verejnou mocou i subjektov verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehľadnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Návrh zákona upravuje v existujúcom právnom prostredí aspekty ako napr. konverziu dokumentov a zavádza nové inštitúty ako napr. elektronickej schránky. Cieľom je zaviesť plnohodnotnú elektronickej alternatívu k „listinnému“ spôsobu výkonu verejnej moci pri zachovaní regulácie tohto výkonu v jeho podrobnostiach osobitnými predpismi. Na základe tohto zákona by sa mal vytvoriť funkčný model poskytovania elektronickej služieb orgánov verejnej moci a prepojenie registrov verejnej moci. Súčasná právna úprava elektronickej verejnej moci je fragmentovaná medzi desiatky rezortných predpisov a rezortný prístup naďalej pretrváva aj pri budovaní IKT infraštruktúry elektronickej verejnej správy. To bráni dosahovaniu úspor z nadrezortných riešení. Týmto návrhom zákona by sa mala vytvoriť zastrešujúca platforma pre všetky elektronickej služby. Na koncepčnom budovaní eGovernmentu sa majú v rokoch 2014 – 2020 podieľať aj zdroje z fondov EÚ. Predpokladaná účinnosť zákona je stanovená na október 2013.

1.1.1 Zmeny v oblasti občianskej infraštruktúry a prvkov vybavenosti územia v BK

Občianska vybavenosť a infraštruktúra bývania

OPBK podporuje intervencie v oblasti bývania vo verejnom vlastníctve prostredníctvom projektov integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí, oblasť bývania pre bytový fond v súkromnom vlastníctve by mal byť podporený prostredníctvom iniciatívy JESSICA (návrhová forma pomoci realizovaná prostredníctvom ŠFRB). Agregátne údaje o bytovom fonde za BK je možné získať zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. V desaťročnom období medzi celoštátnymi cenzami, od roku 2001 do 2011, vzrástol počet obývaných bytov o 22 177, čo predstavovalo nárast o približne 9 %. Pre porovnanie, v období medzi rokmi 1991 a 2001 vzrástol počet obývaných bytov len o 6 373.

Zvýšenie počtu bytov je dôsledkom novej výstavby, keď v období 2001 - 2011 bolo postavených 11 043 domov (v období 1991 - 2000 len 4 929). Podiel obývaných domov (bytových a rodinných) postavených v tomto období predstavuje 17,4 %.

Okrem počtu nových bytov je kľúčovým ukazovateľom dostupnosti bývania cena nehnuteľností. Podľa údajov Národnej banky Slovenska stúpala cena nehnuteľností v Bratislavskom kraji od roku 2007 z 1 666 eur/m² do roku 2008 až na 1 972 eur/m². Následne zaznamenala cena nehnuteľností pokles a od roku 2009 sa drží na stabilnej hodnote okolo 1 700 eur/m². V prvom kvartáli 2013 bola cena 1 670 eur/m², čo predstavuje približne úroveň z roku 2007. Úroveň cien nehnuteľností v BK zostáva naďalej na výrazne vyššej úrovni ako je priemer za celú SR (rozdiel v 1. kvartáli 2013 bol 430 eur/m²).

Intervencie v oblasti vzdelávacej infraštruktúry sú OPBK podporované prostredníctvom projektov v rámci skupiny aktivít *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí*. Vývoj v oblasti infraštruktúry školských a predškolských zariadení je úzko spätý s demografickými trendmi. Retrospektívny vývoj počtu detí v jednotlivých vekových kategóriách, spolu s prognózou na nasledujúce roky, poskytuje analytický materiál Ústavu informácií a prognóz školstva - *Vývojové tendencie ukazovateľov materských, základných a stredných škôl (2013)*.

Regionálna a mestská hromadná doprava

Cieľom Opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava je *zvýšenie počtu prepravených osôb prostredníctvom zlepšenej hromadnej dopravy*. V súvislosti s týmto cieľom je najväčšou výzvou zvýšenie konkurencieschopnosti a atraktívnosti verejnej hromadnej dopravy osôb oproti individuálnej automobilovej doprave, ktorej objem neustále narastá.

Podľa údajov Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vzrástol stupeň automobilizácie (ukazovateľ vyjadrujúci počet obyvateľov na 1 osobný automobil) v BSK na úroveň 2,003 v roku 2011 oproti 2,429 v roku 2007. Stupeň automobilizácie za celú SR bol v uvedených rokoch 3,766, respektíve 3,089.

Medzi rokmi 2007 a 2011 pribudlo v BSK 51 387 osobných automobilov. Celkový počet 302 846 osobných automobilov v roku 2011 predstavuje 17,3 % osobných automobilov v SR.

Oproti nárastu počtu osobných automobilov je počet osôb prepravených verejnou hromadnou dopravou v posledných rokoch stabilný, až klesajúci. Najvýznamnejším poskytovateľom služieb verejnej hromadnej dopravy v BSK je Dopravný podnik Bratislava. Od roku 2007 klesol počet prepravených osôb z 256 757 tis. na 237 248 tis. v roku 2010. Následne v roku 2011 vzrástol na 274 193 tis. a v roku 2012 opäť klesol na hodnotu 251 994 tis.².

Najväčší podiel na počte prepravených osôb v Bratislave má dlhodobu autobusovú dopravu. V roku 2012 sa autobusmi prepravilo 59 %, električkami 29,5 % a trolejbusmi 11,5 % pasažierov (údaje za Dopravný podnik Bratislava).

Skupiny aktivít v rámci opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava sú zamerané na podporu budovania integrovaného systému verejnej dopravy v BSK. Za koordináciu činností smerujúcich k vybudovaniu plnohodnotného integrovaného dopravného systému zodpovedá spoločnosť Bratislavská integrovaná doprava, a. s., ktorej vlastníkom je zo 65 % BSK a z 35 % hlavné mesto SR Bratislava. Od 1.6.2013 bola zavedená prvá etapa Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji. V tejto etape bola realizovaná tarifná integrácia troch dopravcov (Dopravný podnik Bratislava, Železničná spoločnosť Slovensko a Slovak lines) prevádzkujúcich verejnú osobnú dopravu na území hlavného mesta Bratislavy a v regióne Záhorie. V rámci tejto úvodnej etapy je možné cestovať na základe jednotných predplatných časových lístkov na území mesta Bratislavy a okresu Malacky. V rámci nasledujúcej etapy sa predpokladá rozšírenie na okresy Pezinok a Senec. V ďalších etapách budú zavedené aj spoločné jednorazové cestovné lístky a plánované je i rozšírenie na územie Trnavského samosprávneho kraja.

² Tarifný systém Dopravného podniku Bratislava neumožňuje presnú evidenciu prepraveného počtu osôb. Údaje o počte pasažierov sú vypočítané na základe metodiky Štatistického úradu SR.

Cyklistická doprava

OPBK podporuje budovanie cyklotrás prostredníctvom skupiny aktivít *Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu*. V posledných rokoch rastie obľúbenosť cyklistiky nielen ako rekreačnej aktivity, ale stále viac sa presadzuje ako spôsob každodennej dopravy. Podmienky na využívanie bicykla ako plnohodnotného a bezpečného dopravného prostriedku sú v BK stále nedostatočné a táto skutočnosť sa týka najmä mesta Bratislavy. Záujem obyvateľov o rozvoj cyklistickej dopravy dokazujú aj viaceré iniciatívy občianskej spoločnosti zamerané na vytváranie lepších podmienok na cyklistickú dopravu. V posledných rokoch však v rámci budovania infraštruktúry cyklistickej dopravy nenastal výraznejší pokrok.

Návrh nového územného plánu BSK definuje v záväznej časti zásady rozvoja cyklistickej dopravy nasledovne:

- podporovať realizáciu spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému medzinárodných, národných, regionálnych a miestnych cyklotrás;
- podporovať vedenie cyklotrás mimo frekventovaných ciest s bezpečnými križovaniami s dopravnými koridorami, s vodnými tokmi, s územiaми v súkromnom vlastníctve, s územiaми ochrany prírody a krajiny, k čomu využívať predovšetkým existujúce lesné a poľné cesty - cieľom je bezpečný systém trás.

1.1.2 Zmeny v oblasti podpory malých a stredných podnikov pri tvorbe, zavádzaní a využívaní inovácií a progresívnych technológií v BK

Napriek hospodárskej kríze prejavujúcej sa v uplynulých rokoch si MSP udržali významné postavenie v ekonomike SR. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa MSP v roku 2012 podieľali na tvorbe HDP Slovenska 55,60%-ami a mikro, malé a stredné podniky tvorili až 99,54 % z celkového počtu podnikov. MSP zamestnávali v roku 2012 viac ako 40 % aktívnej pracovnej sily a v prípade zarátania živnostníkov ide až o 72 %-ný podiel. Tretina MSP registrovaných v SR vykonáva svoju podnikateľskú činnosť na území BSK.

Tabuľka 3: Charakteristika sektoru MSP v BK

ukazovateľ		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet podnikateľov celkom	SR	297 939	315 076	347 451	365 574	361 125	N/A	N/A
	BSK	40 760	42 785	46 683	48 550	47 823	N/A	N/A
Počet podnikov - informácie a komunikácia	SR	N/A	N/A	2 980	935	12 120	N/A	N/A
Počet podnikov - informačné služby	SR	N/A	N/A	600	285	3 092	N/A	N/A
Počet podnikov - počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	SR	N/A	N/A	1 483	322	4 226	N/A	N/A

Zdroj: www.statistics.sk

Segment MSP je charakterizovaný svojou flexibilitou, v čase krízy je ale viac ohrozený ako veľké podniky so silným kapitálovým postavením a odborným zázemím. Ohrozenie MSP spôsobujú najmä charakteristické prejavy krízy ako problémy s uhrádzaním pohľadávok, pokles dopytu po výrobkoch a službách, ťažko dostupné zdroje financovania, ale aj neúmerne administratívne zaťaženie. Nepravidelný cash-flow môže

v prípade MSP a najmä mikropodnikov predstavovať ich existenčné ohrozenie. Slovensko patrí v rámci EÚ ku krajinám s nadpriemerným podielom vzniknutých a zaniknutých subjektov a tiež medzi krajiny s najnižšou mierou prežitia subjektov po dvoch rokoch od ich založenia. Podľa údajov Eurostatu za rok 2012 bola miera prežitia z celkového počtu novovzniknutých subjektov po prvom roku od ich vzniku v SR na úrovni 74,9 % a v piatom roku od vzniku len 44,4 %. MSP pri svojom štarte len málokedy využívajú služby poradenských spoločností. Podľa prieskumu spoločnosti Centire, s.r.o. za rok 2012 nepozná možnosti využitia poradenských spoločností až 70 % MSP.

V období od roku 2009 vykazuje segment MSP útlm a obmedzovanie rozvoja podnikateľských aktivít. Ziskovosť MSP od roku 2009 v dôsledku krízy neustále klesá. V dôsledku nepriaznivého hospodárskeho vývoja majú MSP len obmedzený priestor na expanziu, rozširovanie podnikania, investovanie do inovácií a na zvyšovanie počtu pracovných miest. Zároveň sa v uplynulých rokoch zvyšovalo zastúpenie mikropodnikov (do 10 zamestnancov), čo sú najviac ohrozené formy MSP a ktoré poskytujú len obmedzený priestor pre zvyšovanie inovácií a konkurencieschopnosti.

Odhliadnuc od financovania rozvojových aktivít bankovými úvermi majú v podmienkach SR mikro, malé a stredné podniky možnosť uchádzať sa o podporu prostredníctvom verejných zdrojov. Existujúce mechanizmy podpory MSP z verejných zdrojov sú málo flexibilné, ekonomicky neefektívne, nezohľadňujú potreby MSP a sú spravidla spojené s administratívnou náročnosťou a často neúnosnými nárokmi na spolufinancovanie. V prostredí EÚ predstavuje hlavnú iniciatívu na podporu MSP Small Business Act (ďalej aj „SBA“), ktorá je zároveň hlavným nástrojom plnenia cieľov Stratégie Európa 2020 v oblasti ekonomického rozvoja a podpory podnikania. Z prieskumu SBA vykonaného začiatkom roka 2013 vyplýva, že 53% MSP považuje možnosti získania finančných zdrojov z podporných programov pre svoje podnikanie ako nedostatočné a 63% MSP sa o podporu z verejných zdrojov neuchádzalo a ani v budúcnosti nemá záujem o tento typ podpory. Existujúca podpora je často nekoordinovaná a v podmienkach SR sa uskutočňuje najmä prostredníctvom vládnych agentúr zriadených Ministerstvom hospodárstva SR, prípadne ďalšími rezortmi.

Jednou z možností financovania inovatívnych aktivít MSP je iniciatíva JEREMIE (iniciatíva Európskej komisie a Európskeho investičného fondu), ktorá podporuje využitie nástrojov finančného inžinierstva na zdokonalenie prístupu MSP k finančným prostriedkom pomocou intervencií zo štrukturálnych fondov EÚ. Cieľom iniciatívy je zlepšiť prístup k financiam pre MSP formou rôznych finančných nástrojov. Na iniciatívu JEREMIE je v programovom období 2007 – 2013 na Slovensku celkovo vyčlenených 63 mil. eur určených na záručnú a úverovú schému prostredníctvom komerčných bánk a 31 mil. eur určených pre nástroj rizikového kapitálu na podporu inovatívnych MSP v podobe fondov rizikového kapitálu (z toho 3,5 mil. eur predstavuje príspevok OPBK). Cieľom iniciatívy JEREMIE v prostredí OPBK je uplatniť návratnú formu financovania pre oblasť výskumu, vývoja a inovatívnych technológií pre segment MSP. Dôležitým očakávaným prínosom je zároveň získanie skúseností z poskytovania návratných foriem financovania, ktoré by sa mali vo väčšom meradle využívať v programovom období 2014 – 2020. Príprava tohto finančného nástroja však doteraz prebiehala neúmerne dlho, a to už od roku 2008 a zahŕňala viaceré rokovania a dohody medzi EIB, EIF, MF SR, bankami a príslušnými riadiacimi orgánmi. Dňa 3.1.2012 bola v Obchodnom vestníku č. 2/2012 zverejnená Schéma pomoci de minimis DM-2/2011 Iniciatíva JEREMIE - nástroje rizikového kapitálu týkajúca sa implementácie iniciatívy JEREMIE aj v rámci OPBK. Následne 19.1.2012 vyhlásil EIF výzvu na výber finančných sprostredkovateľov pre nástroje rizikového kapitálu, ktorá trvala do 30.3.2012. V období od apríla do septembra 2012 vyhodnocoval EIF ponuky predložené v rámci danej výzvy. V mesiaci september EIF vybral jedného finančného sprostredkovateľa ako správcu pre rizikový/rozvojový fond. Do konca roku

2012 prebiehalo právne posudzovanie, negociácie a príprava zmluvných dokumentov. V priebehu roku 2013 by sa mala s vybraným sprostredkovateľom uzavrieť operačná zmluva. Začiatkom roku 2013 sa mali podpísať zmluvy s komerčnými bankami na spustenie nástroja portfóliových záruk prvej straty a plánuje sa spustenie operácie fondov rizikového kapitálu.

Ďalšie nástroje na podporu MSP najmä v súvislosti s výskumom, vývojom a inováciami sú v súčasnosti v podmienkach SR zatiaľ marginálne a ich dopad sa zatiaľ nemal možnosť významnejšie prejavíť. Ide o sporadické iniciatívy kapitálovo silnejších subjektov súkromného sektora najmä na rozbeh začínajúcim podnikateľom prinášajúcim inovatívne myšlienky.

V súvislosti s OPBK majú MSP záujem predovšetkým o skupinu aktivít 2.1.2 *Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP* a skupinu aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP*. Operácie smerujú do efektívneho využitia potenciálu IKT, t. j. do budovania lokálnych (vnútropodnikových) sietí (LAN) v rámci MSP, obstarania nevyhnutných zariadení hardware a software na vybudovanie lokálnych (vnútropodnikových) sietí, vytváranie a udržiavanie elektronických služieb a aplikácií (napr. elektronický obchod), tvorbu a udržiavanie webstránok, budovanie elektronických informačných a rezervačných systémov a pod. Ide hlavne o intervencie na vytváranie a udržiavanie elektronických služieb a aplikácií, a to hlavne informačné systémy na podporu modelovania výrobných procesov, informačné systémy na automatizáciu výrobných, resp. technologických procesov, ako aj informačné systémy na evidenciu vyrobeného tovaru. Zároveň je evidovaný záujem aj o intervencie do budovania lokálnych (vnútropodnikových) sietí, v rámci ktorých sa obstaráva potrebný hardware a software a tiež sa zavádza elektronický informačný systém CRM (Customer Relationship Management), ktorý spája firemné procesy a technológie do prehľadného, uceleného systému. Podpora podnikateľských subjektov je realizovaná prostredníctvom pomoci de minimis a štátnej pomoci. V súčasnosti je využívanie možností on-line predaja nízke (v roku 2011 tvorilo obchodovanie cez internet len 13% obratu MSP). Vzhľadom na disponibilnú alokáciu OPBK je prostredníctvom vyššie uvedených oblastí podpory OPBK možné podporiť len zlomok MSP pôsobiacich na území BK (na území BK funguje tretina z vyše 56-tisíc MSP registrovaných na Slovensku). K 30.6.2013 bolo v rámci opatrení 2.1 a 2.2 OPBK v súvislosti s podporou podnikania podporených celkovo 175 MSP (ukončené projekty).

1.1.3 Zmeny v oblasti informatizácie a eGovernmentu v BK

Oblasť informačných technológií zaznamenávala v uplynulých rokoch nepretržitý rast, a to aj napriek pretrvávajúcej hospodárskej kríze. Informačné technológie prenikajú do všetkých sfér spoločenského aj súkromného života a predstavujú globálne odvetvie, ktoré vďaka svojej vysokej miere inovatívnosti, flexibilita, neustálemu technologickému pokroku a penetrácii do prakticky všetkých sfér pracovného a súkromného života dokáže napredovať aj v období hospodárskej krízy.

IKT sektor zamestnával na Slovensku v roku 2012 približne 56-tisíc zamestnancov, čo predstavuje 2,5 % celkovej zamestnanosti SR. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa v prvom polroku 2012 IKT sektor podieľal na tvorbe HDP 4,7 %-ami a zamestnanosť v tomto odvetví rástla v uplynulých rokoch každoročne o viac ako 9 %. Priemerná mesačná mzda v IKT sektore patrí dlhodobo medzi najvyššie v rámci SR a v prvej polovici roka 2013 dosiahla 1 645 eur. Uvedené odvetvie zároveň generuje vysoký počet pracovných príležitostí pre kvalifikovanú pracovnú silu, a to aj z radov absolventských pozícií.

Dopyt po elektronických službách a digitálnych technológiách v SR má stúpajúci trend. Napriek pozitívnemu vývoju v uvedenom sektore aj v súčasnosti existujú v podmienkach SR faktory, ktoré neumožňujú naplno rozvinúť potenciál tohto odvetvia. Medzi uvedené faktory patrí nedostatočný prístup k rýchlemu internetu, kvalita a rozsah on-line obsahu a služieb poskytovaných verejným sektorom.

Tabuľka 4: Prístup domácností k internetu

ukazovateľ		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Domácnosť má prístup doma k počítaču (% zo všetkých domácností)	SR	50,1%	55,4%	63,2%	64,0%	72,2%	75,4%	N/A
	BSK	54,2%	55,6%	63,9%	66,8%	76,5%	79,3%	84,6%
Domácnosť má prístup doma k internetu (% zo všetkých domácností)	SR	26,6%	46,1%	58,3%	62,2%	67,5%	70,8%	N/A
	BSK	33,5%	54,1%	62,5%	66,5%	74,7%	74,2%	84,0%

Zdroj: www.statistics.sk

Z údajov Telekomunikačného úradu SR za rok 2012 vyplýva, že v SR sú dostupné všetky štandardné technológie poskytovania širokopásmového internetu. Na maloobchodnom trhu prevažuje xDSL pripojenie s podielom 43,4% z celkového počtu prístupov, WiFi a FTTx pripojenie majú približne 20%-ný podiel a prístup prostredníctvom rozvodov káblovej televízie má vyše 11%-ný podiel. Súčasným trendom je zvyšovanie podielu optických širokopásmových prístupov, budovanie infraštruktúry, ktoré sú však pre komerčných poskytovateľov služieb atraktívne najmä v husto osídlených oblastiach. Dostupnosť širokopásmového internetu v menších sídlach, riedko obývaných oblastiach a horských oblastiach tak z veľkej miery rieši samotný trh prostredníctvom lokálnych poskytovateľov, ktorí v týchto oblastiach poskytujú bezdrôtový širokopásmový prístup. Mobilný širokopásmový internet má v súčasnosti podiel 7,4 % (priemer EÚ je 8,8%). Zámerom SR pre nadchádzajúce roky je využiť aj fondy EÚ na zvyšovanie podielu pripojených domácností na infraštruktúru pevného širokopásmového internetu a zvyšovanie jeho cenovej dostupnosti.

Jedným z faktorov, ktoré potvrdzujú prienik internetu do každodenného života a nepriamo podporujú jeho zavádzania, je aj legislatíva. Príkladom môže byť zákon č. 546/2010 Z. z. z 9. decembra 2010, ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Zákon ukladá verejnému sektoru povinnosť zverejňovať všetky uzatvárané zmluvy na internete. Aj keď zákon umožňuje využiť aj iné formy zverejňovania (obchodný vestník, centrálny register zmlúv), z hľadiska administratívnej a časovej náročnosti je oveľa praktickejšie využívať ako komunikačný priestor vlastnú internetovú stránku. V prípade viacerých, najmä menších obcí mohol byť tento moment spúšťačom zriadenia vlastnej internetovej stránky, čo zároveň predpokladá fungujúce napojenie obecného úradu (t. j. aj samotnej obce) na internet.

Aktívne využívanie on-line komunikácie a služieb sa stále viac stáva neoddeliteľnou súčasťou života v oblasti obchodných vzťahov a ekonomiky všeobecne, interakcie s verejnou správou, vzdelávacími inštitúciami a pod. Okrem zabezpečenia dostupnosti kvalitného pripojenia na internet pre domácnosti a subjekty ekonomiky SR je zámerom SR aj budovanie elektronickej verejnej správy. Želaným cieľovým stavom je tzv. inteligentná verejná správa charakterizovaná integrovanými, automatizovanými, inovátivnými a kvalitnými verejnými službami poskytovanými pri nízkych nákladoch.

V súvislosti s budovaním eGovernmentu schválila vláda SR 30.5.2013 návrh zákona o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (tzv. zákon o eGovernmente). Návrh zákona kodifikuje elektronicкую komunikáciu ako nosnú formu komunikácie s verejnou mocou i subjektov verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehľadnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Návrh zákona upravuje pre existujúce právne prostredie aspekty ako napr. konverziu dokumentov a zavádza nové inštitúty ako napr. elektronické schránky. Cieľom je zaviesť plnohodnotnú elektronicкую alternatívu k „listinnému“ spôsobu výkonu verejnej moci pri zachovaní regulácie tohto výkonu v jeho podrobnostiach osobitnými predpismi. Na základe tohto zákona by mal byť vytvorený funkčný model poskytovania elektronických služieb orgánov verejnej moci a prepojenie registrov verejnej moci. Súčasná právna úprava elektronickej verejnej moci je fragmentovaná medzi desiatky rezortných predpisov a rezortný prístup naďalej pretrváva aj pri budovaní IKT infraštruktúry elektronickej verejnej správy, čo bráni dosahovaniu úspor z nadrezortných riešení. Týmto návrhom zákona by sa mala vytvoriť zastrešujúca platforma pre všetky elektronické služby. Na koncepčnom budovaní eGovernmentu sa majú podieľať v rokoch 2014 – 2020 aj zdroje z fondov EÚ. Predpokladaná účinnosť zákona je stanovená na október 2013.

Okrem legislatívneho prostredia a technicko-organizačného zázemia je kľúčovým aspektom zmysluplného eGovernmentu rozsah a kvalita verejných dát, ktoré sú sprístupňované, spracovávané alebo komunikované. Kvalita eGovernmentu má vplyv na celkovú transparentnosť spoločnosti, efektívnosť a kvalitu spolupráce a komunikácie medzi subjektmi verejnej správy, podnikateľského sektora, občianskej spoločnosti, obyvateľmi a celkové zvyšovanie povedomia o fungovaní modernej spoločnosti. Prostredie s fungujúcim inteligentným eGovernmentom podporuje rozvoj odvetví s vyššou pridanou hodnotou, podporuje inovácie, a tým prispieva k ekonomickému rastu spoločnosti.

OPBK v oblasti informatizácie od začiatku svojej existencie nadväzuje na aktivity OPIS. Komplementarita oboch programov je podrobnejšie opísaná v samotnom dokumente OPBK. Pretože RO OPBK nedisponoval v stratégii OPBK dostatočne špecifikovanými analytickými výstupmi, bolo potrebné zabezpečiť vypracovanie troch štúdií uskutočniteľnosti so zameraním na elektroniczáciu regionálnej a miestnej samosprávy Bratislavského kraja. Z uvedeného dôvodu boli realizované:

1. Štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika, opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti OPBK Elektroniczácia samosprávy na miestnej a regionálnej úrovni, Elektroniczácia služieb hlavného mesta SR Bratislavy a jeho mestských častí,
2. Štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika, opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti OPBK, Elektroniczácia samosprávy na miestnej a regionálnej úrovni, Elektroniczácia služieb VÚC,
3. Štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika, opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti OPBK, Elektroniczácia samosprávy na miestnej a regionálnej úrovni, Elektroniczácia služieb miest.

Záverečné výstupy realizovaných štúdií boli známe vo februári 2010, pričom každá z nich obsahuje analýzu súčasného stavu, vyhodnotenie analýzy, návrhy na zmeny, návrh cieľového stavu, finančnú analýzu potrieb na elektroniczáciu samosprávy, návrh riadenia projektov, vyhodnotenie rizík spojených s realizáciou projektov elektroniczácie verejnej správy. Výsledky uvedených štúdií jednoznačne potvrdili opodstatnenosť investícií do elektroniczácie regionálnej a miestnej samosprávy. Na základe tejto skutočnosti bolo v

rámci revízie OPBK v roku 2010 navrhnuté zvýšenie alokácie pre skupinu aktivít 2.2.1 OPBK.

Dostupnosť a praktická využiteľnosť elektronickej verejnej správy v SR je najnižšia v rámci okolitých krajín a členských štátov EÚ. V roku 2012 bol spustený portál data.gov.sk, ktorý obsahuje široké spektrum databázových údajov z rôznych sektorov. Systém elektronickej verejnej správy v SR je však fragmentovaný a ani samotné subjekty verejnej správy nie sú schopné efektívne využívať dáta, ktorými disponujú iné subjekty verejnej správy. SR stále pracuje na komplexnej právnej príprave pre prácu s disponibilnými údajmi v rámci elektronickej verejnej správy. Cieľovým stavom je vybudovanie spoločnej platformy na výkon verejnej moci a implementácia integrovanej dátovej architektúry v súlade s konceptom Open data podľa štandardov EÚ. Napriek nedostatkom sa miera využívania služieb elektronickej komunikácie s úradmi v posledných rokoch v SR zvyšuje.

1.1.4 Zmeny vyžadujúce úpravu sústavy ukazovateľov OPBK

Sústava merateľných ukazovateľov na úrovni OPBK a jeho prioritných osí bola definovaná v čase prípravy operačného programu v rokoch 2006 – 2007. Merateľné ukazovatele majú definovanú východiskovú hodnotu na úrovni roku 2006 a cieľovú hodnotu na úrovni roku 2015.

Sústava ukazovateľov OPBK bola na úrovni prioritných osí OPBK modifikovaná v nadväznosti na revíziu operačného programu schválenú v septembri 2011.

Ďalšie zmeny nastali v priebehu roka 2012. Na základe odporúčania Európskej komisie z marca 2012 (list DG Regio F3/MB/io zo 6.3.2012) došlo k rozšíreniu ukazovateľov OPBK o päť „core“ ukazovateľov (1 pre prioritnú os 1 a 4 pre prioritnú os 2). Dôvodom bola harmonizácia vykazovania hodnôt ukazovateľov na účely vypracovávania analytických dokumentov.

V auguste 2012 požiadala Európska komisia listom Ares (2012) 967998-13/08/2012 Slovenské orgány (CKO, riadiace orgány a koordinátorov horizontálnych priorít) o zabezpečenie kvality a konzistencie vykazovaných údajov a core ukazovateľov najmä vo výročných správach. Na základe odporúčaní Európskej komisie a následne vydaného metodického usmernenia CKO boli vykonané ďalšie zmeny v sústave merateľných ukazovateľov OPBK. Uvedené zmeny boli schválené Monitorovacím výborom pre OPBK prostredníctvom písomnej procedúry (per rollam) v septembri 2012.

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že RO OPBK vždy flexibilne reagoval na vonkajšie alebo vnútorné vplyvy, ktoré sa premietli do potreby zmien v súbore merateľných ukazovateľov alebo ich cieľových hodnôt. Na základe toho je možné skonštatovať, že súbor a cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov sú nastavené primerane a odzrkadľujú ciele OPBK vo všetkých oblastiach podpory. Menšie úpravy cieľových hodnôt niektorých merateľných ukazovateľov do konca programového obdobia 2007 – 2013 sú možné, avšak nie nevyhnutné.

Zhrnutie

V hodnotenom období od poslednej revízie OPBK pretrvávajú prejavy hospodárskej krízy spojené s nízkym ekonomickým rastom, rastúcou nezamestnanosťou a útlmom najmä dlhodobých rozvojových projektov s vysokou pridanou hodnotou. Tieto negatívne javy zasahujú aj BK ako ekonomicky najrozvinutejší región SR.

Implementácia OPBK v posledných rokoch potvrdzuje:

- stabilný záujem miestnych samospráv o 95 %-ný príspevok na aktivity regenerácie sídiel (1.1 OPBK), a to bez ohľadu na prejavy hospodárskej krízy;
- vysoký záujem MSP o rýchlo realizovateľné investície do hotových technologických riešení a zavádzania progresívnych technológií zvyšujúcich konkurencieschopnosť podnikov prostredníctvom znižovania nákladov, zvyšovania kvality a objemu produkcie a využívania potenciálu IKT v podnikaní (skupiny aktivít 2.1.2 a 2.2.3 OPBK);
- nízky inovačný potenciál a takmer žiadny záujem MSP o investície do priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja, a to najmä z dôvodu chýbajúcej materiálnej základne, nárokov na spolufinancovanie v čase existenčných problémov MSP v období krízy, dlhodobej návratnosti tohto typu investície a málo rozvinutého prostredia spolupráce výskumných inštitúcií s MSP v oblasti prenosu poznatkov výskumnej činnosti do praxe.

V sledovanom období nedošlo k zásadným zmenám v demografickej a sídelnej štruktúre BSK, ktoré by mali vplyv na napĺňanie stratégie OPBK. Zároveň bol zaznamenaný mierny nárast počtu detí v materských školách a počtu žiakov základných škôl.

Príjmy samospráv sa v sledovanom období znižovali najmä v dôsledku poklesu výnosu dane z príjmu fyzických osôb. Hlavné mesto SR Bratislava dosahuje nepriaznivé ukazovatele finančného zdravia a vysokú úroveň zadĺženia.

V oblasti trhu s nehnuteľnosťami došlo k postupnému poklesu a následnej stabilizácii cien a miernym tempom pokračuje aj výstavba nových bytov.

V oblasti dopravy pretrváva nárast počtu osobných automobilov, naopak počet osôb prepravených verejnou hromadnou dopravou je stabilný, až klesajúci. Postupne rastie záujem o cyklistiku ako alternatívny spôsob individuálnej dopravy, bez významnejších zmien v infraštruktúre cyklistickej dopravy. Zároveň prebieha zavádzanie 1. etapy integrovaného systému verejnej dopravy BSK do praxe.

V oblasti VVal má región BK dlhodobu kľúčovú postavenie v rámci SR. V porovnaní s priemerom EÚ však BK aj celá SR výrazne zaostávajú v inovačnej výkonnosti a podpore VVal z verejných zdrojov (0,63 % HDP). Podpora VVal sa v podmienkach SR stále potýka s málo koncepčným prístupom a len sporadickým prepojením akademického sektora, resp. výskumných inštitúcií s MSP.

Vývoj legislatívy v sledovanom období pozitívne prispieva k vytvoreniu koncepčného rámca pre informatizáciu verejnej správy a implementáciu iniciatívy JESSICA. Konkrétne pozitívne prínosy však možno očakávať najskôr v roku 2014.

MSP si udržiavajú významné postavenie v ekonomike SR (55 %-ný podiel na tvorbe HDP, 99 %-né zastúpenie v štruktúre podnikov), v čase krízy sú však vysoko ohrozenou formou podnikov (druhotná platobná neschopnosť, pokles dopytu, nízka miera prežitia MSP v porovnaní s krajinami EÚ).

Mechanizmy podpory MSP sú málo flexibilné (napr. neúmerne dlhá príprava iniciatívy JEREMIE), poddimenzované a realizované rezortným prístupom.

Napriek hospodárskej kríze zaznamenáva odvetvie informačných technológií neustály ekonomický rast a technologický pokrok. V sledovanom období výrazne rástla

dostupnosť a pokrytie domácností pevným širokopásmovým internetom, v porovnaní s priemerom EÚ však SR stále zaostáva (75,2 % SR a 95,5 % EÚ).

Dostupnosť a praktická využiteľnosť elektronickej verejnej správy v SR stále patrí medzi najnižšie v rámci štátov EÚ. V poslednom období je zaznamenaný pokrok v príprave koordinovaných koncepčných a legislatívnych východísk pre budovanie informatizácie verejnej správy (návrh zákona o eGovernmente, Komplementarita s OPIS-om).

Vzhľadom na blížiaci sa koniec programového obdobia je v prípade OPBK účelné využiť zostatkovú alokáciu programu na tie oblasti podpory a aktivity, ktoré nie sú časovo náročné, podporujú ekonomický rast aspoň prostredníctvom zavádzania hotových technologických riešení a využívania IKT potenciálu MSP a ktoré majú dostatočnú absorpčnú kapacitu.

1.2 Vplyv zmien externého prostredia na výkonnosť operačného programu a cieľové skupiny

Externé faktory, ako vývoj v socio-ekonomickom prostredí, zmeny v legislatíve a príprave koncepčných východísk na celonárodnej úrovni vplyvajú na dosahovanie pokroku v implementácii operačného programu a napĺňanie jeho cieľov. Stratégia OPBK bola pripravovaná v rokoch 2006 – 2007, a to najmä na základe dostupných štatistických údajov východiskového roka 2004. V predkrízovom období existoval reálny predpoklad, že stabilný ekonomický rast bude generovať zdroje na ďalšie rozvojové aktivity.

Implementácia OPBK sa začala v roku 2008 a v období rokov 2008 – 2010 prebiehalo intenzívne vyhlasovanie výziev na predkladanie žiadostí o NFP v prípade oboch prioritných osí programu. V súvislosti s dopadmi celosvetovej hospodárskej krízy, vývojom externého prostredia a zmenou priorit žiadateľov, ale aj ďalšími faktormi vplyvajúcimi na implementáciu OPBK (demografický vývoj, organizačné zmeny vyplývajúce z legislatívnych zmien) bola v roku 2010 iniciovaná revízia OPBK. Uvedená revízia schválená v septembri 2011 modifikovala stratégiu a finančný plán operačného programu. V kontexte Všeobecného nariadenia boli dôvodom revízie operačného programu skutočnosti uvedené v čl. 33, ods. 1, písmeno:

- a. výrazná zmena socio-ekonomického prostredia (globálna hospodárska kríza);
- b. zmena rozvojových priorit na národnej, regionálnej a miestnej úrovni (prehodnotenie priorit);
- c. ťažkosti s vykonávaním niektorých oblastí podpory vo väzbe na legislatívne bariéry (infraštruktúra bývania), resp. iné dôvody (napr. zmena stavu v dostupnosti širokopásmového internetu).

Napriek začínajúcej stagnácii ekonomiky vplyvom hospodárskej krízy, hodnoty ukazovateľa HDP dosiahli v prípade SR v rokoch 2007 – 2008 ešte pomerne vysokú úroveň oproti odhadom z roku 2005. Predmetom revízie OPBK z roku 2011 tak bolo aj zvýšenie alokácie operačného programu na základe dodatočných finančných prostriedkov pridelených SR v nadväznosti na technickú úpravu finančného rámca pre roky 2011– 2013³.

³ Uvedené zvýšenie alokácie OPBK bolo realizované v nadväznosti na ustanovenie Všeobecného nariadenia. Jeho príloha II, odsek 10 uvádza – ak sa v roku 2010 zistí, že sa kumulovaný HDP niektorého členského štátu za obdobie rokov 2007 – 2009 odchytil o viac ako ± 5 % od kumulovaného HDP odhadovaného v roku 2005, pričom sa započítava aj vplyv výkyvov výmenných kurzov, sumy pridelené tomuto členskému štátu na toto obdobie sa zodpovedajúcim spôsobom upraví. V súlade s článkom 16 a 17 medziinštitucionálnej dohody zo 17.5.2006 sa

Jediná revízia OPBK z roku 2010, ktorá bola schválená v roku 2011, reagovala aj na zmeny organizácie ústredných orgánov štátnej správy, ktoré sa dotkli postavenia riadiaceho orgánu pre OPBK. Išlo o zánik Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na základe zmeny legislatívy a prechod riadiaceho orgánu na Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR od 1.7.2010 a následne od 1.11.2010 na súčasné Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Uvedené zmeny a doplnenia zahrnuté v revízii OPBK nepredstavovali zásadný odklon od pôvodne nastavených cieľov a hodnôt relevantných ukazovateľov na úrovni programu a v prípade niektorých ukazovateľov došlo dokonca k zvýšeniu očakávaných cieľových hodnôt ukazovateľov plánovaných na úrovni roku 2015.

Vplyv hospodárskej krízy mal za následok výrazné socio-ekonomické zmeny, ktoré sa v prípade naplňovania stratégie OPBK prejavili v zmene priorit potenciálnych žiadateľov (najmä MSP) a v znížení záujmu o realizáciu a financovanie dlhodobých rozvojových aktivít s vyššou pridanou hodnotou. Z pôvodného širšieho spektra oprávnených aktivít sa v priebehu rokov 2008 – 2010 vyprofilovali tie oblasti podpory, o ktoré potenciálni žiadatelia prejavovali najväčší záujem a tento trend pretrváva aj po revízii OPBK z roku 2011. Ide o aktivity, ktoré mali v čase krízy charakter ekonomicky efektívnych a rýchlo návratných investícií (zavádzanie technologických transferov, zníženie nákladov a energetickej náročnosti vo výrobe, zavádzanie progresívnych IKT technológií) zvyšujúcich konkurencieschopnosť podnikateľských subjektov.

Dopady krízy sa menej prejavili v oblasti verejného sektora, ktorý mal stabilne vysoký záujem o rýchlo realizovateľné investície stavebného charakteru najmä v oblasti regenerácie sídiel. Keďže tieto projekty sú z 95 % financované prostredníctvom NFP, nízka miera vlastného spolufinancovania nevyvoláva neúnosné zaťaženie miestnych rozpočtov. V oblasti verejnej dopravy je príprava a realizácia projektov komplikovanejšia. Vplyv externého prostredia sa prejavuje najmä v potrebe vyššej miery koordinácie, ktorá je náročnejšia z dôvodu zapojenia viacerých inštitúcií do procesu prípravy a realizácie projektov tohto typu.

V rámci OPBK boli zároveň identifikované oblasti podpory, ktoré neoslovili potenciálnych žiadateľov a nenaplnili pôvodné zámery nastavené na začiatku programového obdobia, a to ani napriek opatreniam prijímaným riadiacim orgánom (zvýšená intenzita informovania, opakované výzvy). Ide najmä o aktivity súvisiace s podporou inovačnej výkonnosti MSP a spolupráce MSP a výskumných inštitúcií. Osobitne v prípade zavádzania širokopásmového internetu sa časť stratégie nastavenej v rokoch 2006 – 2007 ukázala v priebehu programového obdobia ako neaktuálna, keďže dostupnosť internetu sa vďaka rozvíjajúcim sa technológiám a konkurenčnému prostrediu v tomto segmente zvýšila aj pre dovtedy nepokryté obce, resp. územia BSK.

V období od iniciovania revízie OPBK v októbri 2010 došlo k zníženiu tempa vyhlasovaných výziev. V roku 2011 bola vyhlásená iba jedna výzva súvisiaca s elektronizáciou verejnej správy, ktorá však bola v závere roka 2011 zrušená z dôvodu zmenených podmienok a celkovej koncepcie elektronizácie verejnej správy v SR (podrobnejšie informácie sú uvedené nižšie v tejto kapitole). Spomalenie tempa vyhlasovania výziev tiež súviselo s dlhým procesom negociácií medzi riadiacim orgánom a Európskou komisiou k návrhu revízie OPBK, ktorým sa upravovali aj alokácie na

---

zvýšili disponibilné prostriedky pre SR o 137 711 534 eur (v cenách roku 2004). V súlade s rozhodnutím Európskej komisie č. 2010/476/EÚ z 30.8.2010, ktorým sa dopĺňa rozhodnutie 2006/593/ES, ktorým sa stanovuje indikatívne pridelenie viazaných rozpočtových prostriedkov rozčlenených podľa členských štátov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť na obdobie rokov 2007 – 2013, pokiaľ ide o Českú republiku a Slovenskú republiku, je z uvedeného objemu pre územie BSK určených 8 207 607 eur vyjadrených v bežných cenách.

jednotlivé oblasti podpory OPBK. Návrh revízie bol schválený Monitorovacím výborom pre OPBK a predložený Európskej komisii v októbri 2010. Definitívne ho Európska komisia schválila až v septembri 2011. Dlhý proces schvaľovanie revízie spôsobil najmä posudzovanie návrhu revízie operačného programu z hľadiska vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V období od schválenia revízie OPBK po súčasnosť (09/2011 až 06/2013) prebiehala implementácia OPBK na základe modifikovanej stratégie programu, ktorá mala ambíciu efektívnejšie reagovať na zmenené socio-ekonomické prostredie a priority podporovaných sektorov, pri súčasnom dodržaní pôvodne definovaného zamerania programu v kontexte priorit NSRR. V rokoch 2011 – 2013 bolo vyhlásených spolu 9 výziev na predkladanie žiadostí o NFP (z toho k 30.6.2013 ukončených 6), jeden oznam o možnosti predkladania Integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí (ďalej aj „ISRMO“) a jedno písomné vyzvanie na predkladanie žiadostí o NFP v rámci iniciatívy JESSICA (v tomto prípade nešlo o štandardnú výzvu, ale o formálnu výzvu nevyhnutnú pre technické zabezpečenie prevodu finančných prostriedkov na ŠFRB).

Vývoj v rokoch 2011 – 2013 potvrdil nastúpené trendy z obdobia pred revíziou OPBK. Najvýraznejší pokrok v implementácii je dosahovaný v tých oblastiach podpory, o ktoré prejavujú potenciálni prijímatelia najvyšší záujem. Zo strany miestnych samospráv ide o aktivity regenerácie sídiel (opatrenie 1.1 OPBK) a v prípade MSP ide o skupiny aktivít 2.1.2 a 2.2.3 OPBK, v rámci ktorých sú realizované ekonomicky efektívne a konkurencieschopnosť zvyšujúce investície do obstarania progresívnych technológií znižujúcich náklady, zvyšujúcich kvalitu a objem produkcie a využívanie potenciálu IKT v podnikaní.

V prípade informatizácie verejnej správy sa aj z dôvodu dlhotrvajúcej prípravy koordinovaných a koncepčných východísk na celonárodnej úrovni podarilo schváliť a zazmluvniť príslušné projekty až v roku 2012 (viď. kapitola 2). Stratégia OPBK je v tejto oblasti komplementárna so stratégiou OPIS-u, prostredníctvom ktorého sa mal v roku 2011 zrealizovať projekt „Elektronické služby spoločných modulov ústredného portálu verejnej správy (ďalej aj „ÚPVS“) a prístupových komponentov“. Tento projekt mal v termíne do apríla 2011 definovať technickú špecifikáciu spoločných modulov ÚPVS nevyhnutnú pre úspešnú realizáciu projektov informatizácie verejnej správy realizovaných aj prostredníctvom OPBK. Uvedený projekt OPIS však bol v máji 2011 zrušený sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom pre OPIS. V nadväznosti na uvedené omeškanie pristúpil riadiaci orgán pre OPBK k pozastaveniu a neskôr aj k zrušeniu vyhlásenej výzvy na aktivitu 2.2.1 OPBK. Pozastavenie výzvy malo byť aktuálne do termínu vydania metodického usmernenia MF SR k modulom ÚPVS, resp. do vyhlásenia výzvy na elektronické služby spoločných modulov ÚPVS (podľa toho, ktorý termín by nastal skôr). Z komunikácie medzi riadiacim orgánom a MF SR vyplynulo, že projekt vytvorenia spoločných modulov ÚPVS sa bude realizovať ako nový projekt, pričom sa budú nanovo definovať podrobnosti na pripojenie jednotlivých modulov na okolité projekty. MF SR odporučilo riadiacemu orgánu pre OPBK usmerniť žiadateľov, aby zapracovali do svojich projektov alternatívne, resp. dočasné riešenia. Zároveň odporučilo vypustiť povinnosť, že ciele projektov OPBK budú splnené aj bez povinnosti integrácie na centrálné komponenty eGovernmentu (t. j. spoločné moduly ÚPVS a základné registre), avšak len v prípade, ak tieto centrálné komponenty nebudú v potrebnom čase pre projekty OPBK dostupné tak, aby ich projekty OPBK stihli v rámci svojich implementačných plánov účinne zapracovať (za použitia rizikovej rezervy). Ciele projektov OPBK by tak boli splnené, ak by samosprávy poskytli všetky definované elektronické služby pre občanov. Uvedené odporúčania riadiaci orgán neakceptoval, keďže avizované nové písomné vyzvanie na národný projekt

„Elektronické služby spoločných modulov ÚPVS a prístupových komponentov“ malo definovať iné podmienky poskytnutia pomoci ako predchádzajúci projekt. Na základe týchto skutočností riadiaci orgán pre OPBK zrušil 19.12.2011 výzvu OPBK/2011/2.2/07 v zmysle § 13, ods. 7 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie v znení neskorších predpisov. V rokoch 2011 – 2013 tak bola realizovaná jedna výzva na podporu elektronizácie samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni. V rámci uvedenej výzvy bolo prijatých 5 žiadostí o NFP a všetkých 5 aj bolo schválených. Štyri žiadosti o NFP predložili mestá na území BK (Bratislava, Malacky, Senec, Pezinok) a jednu predložil BSK. Celková výška príspevku dosiahla 9,4 mil. eur (95 % celkových oprávnených výdavkov). Predmetom schválených žiadostí o NFP bola elektronizácia miestnej, resp. regionálnej samosprávy. Tá spočíva v aktivitách zameraných na vytvorenie a udržateľný rozvoj kvalitného „backoffice“ samosprávy prostredníctvom investícií do zdieľaného hardwaru, softwaru podporujúceho výkon kľúčových procesov na regionálnej a miestnej úrovni samosprávy v súlade s konceptom integrovanej architektúry informačného systému verejnej správy, zavádzanie efektívnych elektronických služieb samosprávy v súlade s elektronizáciou štátnej správy na centrálnej úrovni.

Uvedená výzva vyhlásená v januári 2012 nezahŕňala aktivity zamerané na budovanie tzv. integrovaných obslužných miest (ďalej aj „IOM“). Ich podpora je tiež podmienená vzájomne zosúladeným postupom s riadiacim orgánom pre OPIS, pretože RO pre OPIS vyhlásil prvú výzvu pre IOM až 10. februára 2012. Keďže v rámci OPIS ide o národný projekt, kde prijímateľom je MF SR, vzhľadom na ciele a zameranie OPBK nebolo možné zrkadlovo využiť parametre a postupy RO pre OPIS. Z dostupných údajov však podľa benchmarku OPIS vyplynulo, že na zriadenie jedného IOM je možné poskytnúť pomoc v priemere iba na úrovni 5 000 eur. Oprávnenými žiadateľmi v tejto oblasti podpory by v rámci OPBK mali byť subjekty miestnej samosprávy (obce, mestá a mestské časti) a regionálna samospráva (BSK), v prípade ktorých je výška NFP stanovená obvykle na úrovni 95 % celkových oprávnených výdavkov na projekt. Na základe informácií od potenciálnych žiadateľov preto RO OPBK predpokladá výrazne nízky záujem o zriadenie IOM najmä zo strany obcí a miest Bratislavského kraja, keďže pomoc môže byť poskytnutá výhradne na zriadenie IOM. Pritom náklady na ich prevádzku vrátane nákladov na mzdy obsluhujúcich zamestnancov nie sú v rámci OPBK oprávnenými nákladmi. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj v rámci samotného OPIS dôjde k vybudovaniu minimálne 11 IOM na území Bratislavského kraja s predpokladom zriadenia aj ďalších IOM na výhradne komerčnej báze. Z uvedeného vyplýva, že na území Bratislavského kraja dôjde k vybudovaniu určitého počtu IOM aj bez zapojenia OPBK do tohto procesu a územie BK tak neostane týmito miestami úplne nepokryté.

V prípade subjektov podnikateľského sektora, ktoré tvoria majoritnú časť prijímateľov v rámci prioritnej osi 2 OPBK, sa dopady hospodárskej krízy naďalej prejavujú nízkym, resp. takmer žiadnym záujmom o realizáciu aktivít v oblasti priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja. Oblasť výskumu, vývoja a inováčnej investičnej činnosti predstavuje z pohľadu MSP určitú „nadstavbu“ nad rámec bežných podnikateľských aktivít, ktorej efekty v podobe zvýšenej konkurencieschopnosti podniku je možné očakávať obvykle až s odstupom niekoľkých rokov. MSP v podmienkach SR nedisponujú dostatočnou materiálovou základňou na realizáciu projektov tohto typu. Navyše NFP, poskytovaný v zmysle platných pravidiel vo výške 35 – 60 % z celkových oprávnených nákladov na projekt, kladie v čase krízy neúmerne vysoké nároky na vlastné spolufinancovanie investícií zo strany prijímateľov. MSP na území BK tak naďalej preferujú realizáciu projektov, prostredníctvom ktorých je možné obstarat' a zaviesť hotové progresívne a inovatívne technológie. Týmto spôsobom môžu MSP pomerne v krátkom čase (doba realizácie projektu) zvýšiť svoju konkurencieschopnosť, a to prostredníctvom zníženia prevádzkových nákladov a zvýšenia objemu a kvality výroby

alebo poskytovaných služieb. Na uvedené preferencie podnikateľského sektora už reflektovala revízia OPBK iniciovaná v roku 2010 a tento stav pretrváva do súčasnosti. Doterajšia implementácia OPBK poukazuje na rastúcu tendenciu dopytu MSP o intervencie do uvedených typov operácií. Pretože tieto aktivity – spolu s aktivitami zameranými na zavádzanie systémov riadenia kvality, podporu získania a ochrany priemyselných práv a pomoc na podporu certifikácie a akreditácie – sú v rámci OPBK riešené formou pomoci de minimis, MSP vzhľadom na limitovaný objem pomoci uprednostňujú investície do technológií.

2. FINANČNÝ A FYZICKÝ POKROK V IMPLEMENTÁCII OPBK K 30.6.2013

2.1 Finančný pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013

Finančný plán OPBK je súčasťou schválenej stratégie operačného programu. Záväzné členenie alokácie sa vzťahuje na prioritné osi a ročné záväzky jednotlivých rokov programového obdobia. Indikatívne členenie finančného plánu zahŕňa rozdelenie alokácie OPBK na kategórie dimenzií v zmysle prílohy II Implementačného nariadenia⁴, a to na prioritné témy (tematické oblasti podpory), formy financovania (NFP, návratná pomoc, rizikový kapitál) a územia (mestské oblasti, vidiecke oblasti). Štruktúra finančného plánu v členení na prioritné osi a prioritné témy zohľadňuje predpokladanú finančnú náročnosť jednotlivých oblastí podpory OPBK, vrátane predpokladanej početnosti projektov.

Celkový príspevok Európskeho fondu regionálneho rozvoja na financovanie OPBK v programovom období 2007 – 2013 predstavuje 95 207 607 eur. Rozpočet operačného programu vrátane národných zdrojov predstavuje 112 008 952 eur.

K 30.6.2013 dosahuje úroveň čerpania finančných prostriedkov v rámci OPBK 48,18 % (certifikovaná suma, zdroj: www.nsrr.sk/cerpanie). Podľa dosiahnutého percenta čerpania finančných prostriedkov je OPBK z jedenástich operačných programov NSRR, implementovaných v rokoch 2007 – 2013, v súčasnosti piaty najúspešnejší operačný program. Z tohto hľadiska možno považovať úroveň čerpania finančných prostriedkov OPBK za uspokojivú, avšak pri existencii viacerých negatívnych aspektov. Pre tento stav je možné uviesť niekoľko objektívnych vysvetlení, ktoré vyplývajú zo špecifik OPBK:

- Súčasťou stratégie OPBK sú časovo náročné rozvojové projekty väčšieho rozsahu, ktoré si vyžadujú zložitú prípravu, zapojenie viacerých partnerov a ich koncepcia nezávisí len od riadiaceho orgánu pre OPBK. Napríklad v prípade prioritnej osi 1 ide o projekty ISRMO a dopravnej infraštruktúry, ktorých príprava a realizácia je podmienená súhlasom zastupiteľstiev BSK, hlavného mesta SR, mestských častí a pod. Ďalej v prípade elektronizácie verejnej správy v prioritnej osi 2 je nevyhnutné zabezpečiť kompatibilitu podporovaných aktivít s národnou úrovňou (Úrad vlády SR, MF SR), ktorá nie je v kompetencii riadiaceho orgánu pre OPBK, čo bolo napríklad aj príčinou zrušenia výzvy OPBK/2011/2.2/07 takmer po roku od jej vyhlásenia.
- Podpora MSP v rámci prioritnej osi 2 OPBK je poskytovaná prostredníctvom schémy štátnej pomoci a schémy pomoci de minimis, pričom pomoc sa poskytuje do výšky 75, resp. 200-tis. eur. Táto skutočnosť znamená, že disponibilná alokácia je fragmentovaná na veľký počet malých projektov, ktorých administratívna náročnosť

⁴ Nariadenie Komisie (ES) č. 1828/2006 z 8. decembra 2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja.

je však porovnateľná s investičnými projektmi v iných operačných programoch. Napríklad vo výzve OPBK/2012/2.2/08 realizovanej v roku 2012 predstavovala priemerná podpora na jeden schválený projekt 69-tis. eur (údaj vypočítaný zo súm pred verejným obstarávaním).

- Významná časť alokácie OPBK je vyčlenená na realizáciu iniciatív JESSICA a JEREMIE, ktoré sú v podmienkach SR novými finančnými nástrojmi a ktorých príprava za účasti EIF, EIB, EK a národných orgánov (MF SR, ŠFRB atď.) si vyžiadala niekoľkoročnú prípravu vrátane úpravy národnej legislatívy.

Vyššie uvedené faktory sa však na dosiahnutej úrovni podieľajú len čiastočne. Podrobná analýza dosahovanej úrovne čerpania finančných prostriedkov na úrovni jednotlivých oblastí podpory OPBK je vypracovaná v nasledovných častiach dokumentu.

2.1.1 Finančný pokrok v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013

Rozpočet prioritnej osi 1 OPBK predstavuje 56,87 % z rozpočtu operačného programu (zdroje EÚ). Finančný plán prioritnej osi 1 bol výrazne upravený na základe revízie OPBK schválenej v roku 2011. Išlo najmä o presun časti finančných prostriedkov z opatrenia 1.2 do opatrenia 1.1 a zvýšenie alokácie pre opatrenie 1.1 o dodatočné zdroje vo výške 8 207 607 eur (zdroje EÚ).

Tabuľka 5: Finančný plán prioritnej osi 1 OPBK

oblasť podpory (skupina aktivít)	alokácia nastavená v roku 2007	alokácia po revízii v roku 2011	rozdiel
	zdroje EFRR v EUR		
1.1.1 Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí	10 324 800	15 000 000	+ 4 675 200
1.1.2 Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel	13 700 000	23 732 407	+ 10 032 407
1.1.3 Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu	3 204 740	2 707 740	- 500 000
1.2.1 Zriadenie jednotného tarifného systému	3 000 000	6 000 000	+ 3 000 000
1.2.2 Vybudovanie prestupných terminálov	5 212 000	1 212 000	- 4 000 000
1.2.3 Podpora mestskej hromadnej dopravy	9 200 000	4 200 000	- 5 000 000
1.2.4 Informačné zabezpečenie systému	1 288 000	1 288 000	-
spolu prioritná os 1 OPBK	45 932 540	54 140 147	+8 207 607

Zdroj: MPRV SR, 2013

Finančné vyjadrenie sumy schválených a zazmluvnených projektov, spolu s aktuálnou výškou čerpania za prioritnú os 1 sa nachádza v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6: Priebežné plnenie finančného plánu prioritnej osi 1 OPBK

oblasť podpory/o patrenie	alokácia zdrojov EÚ v eurách	schválená suma		zazmluvnená suma		vyčerpaná suma (certifikovaná)		zostatok eur
		eur	%	eur	%	eur	%	
1.1	41 440 147	29 399 438	70,94	27 479 318	66,31	18 549 198	44,76	12 040 709
1.2	12 700 000	12 276 648	96,67	10 905 171	85,87	2 700 745	21,27	423 352
spolu	54 140 147	41 676 086	76,98	38 384 489	70,9	21 249 943	39,25	12 464 061

Oprávnenými žiadateľmi v rámci všetkých skupín aktivít prioritnej osi 1 sú subjekty verejnej správy a neuplatňujú sa žiadne schémy štátnej pomoci. V závislosti od jednotlivých výziev sú oprávnenými žiadateľmi:

- Obce a mestá Bratislavského kraja
- Hlavné mesto SR Bratislava a jeho mestské časti
- Bratislavský samosprávny kraj
- Združenie miest a obcí
- Štátny fond rozvoja bývania, ako oprávnený žiadateľ v rámci iniciatívy JESSICA, ktorý následne poskytuje podporu vo forme návratných dotácií žiadateľom o podporu – subjektom správy bytového domu

V rámci opatrenia 1.1. Regenerácia sídel bolo počas doterajšej doby implementácie tempo rastu schválených, zazmluvnených a čerpaných prostriedkov v súlade s postupne vyhlasovanými výzvami. K 30.6.2013 ešte nebola uzatvorená výzva v rámci skupiny aktivít 1.1.1, vyhlásená 2.5.2013. Alokácia na túto výzvu zo zdrojov EFRR je 12 mil. eur, čo predstavuje až 28,96 % celkovej alokácie na opatrenie 1.1 zo zdrojov EFRR. V prípade schválenia projektov vo výške celej finančnej alokácie na výzvu, by dosiahol objem schválených prostriedkov 99,92 % alokácie opatrenia, čo je dobrým východiskovým predpokladom na vyčerpanie finančných prostriedkov vyčlenených na opatrenie 1.1.

Iná situácia bola v rámci opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava, kde nebola ešte ku koncu roka 2009, napriek dovedy dvom vyhláseným výzvam, schválená ani jedna žiadosť. Prvé finančné prostriedky boli zazmluvnené až v priebehu roku 2011. Tieto negatívne údaje vyplývali z nepripravenosti potenciálnych prijímateľov a zo skutočnosti, že medzi potenciálnymi prijímateľmi nedošlo k dohode o kľúčových prvkoch integrovanej dopravy ako aj z dôvodu, že aktivity mestskej hromadnej dopravy boli realizované v menšom rozsahu, ako sa pôvodne predpokladalo. Na tento rizikový vývoj reagovala revízia OPBK presunom časti finančných prostriedkov z alokácie vyčlenenej pre opatrenie 1.2 do alokácie pre opatrenie 1.1 (podrobnejšie informácie sú uvedené vyššie).

Finančné ukazovatele v rámci opatrenia 1.2 sa podarilo zlepšiť až v roku 2011, kedy boli schválené a zazmluvnené prvé projekty. Po výzve vyhlásenej v roku 2012 dosiahol objem prostriedkov na schválené projekty už 96,67 % alokácie na opatrenie 1.2. K 30.6.2013 však čerpanie v rámci tohto opatrenia bolo na stále nízkej úrovni 21,27 %.

V rámci opatrení prioritnej osi 1 boli k 30.6.2013 vyhlásené tieto výzvy:

- 31.3.2008 výzva s kódom OPBK/2008/1.1/01 - skupiny aktivít 1.1.2 a 1.1.3,
- 31.3.2008 výzva s kódom OPBK/2008/1.2/01 - skupiny aktivít 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4,
- 3.4.2009 výzva s kódom OPBK/2009/1.2/03 - skupiny aktivít 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4,
- 3.4.2009 výzva s kódom OPBK/2009/1.1/03- skupiny aktivít 1.1.2 a 1.1.3,
- 29.1.2010 výzva s kódom OPBK/2010/1.2/04 - skupiny aktivít 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4,

- 14.2.2011 výzva s kódom OPBK/2011/1.2/07 - skupiny aktivít 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4,
- 25.1.2012 výzva s kódom OPBK/2012/1.1/09 - skupiny aktivít 1.1.2 a 1.1.3,
- 25.1.2012 výzva s kódom OPBK/2012/1.2/09 - skupiny aktivít 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4,
- 27.3.2013 písomné vyzvanie k JESSICA s kódom OPBK-2013-JESSICA - opatrenie 1.1,
- 22.4.2013 výzva s kódom OPBK/2013/1.1/10 - skupina aktivít 1.1.3 (k 30.6.2013 nebola táto výzva uzavretá),
- 2.5.2013 výzva s kódom OPBK/2013/1.1/12-ISRMO - skupina aktivít 1.1.1 (k 30.6.2013 nebola táto výzva uzavretá).

Celkový finančný objem 184 žiadostí predložených v realizovaných výzvach v rámci prioritnej osi 1 k 30.6.2013 predstavoval 110 mil. eur (EÚ zdroje + štátny rozpočet). Schválených bolo 86 žiadostí v sume 46,6 mil. eur.

Tabuľka 7: Počet žiadostí o NFP/projektov v rámci prioritnej osi 1 OPBK

oblasť podpory/opatrenie	počet prijatých žiadostí o NFP	počet schválených žiadostí o NFP	úspešnosť v %	počet zazmluvnených projektov
1.1	163	71	43,56	67
1.2	21	15	71,43	13
spolu	184	86	46,74	80

Zdroj: MPRV SR, 2013

Počet prijatých žiadostí v rámci opatrenia 1.1 výrazne prevyšoval počet žiadostí v rámci opatrenia 1.2, čo vyplýva z rozdielneho charakteru oboch opatrení, keď opatrenie 1.2 je realizované prostredníctvom malého počtu finančne náročnejších projektov. Všetky výzvy v rámci opatrenia 1.1 uzavreté k 30.6.2013 sa týkali skupín aktivít 1.1.2 *Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel* a 1.1.3 *Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu*. Výzva určená pre projekty skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí* nebola k 30.6.2013 uzavretá.

Najväčší záujem zo strany žiadateľov bol o projekty skupiny aktivít 1.1.2 *Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel*. V tejto skupine aktivít bolo vo výzvach k 30.6.2013 prijatých až 156 žiadostí. V skupine aktivít 1.1.3 *Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu* bolo prijatých 14 žiadostí.

V rámci skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí* bola vyhlásená jediná výzva vyhlásená 2.5.2013 s plánovaným uzatvorením 2.9.2013. Riadiaci orgán OPBK vyhlásil 31.1.2012 Oznam o možnosti predkladania Integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí (ISRMO), ktorý sa zamerával na predvýber ISRMO. V rámci uvedeného oznamu bolo prijatých 9 ISRMO. Oznam bol však zrušený z dôvodu podstatných zmien podmienok poskytnutia pomoci v súvislosti s kritériami predvýberu.

Výzvy v rámci opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava boli vždy (v období 2008 – 2012 každý rok 1 výzva) vyhlasované pre všetky skupiny aktivít uvedeného opatrenia. Realizácia prvých dvoch výziev bola značne problematická a poznačená nedostatočnou pripravenosťou potenciálnych prijímateľov. V prvej výzve v roku 2008 nebola prijatá žiadna žiadosť. V rámci výzvy v roku 2009 bolo predložených spolu 5

žiadostí, z ktorých 3 boli odporúčené na schválenie. Proces podpisu zmlúv skomplikovala realizácia verejného obstarávania a zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku bola podpísaná len v prípade 1 projektu. V ďalšom období boli podmienky výziev upravené tak, že verejné obstarávanie nebolo treba vykonať pred rozhodnutím o schválení žiadosti. V rokoch 2010 – 2012 bolo postupne prijatých 16 žiadostí. K 30.6.2013 bolo zazmluvnených spolu 13 projektov.

Absorpčná kapacita a jej problémové oblasti a riziká v prípade opatrení 1.1 a 1.2 OPBK

Absorpčná kapacita opatrení 1.1 a 1.2 vykazovala najmä v prvých rokoch implementácie výrazné rozdiely. Kým po podpore projektov regenerácie sídel bol dopyt veľmi veľký, v rámci opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava nebol v prvých dvoch rokoch implementácie vygenerovaný ani jeden realizovaný projekt.

Na výrazný nesúlad v absorpčnej kapacite medzi opatreniami prioritnej osi 1 reagovala revízia OPBK (schválená EK 16.9.2011), v rámci ktorej bolo z opatrenia 1.2 presunutých 6 mil. eur do opatrenia 1.1.

Veľký dopyt po projektoch opatrenia 1.1 bol spôsobený predovšetkým záujmom obcí o realizáciu projektov skupiny aktivít 1.1.2 *Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel*. Výzvy boli vyhlasované spoločne pre skupiny aktivít 1.1.2 a 1.1.3.

Doterajší vývoj implementácie v rámci skupiny aktivít 1.1.3 nepriniesol očakávané výsledky, pretože implementované boli iba 3 projekty (z toho 1 ukončený a 2 v realizácii). Túto skutočnosť spôsobila najmä vysoká chybovosť, resp. nepripravenosť predložených ŽoNFP, pričom najproblematickejšou sa javí oblasť požadovaného vysporiadania vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam. Vylepšiť doterajší stav by mohla Výzva OPBK/2013/1.1/10, vyhlásená 22.4.2013, výhradne zameraná len na skupinu aktivít 1.1.3 *Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu* (trvanie do 25.7.2013). V rámci tejto skupiny aktivít ide pravdepodobne o poslednú výzvu.

Prvá výzva v rámci skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí* bola vyhlásená až 2.5.2013. Neskoršie vyhlásenie prvej výzvy spôsobila skutočnosť, že RO pre OPBK dňa 8.4.2013 zrušil Oznam o možnosti predkladania Integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí v rámci OPBK č. ISRMO/2012/01 (pre samostatný predvýber ISRMO, pôvodne vyhlásený 31.1.2012), pretože v priebehu jeho zverejnenia došlo k podstatným zmenám podmienok poskytnutia pomoci v súvislosti s kritériami predvýberu. Keďže hodnotiteľ nemá informácie o konkrétnych dôvodoch zrušenia oznamu, nie je možné posúdiť nevyhnutnosť tohto kroku.

Revíziou OPBK sa zároveň vytvorili podmienky na realizáciu iniciatívy JESSICA mimo ISRMO. V rámci revízie bol v súvislosti so zvýšením alokácie rozšírený okruh oprávnených prijímateľov (o mestá Malacky, Pezinok a Senec), ako aj oprávnené aktivity projektov v tejto skupine aktivít. ISRMO sú tak zamerané na regeneráciu sídiel (úprava verejných priestranstiev vrátane ihrísk a prvkov verejnej zelene, rekonštrukcia a budovanie verejných osvetlení, budovanie a rekonštrukcia cyklistických trás, budovanie a rekonštrukcia náučných chodníkov, budovanie a rekonštrukcia turistických trás) a podpora škôl a školských zariadení, zariadení sociálnych služieb a komunitných centier a ihrísk, ktoré sú súčasťou týchto zariadení (*opravy hlavných stavebných častí budovy – strecha, fasáda, okná a dvere na fasáde a nevyhnutné opravy technického, energetického alebo technologického vybavenia a zariadení objektov ako aj výmena ich*

súčasťou, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov, rekonštrukcia a prestavba objektov a ich vnútorného vybavenia pre potreby uvedených zariadení, budovanie a rekonštrukcia ihrísk, ktoré sú súčasťou týchto zariadení). Nepovinnou tematickou oblasťou je podpora bývania (renovácia spoločných priestorov v existujúcich viacodinných obytných budovách vo verejnom vlastníctve, zlepšovanie energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a/alebo renovácia a zmena využívania existujúcich budov vo vlastníctve verejných orgánov na využívanie domácnosťami s nízkym príjmom alebo osobami s osobitnými potrebami na bývanie).

Výber projektov ISRMO sa riadi špecifickými pravidlami, keď oprávnená ISRMO musí obsahovať minimálne tri žiadosti o NFP, ktoré sú čiastkovými projektmi ISRMO. Dňa 31.1.2012 bol vyhlásený Oznam o možnosti predkladania Integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí v rámci OPBK, v rámci ktorého mal byť realizovaný predvýber ISRMO. Prijatých bolo 9 ISRMO. Z dôvodu podstatných zmien podmienok poskytnutia pomoci v súvislosti s kritériami predvýberu bol však tento oznam 8.4.2013 zrušený. Napriek zrušeniu Oznamu a neuskutočneniu samostatného predvýberu, môže mať príprava a predloženie ISRMO už v rámci Oznamu pozitívny vplyv na kvalitu predkladaných ŽoNFP v rámci zverejnenej výzvy prostredníctvom lepšej pripravenosti žiadateľov, ktorí riešili prípravu svojich ISRMO dlhobojšie. Táto skutočnosť by mohla podporiť úspešnosť výzvy OPBK/2013/1.1/12-ISRMO, vyhlásenej 2.5.2013 s dátumom uzatvorenia 2.10.2013. Na druhej strane rizikovým faktorom zostáva časové hľadisko, pretože po fázach nevyhnutných na zhodnotenie a zazmluvnenie projektov a kontrolu uskutočnených súvisiacich VO, časový úsek zostávajúci na samotnú realizáciu projektov nemusí byť z hľadiska potrebnej dĺžky postačujúci.

V rámci opatrenia 1.2 bola situácia výrazne odlišná. Opatrenie je implementované prostredníctvom finančne náročnejších investičných projektov, ktoré si vyžadujú dôkladnejšiu prípravu a koordináciu viacerých subjektov. Proces predkladania žiadostí negatívne poznačili nedoriešené podmienky realizácie Bratislavskej integrovanej dopravy. Výzvy boli vyhlasované spoločne pre všetky skupiny aktivít opatrenia 1.2. Napriek dvom vyhláseným výzvam v rokoch 2008 a 2009 sa prvé projekty podarilo zazmluvniť až počas roka 2011. V rámci úpravy podmienok výzvy OPBK/2010/1.2/04 bola pre žiadateľov zjednodušená situácia tým, že úspešná realizácia verejného obstarávania už nebola podmienkou na schválenie žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Prostredníctvom zjednodušenia podmienok schvaľovania ŽoNFP sa vo výzvach vyhlásených po roku 2010 podarilo zlepšiť situáciu a k 30.6.2013 bolo schválených spolu 15 projektov a zazmluvnených 13. V dôsledku zvýšenia úspešnosti predkladaných žiadostí a zníženia alokácie na opatrenie 1.2 prostredníctvom revízie OPBK o 6 mil. eur, predstavuje objem schválených projektov 96,7 % alokácie na opatrenie a objem schválených prostriedkov 85,9 % alokácie. Úroveň čerpania je však vzhľadom na pokročilosť programového obdobia na veľmi nízkej úrovni, len 21,3 %.

Najväčší záujem bol o projekty v rámci skupiny aktivít 1.2.3 *Podpora mestskej hromadnej dopravy*, ktoré sa môžu realizovať len na území Bratislavy a oprávneným žiadateľom je hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. V rámci tejto skupiny aktivít boli schválené 4 projekty. Okrem týchto 4 projektov došlo pri ďalších dvoch projektoch k odstúpeniu od zmluvy na podnet prijímateľa.

Závery a odporúčania:

- Implementácia opatrenia 1.1 prebieha bez vážnejších problémov a bola pozitívne ovplyvnená veľkým dopytom po samostatných projektoch regenerácie sídel v rámci skupiny aktivít 1.1.2.
- Vyhláseniu prvej výzvy v rámci skupiny aktivít 1.1.1 predchádzalo dlhé obdobie, čo spôsobila nutnosť optimálneho nastavenia podmienok, v rámci výzvy s dátumom uzávierky 2.10.2013 je možné predpokladať predloženie kvalitných žiadostí, keďže potenciálni prijímatelia už predkladali svoje projekty v rámci oznamu o možnosti predkladať ISRMO, ktorý bol 8.4.2013 zrušený.
- K 30.6.2013 nebola zatiaľ vyhodnotená výzva na predkladanie ŽoNFP v rámci skupiny aktivít 1.1.3.
- Implementácia opatrenia 1.2 bola najmä v prvej fáze z dôvodu vysokej chybovosti projektov menej úspešná a k 30.6.2013 dosahuje relatívne nízku mieru čerpania, a to 21 %.
- Vysokú absorpčnú kapacitu opatrenia 1.1 (najmä skupiny aktivít 1.1.2) z dôvodu záujmu obcí o realizáciu samostatných dopytovo orientovaných projektov regenerácie sídel je potrebné zohľadniť pri prípadnej ďalšej revízii OPBK. V prípade dostatočného objemu zostávajúcej alokácie je možné uvažovať o ešte jednej výzve v 1. štvrtroku až polroku 2014. Malo by však ísť výhradne o projekty s dobou realizácie do cca 9 mesiacov, pretože z časového hľadiska sú projekty dlhšieho charakteru nerealizovateľné.
- Keďže Oznam o možnosti predkladania ISRMO bol zrušený, pričom došlo k začleneniu etapy predvýberu do hodnotiaceho procesu v rámci samotnej výzvy na predkladanie čiastkových projektov, existuje časové riziko na realizáciu týchto projektov v praxi (samotnej realizácii predchádza niekoľkomesačná lehota na hodnotenie a zazmluvnenie projektov a zároveň realizáciu a kontrolu VO). Vzhľadom na existujúce riziko je potrebné najmä prostredníctvom efektívnej komunikácie a konzultácií s prijímateľmi minimalizovať dobu na uskutočnenie VO, pričom získaná časová úspora sa využije pri samotnej realizácii projektov.
- Nízka úroveň čerpania a finančne náročné projekty v stave realizácie v rámci opatrenia 1.2 si vyžadujú efektívny monitoring a intenzívnu komunikáciu s prijímateľmi, aby sa predišlo možným komplikáciám pri realizácii týchto projektov.

2.1.2 Finančný pokrok v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013

Rozpočet prioritnej osi 2 OPBK predstavuje 39,48 % z rozpočtu operačného programu (zdroje EÚ). Finančný plán prioritnej osi 2 bol významne upravený na základe revízie OPBK schválenej v roku 2011. Uvedená revízia reflektovala najmä na zmenu socio-ekonomického situácie v dôsledku hospodárskej krízy a s tým súvisiacu zmenu priorit žiadateľov.

Tabuľka 8: Revidovaný finančný plán prioritnej osi 2 OPBK

oblasť podpory (skupina aktivít)	alokácia nastavená v roku 2007	alokácia po revízii v roku 2011	rozdiel
	zdroje EFRR v EUR		
2.1.1 Podpora tvorby a zavádzania inovácií a technologických transferov v MSP	7 062 183	4 062 183	- 3 000 000
2.1.2 Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP	7 000 000	13 038 400	+ 6 038 400

oblasť podpory (skupina aktivít)	alokácia nastavená v roku 2007	alokácia po revízii v roku 2011	rozdiel
	zdroje EFRR v EUR		
2.1.3 Podpora projektov zavádzania inovatívnych technológií v MSP	3 033 918	3 033 918	0
2.1.4 Získavanie a ochrana duševného vlastníctva, zavádzanie systémov riadenia kvality	3 016 959	3 016 959	0
2.2.1 Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni	7 446 240	9 471 840	+ 2 025 600
2.2.2 Podpora dostupnosti širokopásmového internetu	3 544 800	0	- 3 544 800
2.2.3 Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP	6 483 360	4 964 160	- 1 519 200
spolu prioritná os 2 OPBK	37 587 460	37 587 460	0

Zdroj: MPRV SR, 2013

Základné údaje o aktuálnom stave plnenia finančného plánu na úrovni prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013 znázorňuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 9: Priebežné plnenie finančného plánu prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013

oblasť podpory/ opatrenie	alokácia zdrojov EÚ v eurách	schválená suma		zazmluvnená suma		vyčerpaná suma (certifikovaná)		zostatok eur
		eur	%	eur	%	eur	%	
2.1	23 151 460	23 251 104	100,43	22 473 396	97,07	18 785 018	81,14	- 99 644
2.2	14 436 000	12 585 624	87,18	12 542 857	86,89	2 868 172	19,87	1 850 376
spolu	37 587 460	35 836 728	95,34	35 016 353	93,16	21 653 191	57,61	1 750 732

Zdroj: MPRV SR, 2013

Vysoké percento schválených, a tým aj zazmluvnených finančných prostriedkov je spravidla charakteristické pre oblasti podpory s vysokou absorpčnou kapacitou, o ktoré potenciálni prijímatelia prejavujú prioritný záujem. Mierne prevýšenie celkovej alokácie v objeme schválených ŽoNFP bolo odstránené už v nasledujúcom kroku, t. j. pri zazmluvňovaní, ktoré nikdy nepresiahlo 100 %. Tempo zazmluvňovania projektov počas celého programového obdobia plynulo kopírovalo tempo schvaľovania žiadostí o NFP. Nedochádzalo teda k výraznému časovému odstupu medzi vydávaním rozhodnutí o schválení žiadostí o NFP a následným zazmluvňovaním projektov.

Podpora v Prioritnej osi 2 OPBK sa v prípade MSP poskytuje prostredníctvom schémy štátnej pomoci, resp. schémy pomoci de minimis:

- Schéma podpory inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a transferu technológií pre mikro, malé a stredné podniky OPBK (schéma štátnej pomoci) č. ŠP - 01/2009. Schéma je implementovaná v rámci opatrenia 2.1 *Inovácie a technologické transfery* a bola zverejnená v Obchodnom vestníku 20.1.2009 v časti 12A/2009 (v znení neskorších dodatkov). Predmetom schémy je poskytovanie štátnej pomoci formou NFP zo štrukturálnych fondov EÚ a štátneho rozpočtu SR pre mikro, malé a stredné podniky na podporu projektov zameraných na zvýšenie inovačných aktivít v podnikoch, čím sa má zabezpečiť dlhodobá konkurencieschopnosť a vysoký rast produktivity na cieľovom území OPBK. Cieľom pomoci je zvýšenie konkurencieschopnosti výrobných mikro, malých a stredných podnikov prostredníctvom priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a podpory inovačných aktivít, a to zavádzaním nových inovatívnych foriem v oblasti

výrobkov a postupov a zavádzanie technológií vo vybranej oblasti ochrany životného prostredia. Cieľom pomoci je:

- podpora projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja s cieľom rozšírenia výskumno-inovačnej základne a využitia výsledkov výskumu a vývoja v Spoločenstve;
  - zvýšenie konkurencieschopnosti výrobkov prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja, výsledky ktorých budú priamo realizované vo výrobe;
  - podpora transferu technológií v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom investičných projektov.
- Schéma podpory mikro, malých a stredných podnikateľov OPBK (schéma pomoci de minimis) č. DM -13/2008. Schéma pomoci de minimis je implementovaná v rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery a opatrenia 2.2 Informatizácia spoločnosti. Schéma pomoci de minimis bola uverejnená v Obchodnom vestníku 1.6.2008 v časti 126A/2008 (v znení neskorších dodatkov). Predmetom schémy je poskytovanie pomoci de minimis formou NFP zo štrukturálnych fondov EÚ a štátneho rozpočtu pre mikro, malé a stredné podniky zameranej na podporu rozvoja a na zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikateľov vo výrobní sfére prostredníctvom zavádzania progresívnych technológií, zavádzania metód riadenia kvality, ochrany priemyselných práv, obchodných značiek a podpory technických riešení na úrovni patent a úžitkového vzoru. Tie sú jednou z priorít vlády SR po vstupe SR do EÚ v cieľovom území OPBK. Cieľom poskytnutia pomoci je podpora výrobných mikro, malých a stredných podnikov v oblastiach:
- využívanie obnoviteľných zdrojov energie a efektívneho využívania energie v priemysle na zníženie energetickej náročnosti výrobných a technologických procesov v jednotlivých odvetviach hospodárstva, ako i rozvoj ekologických výrob ako nevyhnutnosti na prípravu trvalo udržateľného rozvoja v priemysle;
  - zavádzanie metód manažérstva kvality;
  - ochrana priemyselných práv, obchodných známk, podpora nákupu priemyselných práv súvisiacich s novým technickým riešením;
  - podpora akreditácie a certifikácie;
  - efektívne využívanie potenciálu informačno-komunikačných technológií.

V rámci prioritnej osi 2 OPBK boli od začiatku programového obdobia 2007 – 2013 vyhlásené nasledovné výzvy na predkladanie žiadostí o NFP:

- 4.8.2008 výzva s kódom OPBK/2008/2.1/02 - skupiny aktivít 2.1.2, 2.1.3 a 2.1.4,
- 4.8.2008 výzva s kódom OPBK/2008/2.2/02 - skupina aktivít 2.2.3,
- 3.4.2009 výzva s kódom OPBK/2009/2.1/03 - skupiny aktivít 2.1.2, 2.1.3 a 2.1.4,
- 3.4.2009 výzva s kódom OPBK/2009/2.2/03 - skupina aktivít 2.2.3,
- 23.9.2009 oznámenie JEREMIE - opatrenie 2.1,
- 25.3.2010 výzva s kódom OPBK/2010/2.1/05 - skupiny aktivít 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 a 2.1.4,
- 25.3.2010 výzva s kódom OPBK/2010/2.2/05 - skupina aktivít 2.2.3,
- 1.12.2010 výzva s kódom OPBK/2010/2.1/06 - skupiny aktivít 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3 a 2.2.4,
- 1.12.2010 výzva s kódom OPBK/2010/2.2/06 - skupina aktivít 2.2.3,
- 14.2.2011 výzva s kódom OPBK/2011/2.2/07 - skupina aktivít 2.2.1 (zrušená 19.12.2011),

- 20.1.2012 výzva s kódom OPBK/2012/2.2/08 - skupina aktivít 2.2.3,
- 25.1.2012 výzva s kódom OPBK/2012/2.2/09 - skupina aktivít 2.2.1,
- 26.4.2013 výzva s kódom OPBK/2013/2.2/11 - skupina aktivít 2.2.3 (výzva vyhlásená do 26.7.2013, t. j. neukončená k 30.6.2013).

V prípade opatrenia 2.1 OPBK boli vyhlasované výzvy pre všetky skupiny aktivít spoločne. Súhrnná výška žiadaného NFP (EÚ zdroje + štátny rozpočet) v rámci doteraz vyhlásených výziev predstavovala k 30.6.2013 viac ako 58 mil. eur v rámci prijatých 391 žiadostí o NFP. Súhrnná výška schváleného NFP predstavovala 42,7 mil. eur, ktoré pridelili spolu 248 žiadostiam o NFP.

Tabuľka 10: Počet žiadostí o NFP/projektov v rámci prioritnej osi 2 OPBK

oblasť podpory/opatrenie	alokácia zdrojov EÚ v eurách	počet prijatých žiadostí o NFP	počet schválených žiadostí o NFP	úspešnosť v %	počet zazmluvnených projektov
2.1	23 151 460	233	163	69,96%	157
2.2	14 436 000	158	85	53,80%	84
spolu	37 587 460	391	248	63,43%	241

Zdroj: MPRV SR, 2013

Najvyšší záujem, a teda aj najvyšší počet prijatých a schválených žiadostí o NFP, bol zaznamenaný v rámci opatrenia 2.1 *Inovácie a technologické transfery*. V tejto oblasti podpory bolo predložených 233 žiadostí o NFP, z ktorých bolo 163 schválených. Oprávnenými prijímateľmi v tejto oblasti podpory sú MSP, ktoré prejavili absolútne najväčší záujem o projekty v rámci skupiny aktivít 2.1.2 *Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP* (približne 80 % zo všetkých prijatých žiadostí o NFP). Ďalšou oblasťou záujmu MSP boli projekty v rámci skupiny aktivít 2.1.4 *Získavanie a ochrana duševného vlastníctva, zavádzanie systémov riadenia kvality* (približne 15 % prijatých žiadostí o NFP) a nasledovala skupina aktivít 2.1.3 *Podpora projektov zavádzania inovatívnych technológií v MSP* (približne 5 % prijatých žiadostí o NFP). Takmer žiadny záujem neprejavili MSP o projekty podporované prostredníctvom skupiny aktivít 2.1.1 *Podpora tvorby a zavádzania inovácií a technologických transferov v MSP*.

V prípade opatrenia 2.2 *Informatizácia spoločnosti* boli až na jednu výnimku vyhlasované výzvy zamerané na skupinu aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP*. Revíziou OPBK z roku 2011 bola zo stratégie operačného programu vypustená skupina aktivít 2.2.2 *Podpora dostupnosti širokopásmového internetu*, čím došlo k odklonu od pôvodne stanovenej stratégie z roku 2006. Výzva pre skupinu aktivít 2.2.1 *Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni* bola prvýkrát vyhlásená vo februári 2011 a z dôvodu externých príčin (meškajúca špecifikácia podmienok kompatibility v kontexte budovania ÚPVS v rámci OPIS) bola v závere roka 2011 zrušená. Opätovná výzva pre skupinu aktivít 2.2.1 bola vyhlásená 25.1.2012. V rámci opatrenia 2.2 OPBK bolo prijatých 158 žiadostí o NFP, z čoho 85 schválili, z toho 5 v skupine aktivít 2.2.1 (Bratislava, Malacky, Senec, Pezinok a BSK).

Absorpčná kapacita a jej problémové oblasti a riziká v prípade opatrení 2.1 a 2.2 OPBK

Počet prijatých žiadostí o NFP v rámci jednotlivých výziev v prioritnej osi 2 OPBK počas programového obdobia postupne narastal. Súviselo to s rastúcim povedomím o podpore poskytovanej prostredníctvom OPBK najmä medzi podnikateľmi (MSP) na území BSK,

ktoré bolo okrem informačných aktivít riadiaceho orgánu spojené so zvyšujúcim sa počtom pozitívnych príkladov úspešne zrealizovaných projektov. Zároveň sa postupne zvyšovala pripravenosť žiadateľov a štandardizovali sa podmienky vyhlasovaných výziev, najmä so záväznou úpravou vyplývajúcou z ustanovení zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie v znení neskorších predpisov.

Pri hodnotení absorpčnej kapacity prioritnej osi 2 OPBK je potrebné rozlíšiť dve základné skupiny oprávnených prijímateľov:

- subjekty verejného sektora na území BK (obce, mestá, mestské časti Bratislavy a BSK), ktoré sú oprávnenými prijímateľmi výhradne v rámci skupiny aktivít 2.2.1 OPBK,
- podnikateľské subjekty z radov MSP na území BK, ktoré sú oprávnené v rámci všetkých ostatných skupín aktivít opatrení prioritnej osi 2 OPBK.

V prípade oprávnených podnikateľských subjektov (MSP) celkový počet potenciálnych prijímateľov niekoľkonásobne prekračuje možnosti vyplývajúce z disponibilných alokácií OPBK. Na území BK vykonáva svoju činnosť tretina z približne 62-tisíc MSP registrovaných v SR. Podnikateľský sektor v dôsledku pretrvávajúcej hospodárskej krízy aj v súčasnosti preferuje krátkodobé investície zamerané na obstaranie hotových technologických riešení, ktoré zvyšujú objem a kvalitu produkcie a investície do opatrení znižujúcich prevádzkové náklady (napr. využívanie energie z obnoviteľných zdrojov). Tieto oblasti podporuje najmä skupina aktivít 2.1.2 OPBK, v rámci ktorej bolo prijatých až 80 % žiadostí o NFP z celého opatrenia 2.1 OPBK. Vysokú absorpčnú kapacitu potvrdzuje aj skutočnosť, že pôvodne predpokladaný počet podporených projektov bol v súvislosti s revíziou OPBK v roku 2011 upravený z cieľovej hodnoty „50“ na novú cieľovú hodnotu „100“. Pritom k 31.12.2013 už riadiaci orgán evidoval spolu 157 podporených subjektov. Aj napriek skutočnosti, že alokácia na uvedenú skupinu aktivít je k 30.6.2013 prerozdelená takmer na 100 %, riadiaci orgán stále eviduje pretrvávajúci záujem MSP o túto formu podpory. Vzhľadom na skutočnosť, že tieto typy projektov nemajú spravidla stavebný charakter a zameriavajú sa na obstaranie technológií, ide o pomerne rýchlo realizovateľné projekty v horizonte do jedného roka (čas potrebný na verejné obstarávanie a samotnú dodávku, montáž a odskúšanie dodaných technológií). Napriek tejto skutočnosti však už nie je možné pre túto skupinu aktivít plánovať žiadnu ďalšiu výzvu, pretože podľa znenia platnej schémy pomoci de minimis je potrebné o poskytnutí pomoci rozhodnúť v lehote do 31.12.2013. Podpora v rámci skupiny aktivít 2.1.1 OPBK sa nestretla so záujmom žiadateľov, a to aj napriek opakovaným výzvam počas programového obdobia, informačným aktivitám zo strany riadiaceho orgánu a veľkému počtu potenciálnych žiadateľov (MSP). V tejto oblasti sa nedarí plniť plánované cieľové hodnoty viacerých ukazovateľov (napr. počet projektov spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií, počet inovovaných produktov uvedených na trh). Podpora priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja z OPBK je pre MSP málo atraktívna, čo potvrdzujú aj výsledky doteraz realizovaných výziev na predkladanie žiadostí o NFP a poznatky z komunikácie riadiaceho orgánu s potenciálnymi žiadateľmi. Investície tohto typu sú pre MSP málo atraktívne aj z dôvodu chýbajúcej materiálovej základne, z dôvodu vysokej náročnosti týchto investícií (výška NFP predstavuje 35 – 60 % celkových oprávnených výdavkov na projekt) a chýbajúcich zabehnutých fungujúcich platforiem na výmenu poznatkov medzi MSP a akademickým prostredím s cieľom preniesť výsledky výskumu a vývoja do praxe. Odstránenie týchto objektívnych prekážok úspešnej realizácie projektov podporovaných prostredníctvom skupiny aktivít 2.1.1 OPBK objektívne nie je ovplyvniteľné výhradne z pozície riadiaceho orgánu pre OPBK. Keďže sa tento problém netýka len územia BK, bude potrebné, aby podpora priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja ako súčasť budovania vedomostnej

ekonomiky mala definované jasné východiská a ciele celonárodnej úrovne. Podľa aktuálne platných dokumentov vo vzťahu k príprave programového obdobia 2014 – 2020 (najmä Návrh Partnerskej dohody z 28.6.2013) je táto oblasť podpory považovaná za jednu z kľúčových pre dosahovanie dlhodoberkej konkurencieschopnosti SR. V tomto kontexte je zmysluplné a efektívne pokračovať v budovaní vedomostnej ekonomiky po koncepčnom nastavení celonárodných východísk, opatrení a cieľov, ktoré budú napĺňané po roku 2014.

Skupiny aktivít 2.1.3 a 2.1.4 OPBK síce zaznamenali určitý záujem zo strany potenciálnych žiadateľov (MSP), z hľadiska ich priorít však dlhodobo ide o okrajové oblasti podpory s malým počtom prijatých žiadostí o NFP. Absorpčná kapacita týchto oblastí podpory OPBK je vzhľadom na niekoľko doteraz vyhlásených výziev nízka, a to aj napriek vysokému počtu MSP v kraji. Doteraz podporené projekty nedokázali garantovať naplnenie predpokladaných cieľových hodnôt ukazovateľov (napr. z predpokladaného cieľového počtu 22 patentových prihlášok eviduje riadiaci orgán k 31.12.2012 len jednu prihlášku). Vyhlásenie ďalších výziev na tieto oblasti podpory by tak vzhľadom na blížiaci sa koniec programového obdobia a termín oprávnenosti výdavkov bolo z pohľadu riadiaceho orgánu rizikové, keďže ide o projekty s dlhším časovým harmonogramom realizácie.

Opatrenie 2.2 OPBK je zamerané na podporu verejného aj súkromného sektora. Oprávnení prijímatelia verejného sektora (miestne samosprávy a regionálna samospráva) sú vopred definovaní v stratégii revidovaného operačného programu vo vzťahu k skupine aktivít 2.2.1 *Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni*. Počas programového obdobia boli identifikované ťažkosti, resp. preťahy vo vykonávaní tejto oblasti podpory, ktoré sa netýkali len územia BK. Podmienkou zmysluplného nastavenia elektronizácie verejnej správy a jej služieb je definovanie legislatívnych a technických špecifík zabezpečujúcich kompatibilitu na celoštátnej úrovni. Stratégia OPBK predpokladá komplementaritu s OPIS-om, v rámci ktorého došlo k omeškaniu pri nastavovaní špecifík ÚPVS. Táto skutočnosť mala za následok, že do roku 2011 nebola v rámci OPBK vyhlásená žiadna výzva na predkladanie žiadostí o NFP pre skupinu aktivít 2.2.1 OPBK. Prvá výzva vyhlásená vo februári 2011 bola napriek úsiliu riadiaceho orgánu vo vzťahu k vecne príslušným partnerským orgánom (Úrad vlády SR, MF SR) v decembri 2011 zrušená. Ďalšia a zatiaľ jediná výzva na predkladanie žiadostí o NFP v rámci skupiny aktivít 2.2.1 OPBK bola vyhlásená v januári 2012 a na jej základe boli schválené projekty piatich samospráv (Bratislava, Malacky, Pezinok, Senec a BSK). V tejto výzve bolo formou NFP rozdelených 9,42 mil. eur, čo predstavuje približne celú alokáciu vyčlenenú pre skupinu aktivít 2.2.1 OPBK. V rámci tejto oblasti podpory sa doteraz nepodarilo realizovať budovanie tzv. Integrovaných obslužných miest (IOM-ov) s prístupom pre predpokladaných 200 000 obyvateľov kraja (cieľová hodnota príslušného ukazovateľa). Prípadné zvýšenie alokácie skupiny aktivít 2.2.1 OPBK a vyhlásenie ďalšej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP by bolo vzhľadom na blížiaci sa záver programového obdobia rizikové, keďže projekty tohto typu vyžadujú dlhší čas na prípravu, vrátane zabezpečenia kompatibility s celonárodnou úrovňou (podpora prostredníctvom OPIS-u) a aj čas na samotnú realizáciu. Oblasť elektronizácie verejnej správy má v podmienkach SR stále rezervy v koncepčnom prístupe na národnej úrovni. Návrh zákona o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (tzv. zákon o eGovernmente) bol schválený len 30.5.2013 a jeho účinnosť sa predpokladá od októbra 2013. Na základe tohto zákona by mal byť vytvorený funkčný model poskytovania elektronických služieb orgánov verejnej moci a prepojenie registrov verejnej správy. Týmto návrhom zákona by sa mala vytvoriť zastrešujúca platforma pre všetky elektronické služby verejnej správy. Na koncepčnom budovaní eGovernmentu sa majú podieľať v rokoch 2014 – 2020 aj zdroje z fondov EÚ, a preto by ďalšia podpora poskytovaná v tejto oblasti mala byť v záujme čo

najefektívnejších riešení realizovaná až po dôkladnej príprave v nasledujúcom programovom období.

Skupina aktivít 2.2.3 OPBK *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP* patrí stabilne spolu so skupinou aktivít 2.1.2 OPBK medzi najžiadanejšie oblasti podpory tohto programu v programovom období 2007 – 2013. Dôvody atraktívnosti skupiny aktivít 2.2.3 OPBK sú podobné ako v prípade skupiny aktivít 2.1.2 OPBK. Oprávnenými prijímateľmi sú MSP, pre ktoré sú rýchlo realizovateľné projekty zvyšujúce ich konkurencieschopnosť atraktívne aj v čase pretrvávajúcej hospodárskej krízy. Operácie smerujú do efektívneho využitia potenciálu IKT, tzn. do budovania lokálnych (vnútropodnikových) sietí (LAN) v rámci MSP, obstarania nevyhnutných zariadení hardware a software na vybudovanie lokálnych (vnútropodnikových) sietí, vytváranie a udržiavanie elektronických služieb a aplikácií (napr. e-shopov), tvorbu a udržiavanie webstránok, budovanie elektronických informačných a rezervačných systémov a pod. Vzhľadom na vysoký počet potenciálnych žiadateľov a neustály nárast využívania IKT technológií a on-line komunikácie, má skupina aktivít 2.2.3 OPBK potenciál podporiť aj väčší počet MSP ako doteraz. V prípade ešte nevyhodnotenej výzvy OPBK/2013/2.2/11 s termínom ukončenia prijímania žiadostí o NFP 26.7.2013 je evidovaný vysoký záujem žiadateľov. Pre skupinu aktivít 2.2.3 OPBK už nie je z časového hľadiska priestor pre vyhlásenie ďalšej výzvy, avšak je možné uvažovať o presune disponibilných zdrojov zostávajúcich v rámci Prioritnej osi 2 do poslednej výzvy pre túto skupinu aktivít.

Záver a odporúčania:

- Nastavené implementačné mechanizmy vo vzťahu k zazmluvňovaniu a predkladaniu súhrnných žiadostí o platbu fungujú plynulo, alokácia OPBK je však fragmentovaná na množstvo projektov malého rozsahu.
- Externé faktory (dôsledky krízy, nerozvinuté platformy spolupráce výskumných inštitúcií s MSP a pod.) sú príčinou nízkeho dopytu po projektoch skupín aktivít 2.1.1 a čiastočne aj 2.1.3 a 2.1.4 OPBK.
- Vzhľadom na blížiaci sa záver programového obdobia by mal riadiaci orgán:
  - upustiť od doteraz nerealizovaných projektov vyžadujúcich náročnú prípravu (časová náročnosť, zapojenie viacerých partnerov);
  - upriamiť pozornosť na oblasti podpory, v ktorých existuje predpoklad čo najefektívnejšieho čerpania finančných prostriedkov (vysoký záujem prijímateľov, efektívna realizácia projektov, t. j. podpora v rámci skupín aktivít 2.1.2 a 2.2.3 OPBK);
  - pretože ďalšie výzvy pre dané skupiny aktivít nie je možné plánovať, RO by mohol zvážiť možný presun disponibilných zdrojov v rámci Prioritnej osi 2 do poslednej prebiehajúcej výzvy pre skupinu aktivít 2.2.3.
- Vzhľadom na prebiehajúcu prípravu celonárodného koncepčného prístupu k eGovernmentu, výšku prerozdelenia alokácie pre skupinu aktivít 2.2.3 OPBK a blížiaci sa koniec programového obdobia, hodnotiteľ odporúča presunúť podporu projektov budovania tzv. IOM-ov, resp. obdobných projektov po dôkladnej príprave do nasledujúceho programového obdobia 2014 – 2020.

2.2 Plnenie ročných záväzkov OPBK k 30.6.2013

Finančné prostriedky poskytované z fondov EÚ je možné v programovom období 2007 – 2013 v zmysle článku 56 Všeobecného nariadenia využiť v termíne do 31.12.2015 (termín pre časovú oprávnenosť výdavkov). Doterajšie skúsenosti zo skráteného programového obdobia 2004 – 2006, ale aj skúsenosti viacerých riadiacich orgánov zo súčasného programového obdobia potvrdzujú, že väčšina disponibilných finančných

prostriedkov je spravidla reálne využité v druhej polovici programového obdobia a intenzita čerpania je najvyššia práve v posledných dvoch až troch rokoch programového obdobia.

Táto skúsenosť kopíruje životný cyklus operačných programov, keď sa v počiatočných rokoch pripravuje programová a riadiaca dokumentácia, nastavuje sa systém riadenia a kontroly, prebieha audit pripravenosti a vyhlasujú sa pilotné výzvy. Následne obvykle nastáva obdobie intenzívneho vyhlasovania výziev, schvaľovania žiadostí o NFP a zazmluvňovania projektov. Samotná masívna realizácia projektov prichádza najskôr v druhej polovici sedemročného programového obdobia. Realizácia projektov a s tým spojený nábeh čerpania je podmienený úspešným vykonaním verejných obstarávaní zo strany prijímateľov, pričom verejné obstarávanie predstavuje časovo náročný proces, ktorý najmä v prípade investičných projektov treba často zopakovať. V polovici programového obdobia sa spravidla na základe priebežných hodnotí vykonávajú revízie operačných programov a až následne dochádza v posledných rokoch k intenzívnemu čerpaniu finančných prostriedkov.

Finančné prostriedky z fondov EÚ v rámci operačného programu sa využívajú v zmysle finančného plánu, ktorého súčasťou sú aj tzv. ročné záväzky. Ročné záväzky sú sumy v eurách stanovené na úrovni zdrojov EÚ, a to na úrovni operačného programu ako celku. Vo vzťahu k ročným záväzkom rokov 2007, 2008, 2009 a 2010 sa aplikuje tzv. pravidlo n+3, t. j. tieto záväzky sú ako oprávnené výdavky využiteľné do konca tretieho roka po uplynutí príslušného roka. Vo vzťahu k rokom 2011, 2012 a 2013 sa analogicky aplikuje tzv. pravidlo n+2. Rok 2013 je tak v rámci programového obdobia 2007 – 2013 špecifický z hľadiska kumulácie termínov na vyčerpanie disponibilného ročného záväzku na rok 2010 (pravidlo n+3) a na rok 2011 (pravidlo n+2). Z pozície riadiaceho orgánu je dôležitá dôkladná príprava plánov čerpania finančných prostriedkov, ktorá by mala korešpondovať s prípravou harmonogramov výziev na jednotlivé roky.

Povinnosťou riadiaceho orgánu je monitorovať dosahovaný pokrok v implementácii operačného programu a priebežne prijímať opatrenia na dosahovanie požadovanej úrovne čerpania finančných prostriedkov. Zároveň je dôležité včas identifikovať skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť tzv. decommitment, t. j. zrušenie finančného záväzku, resp. jeho časti na niektorý z rokov programového obdobia zo strany Európskej komisie (dodržiavanie pravidla n+3 a n+2). Riadiaci orgán je povinný predchádzať ťažkostiam s vykonávaním operačného programu a prijímať opatrenia na ich elimináciu, a to aj vrátane prípadnej revízie operačného programu.

Záväzok zdrojov EÚ na rok 2010 predstavuje v prípade OPBK 14 369 252 eur a tento záväzok je v súčasnosti vyčerpaný na 100 %. K 30.6.2013 je záväzok OPBK na rok 2011 vo výške 17 353 499 eur čerpaný na 57,43 %. To znamená, že riadiaci orgán pre OPBK musí aktuálne, v záujme zabránenia decommitmentu, zabezpečiť vyčerpanie viac ako 7,38 mil. eur. Základným predpokladom na vyčerpanie potrebnej sumy v termíne do 31.12.2013 je dostatok zazmluvnených projektov v realizácii (t. j. s ukončenými a skontrolovanými verejnými obstarávaniami na jednotlivé aktivity projektov). Pri súčasnom tempe čerpania a s ohľadom na množstvo a alokáciu projektov v realizácii, existuje v prípade kumulovaného záväzku rokov 2010 a 2011 reálny predpoklad, že v prípade OPBK bude tento záväzok do 31.12.2013 splnený. Tento predpoklad vychádza zo skutočnosti, že nevyčerpaná suma projektov v realizácii, t. j. rozdiel medzi zazmluvnenou a čerpanou (certifikovanou) sumou zdrojov EÚ k 30.6.2013 je výrazne vyšší ako suma, ktorú ešte treba vyčerpať v termíne do 31.12.2013 (77,99 mil. eur - 45,86 mil. eur > 7,38 mil. e). Zostávajúca suma, ktorú je potrebné vyčerpať do konca roka 2013, bude postupne certifikovaná v súhrnných žiadostiach o platbu, ktoré riadiaci orgán pre OPBK predkladá certifikačnému orgánu (MF SR) v dvojtýždňových intervaloch. Priemerná výška

finančných prostriedkov predložených certifikačnému orgánu v jednej súhrnnej žiadosti o platbu predstavovala v roku 2012 v rámci OPBK približne 600-tis. eur a riadiaci orgán vzhľadom na zvyšujúci sa počet projektov v realizácii predpokladá, že v priebehu roka 2013 sa intenzita čerpania bude ešte zvyšovať.

V súvislosti s kumulovaným záväzkom OPBK na roky 2010 a 2011 aktuálne nerozhoduje členenie rozpočtu programu na jednotlivé prioritné osi a opatrenia. Výhľadovo vo vzťahu k záväzkom na roky 2012 a 2013 (disponibilné do 31.12.2014 a 31.12.2015) je potrebné zohľadniť špecifiká dosahovania finančného pokroku na úrovni jednotlivých oblastí podpory OPBK. V prípade OPBK zatiaľ nedošlo k čerpaniu záväzkov na roky 2012 a 2013. Záväzok na rok 2012 vo výške zdrojov EÚ 15 656 419 eur je potrebné vyčerpať do 31.12.2014 a záväzok na rok 2013 vo výške zdrojov EÚ 15 914 829 eur je potrebné vyčerpať do 31.12.2015.

Tabuľka 11: Plnenie ročných záväzkov OPBK k 30.6.2013 na úrovni zdrojov EÚ

rok	záväzok - zdroje EÚ v eurách	termín na vyčerpanie	dosiahnuté % čerpania	potrebné vyčerpať v eurách	nevyčerpaná suma projektov v realizácii v eurách	alokovaná suma v neukončených výzvach v eurách
2007	11 702 539	31.12.2010	100,00%	0	32,13 mil.	OPBK/2013/1.1/12-ISRMO
2008	11 936 592	31.12.2011	100,00%	0		12 042 500
2009	12 175 323	31.12.2012	100,00%	0		OPBK/2013/2.2/11
2010	12 418 829	31.12.2013	100,00%	0		1 318 160
2011	15 403 076	31.12.2013	57,43%	7 387 385		OPBK/2013/1.1/10
2012	15 656 419	31.12.2014	0,00%	15 656 419		2 118 713
2013	15 914 829	31.12.2015	0,00%	15 914 829		Spolu
spolu	95 207 607	-	46,76%	38 985 633		15 479 373

Zdroj: MPRV SR, 2013

Veľká časť zo sumy, ktorú je potrebné vyčerpať do konca programového obdobia je už zazmluvnená a existuje reálny predpoklad, že do polovice roku 2014 bude zazmluvnená takmer celá alokácia OPBK. V súčasnosti (k 30.6.2013) má riadiaci orgán pre OPBK vyhlásené tri výzvy na predkladanie žiadostí o NFP, a to v rámci oboch prioritných osí OPBK. Súhrnná alokácia na tieto tri výzvy predstavuje približne 15,47 mil. eur.

Z údajov riadiaceho orgánu pre OPBK k 30.6.2013 vyplýva, že nerozdelená alokácia na schválené projekty predstavuje spolu viac ako 14,19 mil. eur (zdroje EÚ). Predpokladom včasného využitia tejto sumy je realizácia celého radu procesov, ktoré musia v zmysle legislatívy SR predchádzať samotnému čerpaniu finančných prostriedkov. Ide o procesy vyhlasovania výziev na predkladanie žiadostí o NFP, konanie o žiadostiach o NFP, zazmluvňovanie schválených žiadostí o NFP, realizáciu verejných obstarávaní a samotnú fyzickú realizáciu projektov. Viaceré z týchto procesov majú svoje zákonné lehoty, ktoré riadiaci orgán nemôže ovplyvniť (trvanie výziev, verejné obstarávanie).

Na základe vyššie uvedených údajov o pokroku v čerpaní finančných prostriedkov v rámci OPBK možno konštatovať, že včasné využitie záväzkov na roky 2012 a 2013 nebude možné bez prijatia osobitných opatrení na strane riadiaceho orgánu. Zároveň je však potrebné uviesť, že tempo čerpania z veľkej časti závisí aj od ďalších zainteresovaných subjektov ako sú SORO, prijímatelia, osoby realizujúce verejné obstarávanie, osoby zabezpečujúce manažment projektov a vybraní dodávatelia.

Metodický pokyn CKO č. 16 z 8.7.2013 k uzatváraniu operačných programov v rámci programového obdobia 2007 – 2013 zároveň stanovuje termín 30.9.2015 ako posledný možný termín na predloženie prípadnej revízie operačného programu a termín 30.9.2013 ako posledný možný termín na predloženie revízie, ktorá sa týka viacerých operačných programov v programovom období 2007 –2013.

Závery a odporúčania:

- zamerať sa na efektívne oblasti podpory s vysokou absorpčnou kapacitou a predpokladom efektívnej realizácie (napr. projekty v rámci vyhodnocovanej výzvy skupiny aktivít 2.2.3 OPBK);
- ročné záväzky sú nastavené na program ako celok, t. j. ak sú nerozdelené finančné prostriedky alokované na náročne realizovateľné a/alebo málo atraktívne oblasti podpory, záver roka 2013 je reálne posledný vhodný termín na iniciovanie prípadnej realokácie finančných prostriedkov v rámci OPBK;
- hľadanie možností na skrátenie lehôt na strane riadiaceho orgánu, SORO aj platobnej jednotky, najmä v prípade výkonu administratívnej kontroly verejných obstarávaní a žiadostí o platbu a hľadanie možností na zníženie administratívnej náročnosti vo vzťahu k prijímateľom;
- zintenzívnenie aktivít informovania pre prijímateľov (napr. o častých chybách a nedostatkoch), a to okrem zverejňovania na www.opbk.sk aj formou školení, resp. inštruktážnych stretnutí pre úspešných žiadateľov, resp. prijímateľov (výhodou OPBK je, že prijímatelia sú koncentrovaní na malom území BSK);
- zvýšenie frekvencie vypracovávaní odhadov čerpania na úrovni jednotlivých prioritných osí a opatrení OPBK na základe aktuálnych údajov o úrovni kontrahovania finančných prostriedkov a údajov o projektoch so zrealizovanými verejnými obstarávaniami po ich úspešnej administratívnej kontrole. Ide o posúdenie agregovaných údajov o sumách finančných prostriedkov, ktoré budú s vysokou pravdepodobnosťou vyčerpané v súlade so zazmluvnenými časovými harmonogramami a finančnými plánmi jednotlivých projektov;
- zazmluvniť zostávajúce voľné finančné prostriedky alokované v OPBK do 31.12.2013, najneskôr do 31.6.2014 a ukončiť uhrádzanie posledných žiadostí o platbu v období od 30.6.2015 do 30.9.2015. Nariadenia ani legislatíva EÚ nestanovujú konečný termín na vyhlasovanie výziev na predkladanie žiadostí o NFP alebo uzatváranie zmlúv s prijímateľmi.

2.3 Fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013

Fyzický pokrok v implementácii operačného programu sa dosahuje prostredníctvom realizácie jednotlivých projektov a priebežného naplňovania sústavy merateľných ukazovateľov. Základné údaje o fyzickom pokroku v implementácii OPBK sú uvedené v nasledovnej tabuľke. Fyzický pokrok na úrovni prioritných osí OPBK je podrobnejšie opísaný v nasledovných častiach dokumentu.

Tabuľka 12: Fyzický pokrok v implementácii OPBK k 30.6.2013

prioritná os	Počet prijatých žiadostí o NFP	Počet schválených žiadostí o NFP	Počet zazmluvnených projektov	Počet riadne ukončených projektov	Počet mimoriadne ukončených projektov
Infraštruktúra	184	86	80*	45	6
Vedomostná ekonomika	391	248	241*	162	6
Technická pomoc	22	21	20	15	0

prioritná os	Počet prijatých žiadostí o NFP	Počet schválených žiadostí o NFP	Počet zazmluvnených projektov	Počet riadne ukončených projektov	Počet mimoriadne ukončených projektov
Celkom	597	355	341	222	12

* údaj nezahrňa mimoriadne ukončené projekty

Zdroj: MPRV SR, 2013

Intenzívna realizácia projektov v rámci OPBK nastala až v priebehu roka 2012, keď vstúpilo do fázy realizácie množstvo projektov schválených na základe výziev z predchádzajúcich rokov. Tento stav zodpovedá štandardnému životnému cyklu operačného programu počas programového obdobia. Dosahovanie cieľových hodnôt ukazovateľov výstupu a výsledku na projektovej úrovni je možné vykazovať až po ukončení fyzickej realizácie projektu. Následne sú tieto hodnoty agregované na programovú úroveň a to je aj dôvod, prečo sa plnenie cieľových hodnôt ukazovateľov na úrovni programu vykazuje s časovým odstupom.

2.3.1 Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013

Cieľom prioritnej osi č. 1 OPBK je zvýšenie atraktívnosti Bratislavského kraja zlepšením kvality a úrovne sídiel a kvality verejnej dopravy pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Prioritná os je implementovaná prostredníctvom dvoch opatrení:

- opatrenie 1.1 Regenerácia sídiel
- opatrenie 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava

Cieľom opatrenia 1.1 Regenerácia sídiel je zvýšiť kvalitu života v sídlach Bratislavského kraja. Opatrenie 1.1 OPBK je realizované tromi skupinami aktivít:

- 1.1.1 Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí
- 1.1.2 Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel
- 1.1.3 Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu

Cieľom opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava je zvýšenie počtu prepravených osôb v skvalitnenej hromadnej doprave. Opatrenie je realizované štyrmi skupinami aktivít:

- 1.2.1 Zriadenie jednotného tarifného systému
- 1.2.2 Vybudovanie prestupných terminálov
- 1.2.3 Podpora mestskej hromadnej dopravy
- 1.2.4 Informačné zabezpečenie systému

Základné údaje o fyzickom pokroku v implementácii prioritnej osi 1 OPBK sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 13: Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 1 Infraštruktúra k 30.6.2013

oblasť podpory	Počet prijatých žiadostí o NFP	Počet schválených žiadostí o NFP*	Počet zazmluvnených projektov	Počet riadne ukončených projektov	Počet mimoriadne ukončených projektov
1.1 Regenerácia sídiel	163	71	67	42	4
1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava	21	15	13	3	2

oblasť podpory	Počet prijatých žiadostí o NFP	Počet schválených žiadostí o NFP*	Počet zazmluvnených projektov	Počet riadne ukončených projektov	Počet mimoriadne ukončených projektov
Prioritná os 1 spolu	184	86	80	45	6

Zdroj: MPRV SR, 2013

Najintenzívnejšia realizácia projektov prioritnej osi 1 OPBK prebiehala doteraz v rokoch 2010 a 2011, čo potvrdzuje vysoký počet žiadostí o platbu z celkového počtu žiadostí o platbu v danom období (v roku 2010 to bolo 117 žiadostí zo 192 a v roku 2011 išlo o 124 žiadostí z 224). V rokoch 2012 a 2013 došlo k výraznému poklesu objemu realizácie spôsobenému útlmom v oblasti vyhlasovania výziev. Reálne však možno očakávať jeho výrazný nárast v rokoch 2014 a 2015, pretože dôjde k realizácii projektov z aktuálnych výziev pre skupiny aktivít 1.1.1 a 1.1.3 a tiež v rámci opatrenia 1.2. Stav čerpania finančných prostriedkov prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013 predstavoval 39,25 % zo záväzku 2007 – 2013 pre prioritnú os 1 OPBK (zdroje ERDF).

Tabuľka 14: Finančné vyjadrenie pokroku v implementácii prioritnej osi 1 OPBK k 30.6.2013

oblasť podpory	alokácia za zdroje EÚ+SR	výška žiadaného príspevku (NFP) v eurách	Výška schváleného príspevku (NFP) v eurách	Výška zazmluvnených prostriedkov (NFP) v eurách	Suma riadne ukončených projektov* v eurách	Suma mimoriadne ukončených projektov
1.1	46 315 458	83 413 633	32 858 196	30 712 179	17 383 090	1 03 707
1.2	14 194 117	26 607 102	13 720 960	12 188 132	2 874 303	0
prioritná os 1 spolu	60 509 575	110 020 735	46 579 155	42 900 311	20 257 393	1 303 707

Zdroj: MPRV SR, 2013

Opatrenie 1.1 Regenerácia sídel

V rámci opatrenia 1.1 boli k 30.6.2013 uzavreté 3 výzvy, v ktorých bolo predložených 163 ŽoNFP, z toho bolo schválených 71. Všetky tri výzvy boli vyhlásené spoločne pre skupiny aktivít 1.1.2 *Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel* a 1.1.3 *Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu*.

Oprávnenými žiadateľmi pre skupiny aktivít 1.1.2 a 1.1.3 sú obce a mestá BSK, hlavné mesto SR Bratislava a jeho mestské časti, Bratislavský samosprávny kraj a Združenie miest a obcí. Záujem o projekty skupiny aktivít 1.1.2 výrazne prevyšoval záujem o projekty skupiny aktivít 1.1.3. Z celkového počtu 71 schválených žiadostí boli zo skupiny aktivít 1.1.3 len tri. Z hľadiska dopytu žiadateľov je skupina aktivít 1.1.2 mimoriadne úspešná. Projekt regenerácie sídel realizovali takmer v každej zo 72 obcí BSK. Väčšinou išlo o projekty revitalizácie centrálnych zón, resp. verejných priestranstiev obcí. Mnohé obce pritom nadväzovali na projekty z predchádzajúceho programového obdobia, čím sa dosiahol výraznejší efekt pre regeneráciu konkrétnych sídel.

V rámci opatrenia sa doteraz zrealizovalo 46 projektov. Ďalších 21 projektov je k 30.6.2013 zazmluvnených. Dňa 22.4.2013 bola vyhlásená výzva určená výlučne pre skupinu aktivít 1.1.3, ktorá nebola k 30.6.2013 uzavretá.

V rámci skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí* bola prvá výzva vyhlásená až 2.5.2013, s plánovaným dátumom

uzavretia 2.9.2013. Vzhľadom na dlhé obdobie, ktoré predchádzalo vyhláseniu výzvy a oznamu zo začiatku roka 2012 (neskôr zrušeného), na základe ktorého mohli žiadatelia predkladať svoje projekty ISRMO, je možné predpokladať dobrú pripravenosť žiadateľov a z toho vyplývajúcu dostatočnú kvalitu žiadostí a následný dostatočný počet schválených projektov.

Opatrenie 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava

K 30.6.2013 bolo v rámci opatrenia 1.2 vyhlásených a uzavretých 5 výziev. Všetky výzvy boli vyhlasované spoločne pre všetky štyri skupiny aktivít spadajúce pod opatrenie 1.2. Po počiatkových problémoch, súvisiacich s nepripravenosťou žiadateľov, boli prvé projekty zazmluvnené až v roku 2011. K 30.6. bolo schválených a zazmluvnených 13 projektov. Z 13 zazmluvnených projektov realizuje Bratislavský samosprávny kraj 4 projekty, hlavné mesto SR Bratislava 7 projektov a mestá Pezinok a Senec po 1 projekte. Ide o finančne pomerne náročné projekty, kde priemerná výška nenávratného finančného príspevku bola 1 015 142 eur. Zrealizované boli 2 projekty: *Zriadenie jednotného tarifného systému u dopravcov v pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja a Trolejbusová trať Pražská – Hroboňova.*

Celkovo bolo prijatých 23 ŽoNFP. Najväčší záujem bol o projekty zo skupiny aktivít 1.2.3 Podpora mestskej hromadnej dopravy, kde bolo prijatých 10 žiadostí. V rámci tejto skupiny aktivít sa realizuje 5 projektov. Okrem toho došlo už v procese realizácie k odstúpeniu od zmluvy v prípade 2 projektov.

V skupine aktivít 1.2.2 Vybudovanie prestupných terminálov boli prijaté len 3 žiadosti a realizované sú 2 projekty. Prestupné terminály sa tak budujú len v mestách Pezinok a Senec. Z hľadiska potrieb efektívneho systému integrovanej dopravy je tento počet nízky. Prestupné terminály tak absentujú najmä v západnej časti spádového územia Bratislavy (oblasť Záhoria).

Zazmluvnenie celkovej alokácie na opatrenie 1.2 na úrovni 86 % umožňuje realizáciu ešte ďalších 2 – 3 projektov. Využitie zostávajúcich finančných prostriedkov na nové projekty je potrebné, vzhľadom na krátky čas do skončenia programového obdobia, intenzívne konzultovať s prípadnými žiadateľmi tak, aby sa zabezpečilo predloženie kvalitných projektov, ktoré bude možné zrealizovať do konca prvého polroku 2015.

2.3.2 Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013

Cieľom prioritnej osi č. 2 OPBK je podpora konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom podpory inovácií a prístupu k informačno-komunikačným technológiám najmä v oblasti MSP prostredníctvom dvoch opatrení:

- 2.1 Inovácie a technologické transfery
- 2.2 Informatizácia spoločnosti.

Cieľom opatrenia 2.1 *Inovácie a technologické transfery* je výrazne zvýšiť všetky typy inovácií v podnikateľskej sfére, podporiť zavádzanie progresívnych technológií, a tým zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť MSP a vysoký rast ich produktivity. Cieľ opatrenia 2.1 OPBK je napĺňaný prostredníctvom štyroch oprávnených skupín aktivít:

- 2.1.1 Podpora tvorby a zavádzania inovácií a technologických transferov v MSP
- 2.1.2 Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP
- 2.1.3 Podpora projektov zavádzania inovatívnych technológií v MSP

- 2.1.4 Získavanie a ochrana duševného vlastníctva, zavádzanie systémov riadenia kvality.

Cieľom opatrenia 2.2 *Informatizácia spoločnosti* je podporiť rozvoj vedomostnej ekonomiky intervenciami do produktov v oblasti informačno-komunikačných technológií. Cieľ opatrenia 2.1 OPBK je po revízii OPBK z roku 2011 napĺňaný prostredníctvom dvoch oprávnených skupín aktivít:

- 2.2.1 Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni
- 2.2.3 Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP.

Základné údaje o fyzickom pokroku v implementácii prioritnej osi 2 OPBK sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 15: Fyzický pokrok v implementácii prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika k 30.06.2013

oblasť podpory	Počet prijatých žiadostí o NFP	Počet schválených žiadostí o NFP*	Počet zazmluvnených projektov	Počet riadne ukončených projektov	Počet mimoriadne ukončených projektov
2.1 Inovácie a technologické transfery	233	163	157*	122	5
2.2 Informatizácia spoločnosti	158	85	84*	53	1
prioritná os 2 spolu	391	248	241	175	6

* údaj nezahŕňa mimoriadne ukončené projekty.

Zdroj: MPRV SR, 2013

Intenzívna realizácia projektov prioritnej osi 2 OPBK sa začala v roku 2012, čo potvrdzuje aj najvyšší počet žiadostí o platbu z celkového počtu dovtedy predložených žiadostí o platbu (73 za rok 2012 zo 118 prijatých). Tento trend pokračuje aj v roku 2013. Stav čerpania finančných prostriedkov prioritnej osi 2 OPBK k 30.6.2013 predstavoval 57,61 % zo záväzku 2007 – 2013 na prioritnú os 2 OPBK (zdroje ERDF).

Tabuľka 16: Finančné vyjadrenie pokroku v implementácii prioritnej osi 2 OPBK k 30.06.2013

oblasť podpory	alokácia za zdroje EÚ+ŠR	výška žiadaného príspevku (NFP) v eurách	Výška schváleného príspevku (NFP) v eurách	Výška zazmluvnených prostriedkov (NFP) v eurách	Suma riadne ukončených projektov* v eurách	Suma mimoriadne ukončených projektov
2.1	27 237 012,00	38 508 860,67	27 354 240,42	26 523 501,22	16 170 548,74	681 294,22
2.2	16 426 363,00	19 671 476,79	3 706 802,76	3 616 362,46	3 004 965,20	66 439,29
prioritná os 2 spolu	29 227 375,00	58 180 337,46	31 061 043,18	30 139 863,68	19 175 513,94	747 733,51

Zdroj: MPRV SR, 2013

Opatrenie 2.1 Inovácie a technologické transfery

Z doteraz ukončených výziev na predkladanie žiadostí o NFP bolo v rámci opatrenia 2.1 OPBK schválených 163 žiadostí o NFP vo finančnom objeme NFP 27,35 mil. eur. Podpora MSP je v tomto opatrení realizovaná prostredníctvom Schémy podpory mikro, malých a stredných podnikateľov OPBK v znení neskorších dodatkov (Schéma DM-13/2008)

a Schémy podpory inovácií prostredníctvom priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a transferu technológií pre mikro, malé a stredné podniky v znení neskorších dodatkov (Schéma ŠP-01/2009).

O oblasť priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a transferu technológií v oblasti ochrany životného prostredia nebol zaznamenaný takmer žiadny záujem žiadateľov (4 prijaté a 2 schválené žiadosti o NFP), a to ani po znížení nárokov na vlastné zdroje financovania po aktualizovaní Schémy ŠP-01/2009 dodatkom z apríla 2010 (úprava NFP na 40 – 65 % z celkových oprávnených výdavkov na projekt). Z dôvodu hospodárskej krízy MSP dlhodobo uprednostňujú pred aktivitami experimentálneho výskumu a priemyselného vývoja obstarávanie hotových technologických riešení pre svoju činnosť. Ide o aktivity, ktoré v krátkom čase umožnia znížiť prevádzkové náklady a zvýšiť kvalitu a objem produkcie, a tým aj konkurencieschopnosť podniku. V rámci Schémy DM-13/2008 je najväčší záujem o projekty zamerané na zavádzanie progresívnych technológií a poznatkov do MSP s cieľom znížiť energetickú a materiálovú náročnosť zo sektora výroby pekárenských výrobkov, polygrafickej výroby, stolárskej výroby, kovovýroby, výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov a výroby produktov z gumy a plastu. Realizácia uvedených projektov prispieva k napĺňaniu globálneho cieľa OPBK a cieľov na úrovni prioritnej osi 2 a opatrenia 2.1 OPBK v oblasti posilnenia konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky, ako aj v oblasti zvyšovania inovácií v podnikateľskej sfére a podpory zavádzania progresívnych technológií, čím sa zabezpečí dlhodobá konkurencieschopnosť MSP a vysoký rast ich produktivity.

Opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti

V rámci opatrenia 2.2 OPBK bolo doteraz schválených 60 žiadostí o NFP vo finančnom objeme NFP 3,7 mil. eur. V súlade so stratégiou OPBK v oblasti elektronizácie samosprávy a rozvoja elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni, zabezpečil riadiaci orgán pre OPBK vypracovanie troch štúdií uskutočniteľnosti projektov skupiny aktivít 2.2.1 OPBK, a to:

1. elektronizácia služieb hlavného mesta SR Bratislavy a jeho mestských častí,
2. elektronizácia služieb VÚC,
3. elektronizácia služieb miest.

Výsledky štúdií uskutočniteľnosti potvrdili opodstatnenosť investícií do elektronizácie regionálnej a miestnej samosprávy. Štúdie uskutočniteľnosti obsahujú analýzu súčasného stavu na jednotlivých úrovniach samosprávy, vyhodnotenie analýzy, návrhy na zmeny, návrh cieľového stavu, finančnú analýzu potrieb na elektronizáciu samosprávy, návrh riadenia projektov, vyhodnotenie rizík spojených s realizáciou projektov elektronizácie verejnej správy. Výsledky štúdií uskutočniteľnosti boli premietnuté do dokumentov potrebných pre vyhlásenie výzvy na predkladanie žiadostí o NFP, ktorá bola vyhlásená 14.2.2011. Výzva bola zrušená 19.12.2011 (viď. dôvody v kapitole 1.2). Následne na to bola v januári 2012 vyhlásená výzva č. OPBK/2012/2.2/09, v ktorej bolo prijatých a aj schválených 5 žiadostí o NFP predložených samosprávami (4 mestá a VÚC). Prostredníctvom týchto projektov dôjde k naplneniu cieľa skupiny aktivít 2.2.1 OPBK a aj takmer jeho celej alokácie.

Stratégia OPBK predpokladá v kontexte zvyšovania efektivity fungovania verejnej správy a poskytovania kvalitných služieb pre užívateľov vytvorenie integrovaných obslužných

miest (IOM⁵) v centrách spádových oblastí. V uvedených IOM-och mali byť sprístupňované asistované elektronické služby poskytované verejnou správou na jednom mieste. Na území ostatných siedmich krajov SR je budovanie IOM-ov podporované prostredníctvom OPIS-u. Vzhľadom na to riadiaci orgán pre OPBK pokladal za dôležité vyhlásiť najprv výzvu na elektronizáciu samosprávy a rozvoja elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni. Keďže aktivity OPBK v oblasti informatizácie spoločnosti sú komplementárne s aktivitami OPIS-u, zámerom riadiaceho orgánu pre OPBK bolo vyhlásiť výzvu na budovanie IOM-ov až po vyhlásení výzvy na budovanie IOM v rámci OPIS. Túto výzvu vyhlásil RO pre OPIS až vo februári 2012, avšak išlo o národný projekt, kde prijímateľom je MF SR, čo nebolo komplementárne so zámermi a cieľmi OPBK v tejto oblasti. Pre nájdanie optimálneho riešenia a určitej formy spolupráce sa k uvedenej téme doteraz uskutočnilo viacero stretnutí zástupcov RO OPBK, RO OPIS a SORO pre OPIS (MF SR), avšak konečné riešenie nebolo z hľadiska časovej, technickej a personálnej náročnosti dohodnuté. Vzhľadom na informácie uvedené v kapitole 1.2 nie je pravdepodobné predpokladať realizáciu projektov tohto typu v programovom období 2007 – 2013, avšak vzhľadom na vyčlenený objem finančných prostriedkov (cca 500-tis. eur zo zdrojov EÚ) nejde z hľadiska využiteľnosti alokácie o významnú skutočnosť. Tieto finančné prostriedky možno v prípade očakávaného vysokého dopytu efektívne využiť aj v rámci výzvy č. OPBK/2013/2.2/11 (jej ukončenie je stanovené na 26.7.2013).

Skupina aktivít 2.2.2 OPBK *Podpora dostupnosti širokopásmového internetu* bola na základe revízie OPBK z roku 2011 vypustená zo stratégie operačného programu.

Skupina aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP* je zamerané na tvorbu a zlepšovanie dostupnosti k IKT, zlepšovanie služieb a aplikácií (elektronický obchod, vytváranie sietí, atď.) a ich účinné využívanie a na podporu aktivít zameraných na tvorbu digitálneho obsahu. Podpora je poskytovaná prostredníctvom Schémy pomoci de minimis DM-13/2008. Operácie smerujú do efektívneho využitia potenciálu IKT, tzn. do budovania lokálnych (vnútro podnikových) sietí (LAN) v rámci MSP, obstarania nevyhnutných zariadení hardware a software na vybudovanie lokálnych (vnútro podnikových) sietí, vytváranie a udržiavanie elektronických služieb a aplikácií (napr. e-shopov), tvorbu a udržiavanie webstránok, budovanie elektronických informačných a rezervačných systémov a pod.

Najväčší záujem v rámci projektov zameraných na zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP bol zaznamenaný zo sektora priemyselnej výroby, právnej formy s.r.o. v rámci prioritnej témy 11 – Informačné a komunikačné technológie. Ide hlavne o intervencie na vytváranie a udržiavanie elektronických služieb a aplikácií, a to hlavne informačné systémy na podporu modelovania výrobných procesov, informačné systémy na automatizáciu výrobných, resp. technologických procesov ako aj informačné systémy na evidenciu vyrobeného tovaru. Zároveň je evidovaný záujem aj o intervencie do budovania lokálnych (vnútro podnikových) sietí, v rámci ktorých sa obstaráva potrebný hardware a software a tiež sa zavádza elektronický informačný systém CRM (Customer Relationship Management), ktorý spája firemné procesy a technológie do prehľadného, uceleného systému. Realizácia týchto projektov prispieva k napĺňaniu globálneho cieľa OPBK a cieľov na úrovni prioritnej osi 2 a opatrenia 2.2 OPBK v oblasti posilnenia konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky prostredníctvom intervencií do produktov v oblasti informačno-komunikačných technológií.

Prezentácia dosiahnutého pokroku formou informácií o zrealizovaných projektoch je dostupná na webovom sídle <http://www.opbk.sk/zrealizovane-projekty/>. Riadiaci orgán

⁵ Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 53/2012 zo 14. februára 2012 o integrovaných obslužných miestach a podmienkach ich zriadenia, registrácie, označovania, prevádzky a o sadzobníku úhrad.

zároveň na www.opbk.sk zverejňuje aj údaje o neschválených žiadostiach o NFP, zložení výberových komisií a zoznam odborných hodnotiteľov podľa výziev a ďalšie údaje. Vo vzťahu ku každej ukončenej výzve na predkladanie žiadostí o NFP je vypracované osobitné hodnotenie výzvy, ktoré okrem štatistických údajov poskytuje aj kvalitatívne zhodnotenie výzvy.

V súvislosti s realizáciou projektov prioritnej osi 2 OPBK boli doteraz zaznamenané len ojedinelé prípady mimoriadne ukončených projektov, ktoré súviseli s porušením podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí NFP.

Všetky v súčasnosti zazmluvnené projekty majú časový harmonogram, ktorý nepresahuje 24 mesiacov. Vzhľadom na blížiaci sa koniec programového obdobia 2007 – 2013 by mal riadiaci orgán pre OPBK v prípade vyhlasovania ďalších výziev na predkladanie žiadostí o NFP skrátiť maximálnu dobu realizácie projektov tak, aby nepresiahla termín 30.6.2015.

2.4 Fyzický pokrok v implementácii OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013

Dosahovanie fyzického pokroku v implementácii operačného programu meria sústava ukazovateľov, a to tak na úrovni programu, ako aj na podrobnejšej úrovni prioritných osí. Prostredníctvom naplňania cieľových hodnôt ukazovateľov je možné kvantifikovaným spôsobom sledovať priebežné dosahovanie merateľných cieľov programu a jeho prioritných osí. Riadiaci orgán počas programového obdobia monitoruje a vyhodnocuje priebežný stav a v prípade odklonu od plánovaných hodnôt, resp. nedostatočnej úrovne plnenia ukazovateľov prijíma opatrenia na elimináciu nepriaznivého vývoja, prípadne iniciuje revíziu stratégie programu vo vzťahu k stanoveným cieľom.

Tabuľka 17: Plnenie ukazovateľov na úrovni globálneho cieľa OPBK k 31.12.2012

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkom
Počet novovytvorených pracovných miest Core kód: 1, 2, 3 Merná jednotka: počet mužov/žien Typ ukazovateľa: výsledok	Dosiahnutý výsledok	0/0	0/0	8/1	8/1	12/7	44/25	N/A	N/A	N/A	44/25
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100/100	100/100
	Východisko	0/0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0/0
Súhrnný index inovatívnosti Merná jednotka: poradie Typ ukazovateľa: kontext	Dosiahnutý výsledok	0	22	21	23	22	20	N/A	N/A	N/A	20*
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	18	18
	Východisko	22	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	22
HDP na obyvateľa v PKS vo vzťahu k EU-25 Merná jednotka: PKS Typ ukazovateľa: kontext	Dosiahnutý výsledok	0	68	73	73	73**	-**	N/A	N/A	N/A	-**
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	72,39	72,39
	Východisko	57,1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	57,1
Tvorba hrubého fixného kapitálu Merná jednotka: mil. EUR Typ ukazovateľa: kontext	Dosiahnutý výsledok	0	16 108,2	14 966,4	13 463,9	15 477,1***	15 392,3	N/A	N/A	N/A	15 392,3***
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	14 285,70	14 285,70
	Východisko	13 098,92	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	13 098,92

* zdroj: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf

**zdroj:<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>; Vo vzťahu k EU-27.V čase prípravy výročnej správy nebol údaj za rok 2012 zverejnený, resp. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=48048>

*** Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=24133>; <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=35590>; Za rok 2012: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=62901> (6.3.2013) a <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=48048> (6.3.2013)

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012

Globálny cieľ OPBK je definovaný ako posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život. Globálny cieľ je napĺňaný prostredníctvom prioritných osí 1 a 2 OPBK, pre ktoré sú definované špecifické ciele OPBK na úrovni prioritných osí, resp. jednotlivých opatrení. Napĺňaním špecifických cieľov OPBK prostredníctvom úspešne zrealizovaných projektov sa tak súčasne prispieva k plneniu globálneho cieľa OPBK.

Pokrok pri dosahovaní globálneho cieľa OPBK je sledovaný prostredníctvom ukazovateľov uvedených vo vyššie uvedenej tabuľke. V kontexte sledovania týchto ukazovateľov je však potrebné poukázať na skutočnosť, že tieto ukazovatele (okrem ukazovateľa *Počet novovytvorených pracovných miest*) nedokážu diferencovať reálny prínos samotného operačného programu k plneniu stanovených cieľov a prínosy procesov prebiehajúcich nezávisle na programe, ktoré majú významný dopad na vývoj sledovaných ukazovateľov.

Priebežné napĺňanie ukazovateľov na úrovni globálneho cieľa OPBK:

Počet novovytvorených pracovných miest (core 1) - k 31.12.2012 vytvorených 69 pracovných miest (25 mužov a 44 žien). Na základe informácií zo zazmluvnených projektov k 30.6.2013 sa predpokladá vytvorenie ďalších 146 pracovných miest. Spolu by sa tak podľa údajov k 30.6.2013 malo vytvoriť minimálne 215 nových pracovných miest. Na základe týchto údajov možno konštatovať, že cieľová hodnota ukazovateľa bude bez problémov splnená. Zároveň je potrebné uviesť, že vzhľadom na predpokladaný počet podporených MSP bola cieľová hodnota tohto ukazovateľa od začiatku programového obdobia podhodnotená.

Počet novovytvorených pracovných miest pre mužov (core 2) - k 31.12.2012 bolo vytvorených 44 pracovných miest. V rámci projektov zazmluvnených k 30.6.2013 sa očakáva vytvorenie ďalších 105 nových pracovných miest pre mužov. Spolu by sa tak podľa údajov k 30.6.2013 malo na základe zazmluvnených projektov v rámci OPBK vytvoriť 149 nových pracovných miest pre mužov.

Počet novovytvorených pracovných miest pre ženy (core 3) - k 31.12.2012 bolo vytvorených 25 pracovných miest. Na základe zazmluvnených projektov k 30.6.2013 sa očakáva vytvorenie ďalších 41 nových pracovných miest pre ženy. Spolu by tak podľa údajov k 30.6.2013 malo byť na základe zazmluvnených projektov v rámci OPBK vytvorených 66 nových pracovných miest pre ženy.

V súvislosti s core ukazovateľmi 1, 2 a 3 zameranými na tvorbu nových pracovných miest treba uviesť, že v rámci OPBK sú k 30.6.2013 ešte neukončené výzvy, v ktorých sa predpokladá schválenie ďalších projektov generujúcich nové pracovné miesta. Z hľadiska nepomeru nových pracovných miest pre mužov a ženy je potrebné uviesť, že táto skutočnosť je daná štruktúrou podporovaných MSP. Väčšina projektov je zameraná na výrobné odvetvia, kde prevažujú pracovné miesta pre mužov.

Ukazovateľ **Súhrnný index inovatívnosti** (do roku 2009 European Innovation Scoreboard - EIS a od roku 2010 Innovation Union Scoreboard - IUS) je zložený z viacerých ukazovateľov (napr. počet nových doktorátov na 1000 obyvateľov, verejné výdavky na výskum a vývoj v % HDP, MSP zavádzajúce inovatívne výrobky alebo procesy, % obratu MSP v dôsledku inovácií a pod.). Prostredníctvom IUS je monitorovaná, resp. porovnávaná inovačná výkonnosť 27 členských štátov EÚ a ďalších vybraných štátov. IUS využíva najnovšie aktuálne štatistiky Eurostatu a ďalších medzinárodne uznávaných zdrojov. Na základe dosiahnutej hodnoty v prípade SR možno konštatovať, že SR patrí do skupiny ekonomík s nízkou inovačnou schopnosťou, ktoré neudržia tempo ostatných

krajín EÚ. OPBK svojím zameraním prispieva k podpore MSP, výskumu a inovačnému rozvoju prostredníctvom Prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika, ktorej cieľom je podpora konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom podpory inovácií a prístupu k IKT najmä v oblasti MSP. BK je v rámci SR regiónom, ktorý na svojom území koncentruje najviac vedecko-výskumných a vzdelávacích inštitúcií. Zároveň má najviac vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva a pracovníkov v oblasti vedy, výskumu a inovácií. Na území BK pôsobí až 1/3 zo všetkých MSP registrovaných v SR. BSK má preto odhadom 30 – 50 %-ný podiel na dosahovaní IUS, ktorý je vykazovaný za SR ako celok. Dlhodobo sa potvrdzuje skutočnosť, že segment MSP v BSK nevykazuje takmer žiadny dopyt po podpore v oblasti priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja. MSP v kontexte globálnej hospodárskej krízy nemajú záujem o investície do tejto oblasti, pretože nedisponujú dostatočnou materiálovou základňou na realizáciu vlastného vývoja, nie sú ochotné spolufinancovať tieto aktivity z vlastných zdrojov, chýbajú funkčné platformy spolupráce výskumných inštitúcií a firiem, ale predovšetkým sa MSP v čase krízy orientujú na rýchle a efektívne investície do technologických transferov, ktoré im prinesú zníženie nákladov a zvýšenie kvality a objemu produkcie. V tomto kontexte bola v rámci revízie OPBK v roku 2011 časť finančných prostriedkov z podpory priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja presunutá do žiadanejších oblastí podpory OPBK. Aj keď je hodnota IUS v prípade SR nízka v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ, cieľová hodnota ukazovateľa odhadnutá na rok 2015 (hodnota 18) bude zrejme dosiahnutá. Hodnota IUS od začiatku programového obdobia kolíše v rozmedzí 20 – 23 a konečná úroveň bude pravdepodobne v rozmedzí 18 – 20.

Ukazovatele *HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily vo vzťahu k EÚ – 25 (EÚ – 27)* a *Tvorba hrubého fixného kapitálu* predstavujú makroekonomické ukazovatele. Vzhľadom na nízku alokáciu finančných prostriedkov pre OPBK (95 207 607 z ERDF, 112 008 952 z ERDF + SR verejné zdroje) nie je možné predpokladať výrazný vplyv projektov realizovaných v rámci OPBK k rastu HDP.

Reálny vplyv OPBK na vývoj vyššie uvedených dvoch ukazovateľov (IUS a HDP) nie je možné presne kvantifikovať. Na vývoj ich hodnôt vplýva celý rad externých faktorov nezávislých od OPBK.

Záver:

Cieľové hodnoty ukazovateľov na úrovni globálneho cieľa OPBK budú v roku 2015 pravdepodobne splnené.

S výnimkou ukazovateľov týkajúcich sa počtu novovytvorených pracovných miest sú ukazovatele na úrovni globálneho cieľa OPBK merateľné len za SR ako celok, a preto nie je možné vplyv OPBK na ich cieľovú hodnotu presne špecifikovať.

Cieľové hodnoty ukazovateľov globálneho cieľa OPBK nie sú nastavené ambiciózne. Vzhľadom na blížiaci sa koniec programového obdobia a pretrvávajúce prejavy hospodárskej krízy by sa však prípadná revízia ich cieľových hodnôt mala týkať len ukazovateľov zameraných na počet novovytvorených pracovných miest (zvýšenie cieľovej hodnoty).

Aktuálne posudzovaná sústava merateľných ukazovateľov OPBK už zohľadňuje modifikácie vykonané v roku 2011 z dôvodu revízie OPBK a modifikácie vykonané v roku 2012 z dôvodu harmonizácie ukazovateľov a spôsobu ich vykazovania na úrovni CKO a všetkých operačných programov NSRR.

2.4.1 Zhodnotenie fyzického pokroku v implementácii Prioritnej osi 1 OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013

Tabuľka č. 19 znázorňuje dosiahnutý pokrok v implementácii Prioritnej osi 1 OPBK formou priebežných kumulatívnych hodnôt relevantných merateľných ukazovateľov k 31.12.2013. Nasledovné zhodnotenie vychádza z údajov k 31.12.2012, pretože RO OPBK plnenie merateľných ukazovateľov k 30.6.2013 nevykazuje.

Ukazovateľ výstupu (core 34) – Počet projektov, ktoré prispeli k podpore cestovného ruchu

Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.1.3 Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpory cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu. K 31.12.2012 bol schválený a úspešne ukončený jeden projekt „Cyklistický chodník Bernolákovo – Ivanka pri Dunaji“. Realizáciou projektu sa vybudovalo 3,104 km prepojenie medzi dvoma susednými obcami. Dosiahnutý výsledok uvádza počet zazmluvnených a zároveň ukončených projektov. K 31.12.2012 tak dosiahol ukazovateľ hodnotu 1. Keďže cieľová hodnota v roku 2015 je 6 projektov tohto typu, v súčasnosti je cieľová hodnota splnená iba na 16,67 %. K úplnému dosiahnutiu cieľovej hodnoty by však mohlo dôjsť po realizácii úspešných projektov z výzvy č. OPBK/2013/1.1/10 vyhlásenej pre túto skupinu aktivít 22.4.2013 a s trvaním do 25.7.2013.

Ukazovateľ výstupu (core 24) – Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom

Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.1.1.Príprava a realizácia ISRMO a súvisí s výmenou vykurovacích zariadení a tepelných rozvodov v rámci rekonštrukcie budov (škôl, školských zariadení, zariadení sociálnych služieb, resp. bytových domov vo verejnom vlastníctve). Vzhľadom na skutočnosť, že výzva č. OPBK/2013/1.1/12-ISRMO na predkladanie čiastkových projektov ISRMO bola vyhlásená až 2.5.2013 (s trvaním do 2.10.2013), reálna implementácia projektov tohto typu začne najskôr v roku 2014.

Ukazovateľ výsledku (core 23) – Počet projektov súvisiacich s obnoviteľnými zdrojmi energie

Týmto ukazovateľom sa sleduje počet projektov, ktoré prispievajú k napĺňaniu hodnôt core ukazovateľa č. 24 v rámci Prioritnej osi 1 Infraštruktúra. Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.1.1. Príprava a realizácia ISRMO. Implementácia projektov tohto typu začne najskôr v roku 2014 (viď predchádzajúci ukazovateľ).

Ukazovateľ výsledku – Zvýšenie počtu cestujúcich využívajúcich zlepšenú verejnú dopravu

Ukazovateľ sa vzťahuje na opatrenie 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava. Problémy najmä v oblasti verejných obstarávaní a nepripravenosti žiadateľov spôsobili časový posun začiatku implementácie projektov tohto typu. V rámci revízie OPBK bola následne znížená alokácia vyčlenená pre podporu regionálnej a mestskej hromadnej dopravy o 6 mil. eur (zdroje EÚ) a tieto finančné prostriedky boli presunuté do opatrenia 1.1.

Ku 31.12.2012 bolo zazmluvnených 6 projektov, z toho 2 ukončené, 2 sú v realizácii. Keďže zazmluvnená hodnota ukazovateľa „Počet používateľov nových, alebo inovovaných služieb“, vyplývajúca zo zazmluvnených projektov, je 11 900 600, existuje reálny predpoklad naplnenia ukazovateľa aj na programovej úrovni (plánovaný nárast

o 3 181 153 cestujúcich). Na úrovni projektov však ide o dopadový ukazovateľ, preto je možné vykazovať výsledky až po ukončení samotnej realizácie projektov.

Ukazovateľ výsledku (core 28) – Počet projektov zameraných na čistú mestskú dopravu v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia

Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.2.3. Ide o podporu preferencie koľajovej dopravy a budovanie trolejbusových tratí. Pôvodná očakávaná hodnota ukazovateľa bola 3, na základe revízie OPBK sa znížila na 2. Dosiahnutý výsledok uvádza počet zazmluvnených projektov. K 31.12.2012 boli zazmluvnené 2 projekty (1 v realizácii, 1 ukončený).

Ukazovateľ výsledku – Počet technicky zhodnotených objektov

Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.1.1 a ide o rekonštrukciu budov (počet podporených škôl a školských zariadení, zariadení sociálnych služieb a komunitných centier). Dosiahnutý výsledok uvádza hodnotu ukončených projektov. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, k 31.12.2012 nebol zazmluvnený žiadny projekt. Reálny začiatok implementácie ISRMO je možné predpokladať najskôr v roku 2014.

Ukazovateľ výsledku – Počet podporených bytových domov

Ukazovateľ sa vzťahuje na skupinu aktivít 1.1.1 Príprava a realizácia ISRMO (obnova bytov vo verejnom vlastníctve) a obnovu súkromného bytového fondu v bytových domoch prostredníctvom iniciatívy JESSICA. Dosiahnutý výsledok uvádza hodnotu ukončených projektov. Vzhľadom na situáciu v rámci projektov ISRMO (vid' vyššie) a skutočnosť, že zmluva so ŠFRB (iniciatíva JESSICA) bola uzavretá v roku 2013, začiatok implementácie projektov tohto typu možno očakávať v roku 2014. K 31.12.2012 tak nebol zazmluvnený žiadny projekt.

Tabuľka č. 18: Plnenie fyzických ukazovateľov k 31.12.2012 - ukazovatele na úrovni Prioritnej osi 1 Infraštruktúra

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkom
% obyvateľov žijúcich v komplexne obnovených zónach <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	25	25
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet stratégií zabezpečujúcich trvalú udržateľnosť miest <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4	4
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov zabezpečujúcich trvalú udržateľnosť miest. Core kód: 39 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	10	40	43	43	N/A	N/A	N/A	43
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	70	70
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet regenerovaných sídiel <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	3	35	37	37	N/A	N/A	N/A	37
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	50	50
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov, ktoré prispeli k podpore cestovného ruchu. Core kód 34 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	1	1	1	1	N/A	N/A	N/A	1
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	6	6
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom Core kód 24 <u>Merná jednotka</u> MW <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,15	0,15
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov súvisiacich s obnoviteľnými zdrojmi energie	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkom
Core kód 23 <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2	2
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Zvýšenie počtu cestujúcich využívajúcich zlepšenú verejnú dopravu <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	321 296 453	321 296 453
	Východisko	318 115 300	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	318 115 300
Počet projektov zameraných na čistú mestskú dopravu v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia. Core kód: 28 <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	1	2	N/A	N/A	N/A	2
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2	2
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet technicky zhodnotených objektov <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8	8
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet podporených bytových domov <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	15	15
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012/MPSRV SR, 2013

2.4.2 Zhodnotenie fyzického pokroku v implementácii Prioritnej osi 2 OPBK na základe plnenia merateľných ukazovateľov k 30.6.2013

Tabuľka č. 20 znázorňuje dosiahnutý pokrok v implementácii Prioritnej osi 2 OPBK formou priebežných kumulatívnych hodnôt relevantných merateľných ukazovateľov k 31.12.2013. Nasledovné zhodnotenie je na základe údajov k 31.12.2012, pretože RO OPBK plnenie merateľných ukazovateľov k 30.6.2013 nevykazuje.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že k sledovanému obdobiu ešte neboli dosiahnuté cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov roku 2015 v prípade väčšiny merateľných ukazovateľov Prioritnej osi 2 OPBK.

Ukazovateľ výstupu (core 40) – Počet podporených projektov zameraných na zavádzanie inovácií a technologických transferov v MSP

Plánovaná cieľová hodnota tohto ukazovateľa (100 podporených MSP) je už v súčasnosti prekročená a priebežne dosiahnutá hodnota je 157 (k 31.12.2012 už bolo 113 projektov ukončených). Priebežne dosiahnutú hodnotu vyjadruje počet zazmluvnených projektov v opatrení 2.1 OPBK. Ako sme už uviedli v predchádzajúcich častiach, podpora MSP prostredníctvom opatrenia 2.1 OPBK, a predovšetkým skupiny aktivít 2.1.2 a 2.1.4 OPBK, predstavuje z pohľadu potenciálnych prijímateľov (MSP) najatraktívnejšiu oblasť podpory v rámci celého programu. Napriek opakovaným výzvam na predkladanie žiadostí o NFP bolo v prípade skupín aktivít 2.1.1 a 2.1.3 schválených len minimum žiadostí o NFP (2 v rámci 2.1.1 a 2 v rámci 2.1.3). Disponibilná alokácia na opatrenie 2.1 OPBK je v súčasnosti prakticky rozdelená. Uvedená oblasť podpory však má stále dostatočne vysokú absorpčnú kapacitu na strane MSP a je orientovaná na projekty realizovateľné v horizonte 12 – 18 mesiacov (vrátane verejného obstarávania). Priebežne dosiahnutá hodnota ukazovateľa vyjadruje hmatateľný prínos k splneniu globálneho cieľa OPBK v oblasti posilnenia konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky. Zároveň predstavuje príspevok k napĺňaniu cieľa prioritnej osi 2 OPBK v oblasti podpory konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom podpory inovácií najmä v MSP, ako aj k cieľu opatrenia 2.1 OPBK, ktorým je zvýšenie inovácií v podnikateľskej sfére, podpora zavádzania progresívnych technológií, a tým zabezpečenie konkurencieschopnosti MSP a vysoký rast ich produktivity.

Ukazovateľ výstupu (core 8) – Počet podporených začínajúcich MSP – „start-ups“

Existuje reálny predpoklad naplnenia cieľovej hodnoty ukazovateľa, keďže ku koncu roku 2012 bolo zazmluvnených 12 projektov, prostredníctvom ktorých by malo dôjsť k podpore začínajúcich MSP (tzv. start-ups) a 8 z toho už bolo riadne ukončených.

Tabuľka 19: Plnenie fyzických ukazovateľov k 31.12.2012 na úrovni Prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkom
Počet podporených projektov zameraných na zavádzanie inovácií a technologických transferov v MSP Core 40 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	5	49	129	157	N/A	N/A	N/A	157
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100	100
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Z toho: počet podporených začínajúcich MSP – „start-ups“ Core 8 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	2	2	8	N/A	N/A	N/A	8
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	10	10
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet vytvorených pracovných miest v MSP Merná jednotka: Počet mužov/počet žien Core 9 <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0/0	0/0	8/1	8/1	9/3	40/25	N/A	N/A	N/A	40/25
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100/100	100/100
	Východisko	0/0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií Core 5 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	2	2	N/A	N/A	N/A	2
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet podaných patentových prihlášok na EURópsky patentový úrad <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	1	N/A	N/A	N/A	1
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	22	22
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet inovovaných produktov zavedených na trh <u>Typ ukazovateľa:</u> výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	40	40
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet podporených projektov zameraných na zvýšenie informatizácie spoločnosti Core 11 <u>Typ ukazovateľa:</u> výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	3	22	59	59	N/A	N/A	N/A	59
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	80	80
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Nárast počtu obyvateľov s prístupom k Integrovaným	Dosiahnutý	0	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	0

Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkom
obslužným miestam na celkovom počte obyvateľov Typ ukazovateľa: výsledok	výsledok										
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	200 000	200 000
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet zavedených elektronických služieb dostupných on-line Typ ukazovateľa: výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	19	N/A	N/A	N/A	19
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	24	24
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov výskumu a vývoja Core 4 Typ ukazovateľa: výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	2	2	N/A	N/A	N/A	2
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5	5
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov priamej investičnej pomoci pre MSP Core 7 Typ ukazovateľa: výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	10	79	188	216	N/A	N/A	N/A	216
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	175	175
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Vyvolané investície v podnikoch (v mil. eur) Core 10 Typ ukazovateľa: výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,03	0,311	0,672	1,721	N/A	N/A	N/A	1,721
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1, 555	1. 555
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Počet projektov súvisiacich s obnoviteľnými zdrojmi energie Core 23 Typ ukazovateľa: výstup	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	7	8	N/A	N/A	N/A	8
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0
Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom. Merná jednotka: MW Core 24 Typ ukazovateľa: výsledok	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0,09	0,516	0,516	N/A	N/A	N/A	0,516
	Cieľ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,650	0,650
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012/MPSRV SR, 2013

Ukazovateľ výsledku (core 9) – Počet vytvorených pracovných miest v MSP

Počet novovytvorených pracovných miest v súčasnosti nedosahuje úroveň plánovanej cieľovej hodnoty, ukazovateľ je však vykazovaný s časovým odstupom, t. j. po ukončení realizácie projektov a po schválení aspoň prvej následnej monitorovacej správy (metodika vydaná CKO v roku 2012). Na základe údajov zo zazmluvnených projektov ku koncu roka 2012 možno predpokladať, že bude vytvorených 206 nových pracovných miest (142 muži a 64 ženy). Najväčšou mierou sa na plnení tohto ukazovateľa podieľajú práve tie skupiny aktivít, o ktoré prejavujú MSP najväčší záujem. Nepomer medzi počtom novovytvorených miest pre mužov a ženy vyplýva z toho, že väčšina MSP uchádzajúcich sa o NFP je z výrobného sektora, kde dominujú pracovné miesta obsadené mužmi. Napriek vysokému prekročeniu cieľovej hodnoty celkového počtu novovytvorených pracovných miest, dosiahnutie cieľovej hodnoty 100 v prípade novovytvorených pracovných miest pre ženy by bolo možné len na základe ďalších podporených projektov, čo však neumožňuje súčasná alokácia najmä pre skupiny aktivít 2.1.2 a 2.2.3 OPBK.

Ukazovateľ výstupu (core 5) – Počet projektov spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií

Z plánovaného počtu troch podporených projektov sa doteraz podarilo podporiť len dva. Vzhľadom na prerozdelenie celej disponibilnej alokácie, nie je možné predpokladať naplnenie cieľovej hodnoty do konca programového obdobia. Dôvody pretrvávajúceho nezájmu MSP o skupinu aktivít 2.1.1 OPBK aj napriek opatreniam zo strany riadiaceho orgánu sú už opísané vyššie (neochota spolufinancovať dlhodobé projekty výskumu, nedostatočná materiálová základňa, chýbajúce skúsenosti a funkčné platformy prepájajúce MSP s výskumnými inštitúciami a existenčné problémy MSP v čase hospodárskej krízy).

Ukazovateľ výsledku – Počet podaných patentových prihlášok na Európsky patentový úrad

Implementácia skupiny aktivít 2.1.4 OPBK potvrdzuje nízku inovačnú schopnosť v sektore MSP. Plánovaná cieľová hodnota 22 sa ukazuje ako výrazne nadhodnotená, keďže jej priebežné plnenie dosahuje hodnotu 1. Ani údaje zo schválených a zazmluvnených projektov nenaznačujú budúci nárast tejto hodnoty v rokoch 2013 – 2015. Riadiaci orgán nepredpokladá naplnenie tohto ukazovateľa.

Ukazovateľ výsledku – Počet inovovaných produktov zavedených na trh

Nízka inovačná schopnosť sektora MSP sa potvrdzuje aj v prípade tohto ukazovateľa. Minimálny záujem MSP o projekty skupiny aktivít 2.1.1 OPBK (4 predložené žiadosti o NFP, 2 schválené) nemôže vygenerovať predpokladaný počet inovovaných produktov na úrovni 40. Doteraz dosiahnutá hodnota je 0. Mimo sústavy ukazovateľov však riadiaci orgán na úrovni projektov eviduje v rámci doteraz podporených MSP spolu 103 inovovaných výrobných postupov. Ide však o zavádzanie obstaraných hotových inovatívnych technológií, ktoré nie sú výsledkom podpory poskytovanej z OPBK.

Ukazovateľ výstupu (core 11) – Počet podporených projektov zameraných na zvýšenie informatizácie spoločnosti

Cieľová hodnota ukazovateľa na úrovni 80 má potenciál byť naplnená, v súčasnosti však je na úrovni 59. V sledovanom období nie sú ukončené výzvy na predkladanie žiadostí

o NFP, ktorých vyhodnotenie bude možné v druhej polovici roka 2013. Doteraz dosiahnutú hodnotu ukazovateľa z veľkej časti tvorí príspevok k informatizácii spoločnosti prostredníctvom podpory MSP (skupina aktivít 2.2.3 OPBK). V menšej miere sa na dosiahnutí priebežnej hodnoty podieľa 5 podporených projektov v rámci skupiny aktivít 2.2.1 OPBK (verejný sektor – miestna a regionálna samospráva).

Ukazovateľ výsledku – Nárast počtu obyvateľov s prístupom k IOM-om na celkovom počte obyvateľov

V sledovanom období nebola realizovaná oblasť podpory pre projekty tzv. IOM-ov, ktorého predpokladom je vytvorené legislatívne, koncepčné a technické riešenie na celoštátnej úrovni, t. j. nie len pre oprávnené územie BSK. Stratégia OPBK v tejto súvislosti predpokladá komplementaritu s OPIS-om. Napriek blížiacemu sa koncu programového obdobia nebola na tento typ projektov zatiaľ vyhlásená žiadna výzva. Pokrok v tejto oblasti pravdepodobne nemožno očakávať vzhľadom na jej náročnosť, špecifické potreby RO a vysokú ekonomickú náročnosť pre okruh možných prijímateľov (bližšie špecifikované v kapitole 1.2). V prípade, že zriaďovanie IOM bude súčasťou priorít nasledujúceho programového obdobia (2014 – 2020), je potrebné zabezpečiť dôkladnú obsahovú a technickú prípravu na realizáciu projektov tohto typu.

Ukazovateľ výstupu – Počet zavedených elektronických služieb dostupných on-line

Cieľová hodnota ukazovateľa na úrovni 24 má potenciál byť naplnená, v súčasnosti však je na úrovni 19. Z údajov zo zazmluvnených projektov ku konca roka 2012 vyplýva naplnenie cieľovej hodnoty na úrovni minimálne 45. Cieľová hodnota ukazovateľa je napĺňaná prostredníctvom skupín aktivít 2.2.1 OPBK (elektronizácia verejnej správy) a 2.2.3 (IKT v MSP). Očakávaný príspevok skupiny aktivít 2.2.1 OPBK predstavuje hodnotu 5. V druhej polovici roka 2013 bude možné odhadnúť aj príspevok projektov, ktoré budú realizované na základe výzvy OPBK/2013/2.2/11 vyhlásenej 26.4.2013. V prípade ďalšej revízie programu by bolo vhodné ambicióznejšie upraviť cieľovú hodnotu ukazovateľa.

Ukazovateľ výstupu (core 4) – Počet projektov výskumu a vývoja

Aj plnenie tohto ukazovateľa potvrdzuje nízky záujem MSP o zapájanie sa do experimentálneho výskumu a priemyselného vývoja v čase hospodárskej krízy. Cieľová hodnota 5 pravdepodobne nebude do konca programového obdobia splnená. V súčasnosti je dosiahnutá hodnota 2 a z dostupných údajov o zazmluvnených projektoch v rámci skupiny aktivít 2.1.1 OPBK nemožno očakávať jej zvýšenie na cieľovú hodnotu 5.

Ukazovateľ výstupu (core 7) – Počet projektov priamej investičnej pomoci pre MSP

Ukazovateľ zahŕňa široké spektrum aktivít podporovaných v rámci celého opatrenia 2.1 OPBK a aj skupiny aktivít 2.2.3 OPBK, a preto nemá konkrétnu vypovedaciu schopnosť. Cieľová hodnota 175 je už v súčasnosti prekročená a k sledovanému obdobiu bola na úrovni 216. Na základe údajov zo zazmluvnených projektov možno očakávať jej zvýšenie na približne 260 a v druhej polovici roka 2013 bude možné odhadnúť aj príspevok projektov, ktoré budú realizované na základe výzvy OPBK/2013/2.2/11 vyhlásenej 26.4.2013. V prípade ďalšej revízie programu by bolo vhodné ambicióznejšie upraviť cieľovú hodnotu ukazovateľa.

Ukazovateľ výsledku (core 10) – Vyvolané investície v podnikoch

Ukazovateľ vyjadruje sumu vlastných zdrojov MSP na spolufinancovanie realizovaných projektov. Agregované údaje sú získavané zo žiadostí o platbu, t. j. s určitým časovým odstupom od zazmluvnenia projektov. Cieľová hodnota ukazovateľa 1,555 mil. eur je už v súčasnosti prekročená. Aktuálna hodnota je 1,721 mil. eur a do konca programového obdobia je možné očakávať jej nárast. V druhej polovici roka 2013 bude možné odhadnúť aj príspevok projektov, ktoré budú realizované na základe výzvy OPBK/2013/2.2/11 vyhlásenej 26.4.2013. V prípade ďalšej revízie programu by bolo vhodné ambicióznejšie upraviť cieľovú hodnotu ukazovateľa.

Ukazovateľ výstupu (core 23) – Počet projektov súvisiacich s obnoviteľnými zdrojmi

Dosiahnutá hodnota ukazovateľa je na úrovni 8, cieľová hodnota bola nastavená na úrovni 3. Podpora obnoviteľných zdrojov energie nie je primárnym cieľom OPBK, napriek tomu však táto forma podpory MSP prispieva k dosahovaniu globálneho cieľa OPBK a špecifického cieľa na úrovni prioritnej osi 2 OPBK. Na základe dostupných údajov možno predpokladať dosiahnutie konečnej cieľovej hodnoty v roku 2015 na úrovni 11.

Ukazovateľ výsledku (core 24) – Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom

Dosiahnutá hodnota ukazovateľa na úrovni 0,516 MW vyjadruje hodnotu na základe doteraz ukončených projektov. Ukazovateľ má vzhľadom na predpokladanú podporu 11 projektov tohto typu potenciál dosiahnuť cieľovú hodnotu 0,650 MW.

Aktuálne zverejnený Harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o NFP z februára 2013 nepredpokladá vyhlásenie ďalších výziev na predkladanie žiadostí o NFP. V prípade ukazovateľov, ktorých priebežné napĺňanie v súčasnosti indikuje nesplnenie stanovenej cieľovej hodnoty na úrovni roku 2015, nie je reálny predpoklad ich dosiahnutia ani v prípade vyhlásovania ďalších výziev na predkladanie žiadostí o NFP. V prípade problémových skupín aktivít 2.1.1 a 2.1.3 OPBK riadiaci orgán realizoval viaceré opatrenia na zatraktívnenie uvedených oblastí podpory (informačné aktivity, úprava schémy štátnej pomoci za účelom zníženia nárokov na spolufinancovanie z vlastných zdrojov prijímateľa, vyhlásenie opakovaných výziev). Vyhlásenie ďalších prípadných výziev však limitujú nedostatočné zostatkové alokácie a blížiaci sa koniec programového obdobia. Reálny predpoklad využitia zostatkových alokácií OPBK existuje v tých oblastiach podpory, ktoré majú vysokú absorpčnú kapacitu založenú na pretrvávajúcom dopyte potenciálnych prijímateľov a sú zamerané na projekty s krátkou dobou realizácie, 12 – 18 mesiacov.

Záver a odporúčania:

- V prípade nasledovných ukazovateľov nie je predpoklad dosiahnutia v súčasnosti stanovených cieľových hodnôt ukazovateľov na úrovni roku 2015:
    - počet projektov spolupráce podnikov a výskumných inštitúcií,
    - počet podaných patentových prihlášok na Európsky patentový úrad,
    - počet inovovaných produktov zavedených na trh,
    - nárast počtu obyvateľov s prístupom k IOM-om na celkovom počte obyvateľov,
    - počet projektov výskumu a vývoja.
- V prípade revízie OPBK do konca programového obdobia 2007 – 2013 je vhodné revidovať cieľové hodnoty vyššie uvedených ukazovateľov, resp. uvedené ukazovatele vypustiť.

- Cielové hodnoty na úrovni roka 2015 sú v prípade nasledovných ukazovateľov mierne podhodnotené a prípadná revízia OPBK do konca programového obdobia by mohla zrealizovať ich hodnoty:
  - počet podporených projektov zameraných na zavádzanie inovácií a technologických transferov v MSP,
  - počet vytvorených pracovných miest v MSP,
  - počet projektov priamej investičnej pomoci pre MSP.
- Reálny predpoklad využitia zostatkových alokácií OPBK existuje v tých oblastiach podpory, ktoré majú vysokú absorpčnú kapacitu založenú na pretrvávajúcom dopyte potenciálnych prijímateľov a sú zamerané na projekty s krátkou dobou realizácie 12 – 18 mesiacov (2.1.2 a 2.2.3 OPBK). Vzhľadom na skutočnosť, že trvanie schémy pomoci de minimis je z hľadiska lehoty – dokedy má byť rozhodnuté o poskytnutí pomoci – limitované do 31.12.2013, nie je možné plánovať pre tieto oblasti podpory ďalšie výzvy. Z uvedeného dôvodu je potrebné zvážiť využitie voľných finančných prostriedkov výhradne v rámci poslednej výzvy pre skupiny aktivít 2.2.3.

2.4.3 Ekonomická efektívnosť podporovaných aktivít a vynakladania verejných zdrojov

V kontexte Systému riadenia sa v procese konaní o žiadostiach o NFP, ale aj v ďalších fázach projektového cyklu, posudzujú výdavky na podporované operácie z hľadiska ich efektívnosti, hospodárnosti, účelnosti a účinnosti. Kľúčovou fázou projektového cyklu na posúdenie efektívnosti a hospodárnosti výdavkov navrhovaných operácií (projektov) je odborné hodnotenie žiadostí o NFP v rámci konania o žiadosti o NFP. Systém riadenia ako jednu z piatich skupín hodnotiacich kritérií definuje skupinu „Rozpočet a nákladová efektívnosť“. Vyššie uvedené pojmy sú v Systéme riadenia v nadväznosti na legislatívu SR definované nasledovne:

- **efektívnosť (efficiency)** – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- **hospodárnosť** – minimalizovanie nákladov na vykonanie činnosti alebo obstaranie tovarov, prác a služieb pri zachovaní ich primeranej úrovne a kvality. Zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že náklady na akúkoľvek predrealizačnú, realizačnú či porealizačnú fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa dosiahne účel, ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- **účelnosť** – vzťah medzi určeným účelom vynaloženia výdavkov projektu a skutočným účelom ich vynaloženia. Zásada účelnosti znamená, že žiadateľ je oprávnený použiť poskytnutý NFP iba na účel stanovený v Zmluve o poskytnutí NFP. Účelnosť využitia výdavkov projektu je podmienkou pre dosiahnutie plánovaných výsledkov projektu;
- **účinnosť (effectiveness)** – vzťah medzi plánovaným a skutočným výsledkom činnosti vzhľadom na použité verejné prostriedky. Pri projekte sa zásada účinnosti chápe aj ako vykonávanie aktivít projektu v primeranom pomere zdrojov k výsledkom projektu.

Posúdenie dosahovaných výsledkov OPBK z hľadiska využívania disponibilných finančných prostriedkov a dosahovaných cieľov je možné vykonať na základe porovnania s inými nástrojmi, resp. mechanizmami podpory v rovnakých oblastiach podpory. V podmienkach SR existuje v kontexte poskytovania pomoci z fondov EÚ v zásade rovnaké spektrum oprávnených aktivít aj v programoch určených iným regiónom ako BSK

(územie cieľa Konvergencia). Korektné porovnanie pomoci poskytovanej z OPBK s inými operačnými programami je možné z hľadiska vyššie uvedených aspektov (efektívnosť, hospodárnosť, účelnosť a účinnosť) vykonať len v obmedzenej miere. V prvom kroku je potrebné identifikovať operačný program, resp. iný nástroj podpory z verejných zdrojov, ktorý je zameraný na rovnaké typy projektov, orientovaných na dosahovanie rovnakých, resp. podobných cieľov. V druhom kroku treba vytípať vhodné štatistické súbory operácií (projektov) na ich porovnanie. Následne bolo treba identifikovať spoločne definované výsledky, ktoré sa dosahujú v oboch porovnávaných programoch (napr. novovytvorené pracovné miesta). Špecifiká jednotlivých operačných programov a rozdielne podmienky oprávnenosti výdavkov neumožňujú z dôvodu rozdielne stanovených cieľov operačných programov korektne porovnávať projekty z hľadiska ich účelnosti a hospodárnosti.

V prípade OPBK sa pri zhodnotení efektívnosti a účinnosti podporovaných operácií hodnotiteľ zameril na dve majoritné oblasti podpory, a to podporu inovácií a technologických transferov v rámci MSP a regeneráciu sídiel.

Tabuľka 20: Základné ukazovatele porovnania efektívnosti a účinnosti projektov OPBK a príbuzných operačných programov

priemerná hodnota	Inovácie a technologické transfery (len MSP)		Regenerácia sídiel (len obce)	
	2.1 OPBK	1.1 OPKaHR	OPBK	ROP
NFP na projekt	148 053,60 (148 053,60/157)	713 331	389 153	579 736
NFP na novovytvorené pracovné miesta	68 401 (4 856 493,58/71)	257 925	N/A	N/A
NFP na jedného obyvateľa obce	N/A	N/A	314	496

Zdroj: Spracované na základe zoznamov prijímateľov k 30.6.2013 z www.opbk.sk, www.ropka.sk a www.opkahr.sk a vlastných prepočtov spracovateľa, 2013

Na účely čo najkorektnejšieho porovnávania bola vzorka projektov na podporu podnikov v rámci OP KaHR vymedzená na základe zverejnených údajov k 30.6.2013 vo vzťahu k vybraným výzvam v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR (1.1 *Inovácie a technologické transfery*).⁶ Vzorka bola upravená tak, aby nezahŕňala mimoriadne ukončené projekty.

V prípade regenerácie sídiel ide v rámci OPBK aj ROP v podstate o rovnaký rozsah oprávnených aktivít, rovnakú intenzitu pomoci a uvedené opatrenie má v oboch programoch rovnaké ciele. V záujme čo najkorektnejšieho porovnávania boli z porovnáwanej vzorky v prípade BK, aj ostatného územia SR, vylúčené projekty obcí so štatútom mesta a mestské časti. Porovnanie zároveň nezahŕňa iniciatívu JESSICA a čiastkové projekty Lokálnych stratégií komplexného prístupu k horizontálnej priorite Marginalizované rómske komunity realizované prostredníctvom ROP. Počet obyvateľov jednotlivých obcí vychádza z údajov Štatistického úradu SR k 31.12.2010.

Pri porovnaní finančnej náročnosti na základe prepočtu NFP na jedného obyvateľa možno konštatovať, že priemerná výška NFP poskytnutá prostredníctvom ROP bola o 57,71 % vyššia ako v prípade OPBK. Aj priemerná veľkosť projektu bola v rámci ROP vyššia, a to až o 48,97 %, pričom vo všeobecnosti platí, že sídelná štruktúra na

⁶ Výzvy v rámci 1.1 Inovácie a technologické transfery OP KaHR (schéma štátnej pomoci aj schéma pomoci de minimis), kód výziev KaHR 111SP-0801, 111SP-0902, 111SP-1001 (bez výzvy 111SP-LSKxP-1101 zameranej na realizáciu čiastkových projektov Lokálnych stratégií komplexného prístupu k horizontálnej priorite Marginalizované rómske komunity) a výzvy 111DM-0801 a 111DM-0901.

západnom Slovensku (vrátane BSK) je charakteristická väčšími obcami s vyšším počtom obyvateľov.

Záver:

Podpora OPBK v prioritných oblastiach (regenerácia sídiel, inovácie a technologické transfery v MSP) dosahuje výrazne vyššiu ekonomickú efektívnosť (NFP/projekt) a vyššiu účinnosť intervencií (NFP/novovytvorené pracovné miesto, resp. na počet obyvateľov obce) ako porovnateľné operačné programy NSRR v programovom období 2007 – 2013.

2.5 Pokrok v napĺňaní cieľov horizontálnych priorít

2.5.1 Horizontálna priorita Informatizácia spoločnosti

OPBK čiastočne napĺňa hlavný cieľ HP IS prostredníctvom svojho cieľa na úrovni opatrenia 2.2 Informatizácia spoločnosti „Podpora rozvoja vedomostnej ekonomiky intervenciami do produktov v oblasti IKT“.

Príspevok OPBK prostredníctvom relevancie PO 2 Vedomostná ekonomika k cieľom HP IS – špecifickým a čiastkovým je nasledovná:

Efektívna elektronizácia verejnej správy

- zvýšiť spokojnosť občanov, podnikateľov a ostatnej verejnosti s verejnou správou,
- zaviesť elektronizáciu procesov verejnej správy,
- zefektívniť a zvýšiť výkonnosť verejnej správy,
- zvýšiť kompetentnosť verejnej správy.

Široká dostupnosť internetu

- modernizovať infraštruktúru prostredníctvom technického zabezpečenia IKT (nákup hardware a software),
- podporovať prístup verejne prístupných miest k internetu.

K 31.12.2012 bolo v rámci opatrenia 2.2 Informatizácia spoločnosti zazmluvnených 59 projektov.

Dosiahnutý počet zavedených elektronických služieb, elektronických služieb dostupných on-line, zriadených prípojok LAN, obstaranie nevyhnutných zariadení hardware a software na vybudovanie LAN, budovanie a modernizácia elektronických informačných a rezervačných systémov prispievajú k vyššej účinnosti podnikových činností MSP. Pridanou hodnotou OPBK k plneniu cieľov HP IS je zvýšenie digitálnej gramotnosti zamestnancov MSP využívajúcich IKT. V priebehu roku 2012 bol zazmluvnený jeden projekt s príspevkom k HP IS. V rámci tohto opatrenia realizované projekty zavádzajú moderné informačné systémy, podporujú reštrukturalizáciu, modernizáciu a ozdravenie výrobného sektora, čo umožňuje vyššiu konkurencieschopnosť spoločností.

Hodnota výsledkového ukazovateľa „Počet zriadených prípojok do LAN“ je za ukončené projekty 646 (cieľová hodnota je 650). To predstavuje 94,3 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv a 99,38 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi. Hodnota výsledkového ukazovateľa „Počet zriadených prípojok do WAN“ je 19 (19), čo predstavuje 100 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na

základe uzatvorených zmlúv a 95 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (20). Výsledkový ukazovateľ „Počet zavedených elektronických služieb“ dosiahol hodnotu 140 (150), čo je 80 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv a 93,3 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (175). Výsledkový ukazovateľ „Počet zavedených elektronických služieb dostupných on-line“ dosiahol hodnotu 19 (24) za ukončené projekty, čo predstavuje 42,2 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv a 79,16 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (45). Dopadový ukazovateľ „Počet zamestnancov MSP využívajúcich IKT“ dosiahol hodnotu 598, čo je 53,97 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (1108) a 99,66 % (600) z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi.

V doterajšom období implementácie OPBK neboli zaznamenané žiadne problémy pri napĺňaní cieľov HP IS. Z uvedených percentuálnych hodnôt plnenia jednotlivých merateľných ukazovateľov k 31.12.2012 je zrejmé, že hodnoty plánované pre celé programové obdobie 2007 – 2013 sa RO OPBK podarí splniť a vzhľadom na nevyhodnotenú aktuálnu výzvu pre opatrenie 2.2, skupinu aktivít 2.2.3, z ktorej úspešné projekty budú implementované najskôr v roku 2014, aj čiastočne prekročiť. Táto skutočnosť je daná faktom, že uvedené opatrenie a skupina aktivít predstavujú v rámci OPBK oblasť podpory s vysokým dopytom, a tým aj absorpciou.

2.5.2 Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity

Znevýhodnené postavenie marginalizovaných rómskych komunít (ďalej len „MRK“) sa v BK neprejavuje tak výrazne ako v ostatných regiónoch Slovenskej republiky. Vzhľadom na nízky podiel rómskeho obyvateľstva v BK je postavenie OPBK k MRK neutrálne. Z uvedeného dôvodu sa v OPBK uplatňuje individuálny dopytovo orientovaný prístup, ktorý dopĺňa komplexný prístup. Hodnotiace kritériá HP MRK sa uplatňujú len v prípadoch, ak sa na území realizácie projektov nachádza MRK a ich realizácia má pozitívny vplyv na skvalitnenie jej života. Na zlepšenie kvality života všetkých obyvateľov BK sú zamerané intervencie v rámci prioritnej osi 1 Infraštruktúra OPBK. V rámci opatrenia 1.1 Regenerácia sídiel projekty významne prispievajú k zlepšeniu občianskej infraštruktúry aj v menej rozvinutých častiach Bratislavy, a tým nepriamo aj k zlepšeniu životnej úrovne a sociálnej situácie rómskych komunít.

V doterajšom období implementácie OPBK neboli zaznamenané žiadne problémy pri napĺňaní cieľov HP MRK. K 31.12.2012 bolo v rámci prioritnej osi 1 Infraštruktúra zazmluvnených 50 projektov. Zo zazmluvnených projektov k napĺňaniu cieľov HP MRK nepriamo prispieva 6 projektov v objeme 1 951 189,35 eura z ERDF.

Pri merateľných ukazovateľoch už boli dosiahnuté vysoké hodnoty ich splnenia. V prípade ukazovateľa výstupu „Počet regenerovaných sídiel“ ide o splnenie na 74 % (dosiahnutá hodnota 37 z 50), avšak iba 6 projektov nepriamo prispelo k HP MRK. Išlo najmä o projekty úprav verejných priestranstiev a úpravu multifunkčných ihrísk, pričom ich realizáciou sa vytvorili lepšie životné podmienky pre všetkých obyvateľov obce a zlepšila sa kvalita života v obci rovnako pre všetkých príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. V prípade ukazovateľa výstupu „Počet projektov zabezpečujúcich trvalú udržateľnosť miest“ je plnenie na úrovni 61,4 % (43 zo 70), pričom žiadny neprispel (ani nepriamo) k HP MRK. Pri druhom ukazovateli je však potrebné uviesť, že v rámci OPBK zatiaľ neboli realizované projekty skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí*. Tie môžu výraznou mierou prispieť k zlepšeniu sociálnej situácie a životnej úrovne rómskej komunity, keďže pôjde o projekty zamerané na zabezpečenie trvalo udržateľného mestského rozvoja aj

prostredníctvom podpory obnovy fyzického životného prostredia, podpory škôl a školských zariadení, ihrísk, obnovy zariadení sociálnych služieb s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry a podpory komunitných centier zameraných na posilňovanie sociálnej inklúzie skupín ohrozených sociálnym vylúčením. Z uvedeného dôvodu je možné v rámci tohto opatrenia OPBK predpokladať aj výraznejší vplyv na plnenie cieľov HP MRK v období rokov 2014 – 2015.

2.5.3 Horizontálna priorita Rovnosť príležitostí

Globálnym cieľom HP RP definovanom v Systéme koordinácie implementácie horizontálnej priority Rovnosť príležitostí na roky 2007 – 2013 je rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie a eliminácia diskriminácie.

V rámci OPBK je cieľom dodržiavanie základného princípu rovnosti príležitostí, t. j. zabezpečenie rovnakého zaobchádzania pre každého jednotlivca bez ohľadu na jeho národnosť, pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo či vieru, postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Uplatňovanie princípov rovnosti príležitostí ako jednej z horizontálnych priorít sa v rámci OPBK zameriava na:

- dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania,
- elimináciu a predchádzanie všetkým formám diskriminácie,
- zabezpečenie rovnosti príležitostí pre všetkých,
- rodovú rovnosť,
- zabezpečenie dostupnosti fyzického prostredia, dopravy a verejných služieb pre obyvateľov s obmedzenou mobilitou a orientáciou najmä na zdravotne postihnuté osoby.

V doterajšom období implementácie OPBK neboli zaznamenané žiadne problémy pri naplňaní cieľov HP RP. Monitorovanie pokroku implementácie a hodnotenie dosiahnutia cieľov HP RP sa uskutočňuje prostredníctvom merateľných ukazovateľov, ktoré majú relevanciu k HP RP, pričom cieľové hodnoty v realizovaných projektoch v rámci Prioritnej osi 1 sú nasledovné (uvedené hodnoty sú z ukončených projektov):

- počet bezbariérových prístupov a opatrení na uľahčenie orientácie: plánovaná hodnota – 386, dosiahnutá hodnota – 392;
- počet novovytvorených pracovných miest – muži: plánovaná hodnota – 6, dosiahnutá hodnota – 4;
- počet novovytvorených pracovných miest – ženy: plánovaná hodnota – 2, dosiahnutá hodnota – 0.

V rokoch 2011 a 2012 boli realizované samostatne dopytovo orientované projekty v rámci opatrenia 1.1 Regenerácia sídiel, ktoré sa zameriavajú na obnovu a rozvoj fyzického životného prostredia, čím sa má v súlade s cieľom OPBK dosiahnuť vyššia kvalita života v sídlach BK. Projekty prispievajú k dodržiavaniu rovnosti príležitostí tým, že revitalizované verejné priestranstvá môžu využívať všetci obyvatelia bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, vek, zdravotné postihnutie. V realizovaných projektoch sa uplatňuje príspevok k rovnosti príležitostí aj budovaním bezbariérových prístupov, napr. pre nevidiacich, slabozrakých, občanov s obmedzenou

mobilitou; takisto rekonštrukcia alebo budovanie prvkov verejného osvetlenia prispieva k lepšej bezpečnosti všetkých skupín obyvateľstva. K dodržiavaniu princípov rovnosti príležitostí prispieva aj vytváranie nových pracovných miest, napr. s cieľom zabezpečiť údržbu zrekonštruovaných priestranstiev. Existuje predpoklad, že ďalší príspevok k plneniu cieľov HP RP prinesú v rokoch 2014 – 2015 projekty skupiny aktivít *1.1.1 Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí*, keďže pôjde o projekty zamerané na zabezpečenie trvalo udržateľného mestského rozvoja aj prostredníctvom podpory obnovy fyzického životného prostredia, podpory škôl a školských zariadení, ihrísk, obnovy zariadení sociálnych služieb s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry a podpory komunitných centier zameraných na posilňovanie sociálnej inklúzie skupín ohrozených sociálnym vylúčením. Tieto projekty budú výraznou mierou napomáhať pri znižovaní rozdielov medzi skupinami obyvateľstva ohrozenými sociálnym vylúčením a ostatnými skupinami obyvateľov.

Merateľné ukazovatele s relevanciou k HP RP v rámci Prioritnej osi 2 a ich cieľové hodnoty v ukončených projektoch sú nasledovné:

- počet novovytvorených pracovných miest – muži: plánovaná hodnota – 27, dosiahnutá hodnota – 4;
- počet novovytvorených pracovných miest – ženy: plánovaná hodnota – 20, dosiahnutá hodnota – 4;
- počet podporených začínajúcich MSP – “start-ups”: plánovaná hodnota – 3, dosiahnutá hodnota – 2;
- počet zavedených elektronických služieb: plánovaná hodnota – 103, dosiahnutá hodnota – 79;
- počet zavedených elektronických služieb dostupných on-line: plánovaná hodnota – 17, dosiahnutá hodnota – 6.

Projekty realizované v rokoch 2011 a 2012 v rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery nerozlišujú medzi pohlaviami, medzi vekovou diferenciáciou alebo medzi rasovou a etnickou príslušnosťou zamestnancov. Podporované projekty zabezpečujú vytváranie rovnakého priestoru na profesionálne uplatnenie každému, najmä pri vytváraní nových pracovných miest, v rámci ktorého musí byť zachovaný antidiskriminačný princíp.

Projekty realizované v rámci opatrenia 2.2 Informatizácia spoločnosti prispievajú k zlepšeniu rovnosti príležitostí, keďže elektronické služby budú využívať zamestnanci a okolie firiem bez rozdielu etnickej a rodovej príslušnosti, v súlade s princípmi rovnosti príležitostí a nediskriminácie. Podporované projekty prispievajú k dodržiavaniu princípov rovnosti príležitostí prostredníctvom dostupnosti verejných služieb aj pre obyvateľov s obmedzenou mobilitou a orientáciou najmä na zdravotne postihnuté osoby. Podporou zavádzania nových informačno-komunikačných technológií, obstaraných prostredníctvom projektov v rámci tohto opatrenia, sa zároveň zabezpečuje ich využívanie rovnako všetkými zamestnancami prijímateľov, mužmi aj ženami, čím sa dodržiava princíp nediskriminácie.

Na základe plánovaných aktivít v súvislosti s aktuálnymi výzvami pre opatrenia 1.1. a 2.2. možno predpokladať, že v prípade včasnej a riadnej realizácie schválených projektov bude plnenie cieľov HP RP v rámci OPBK pokračovať aj v rokoch 2014 a 2015. Reálne výsledky sa premietnu do plánovaných a dosiahnutých hodnôt merateľných

ukazovateľov na projektovej a následne aj programovej úrovni. Hodnotiteľ nepredpokladá výraznejšie negatíva v danej oblasti.

2.5.4 Horizontálna priorita Trvalo udržateľný rozvoj

V nadväznosti na globálny cieľ OP, ktorým je *posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život*, OP BK naplňa environmentálnu a sociálnu zložku TUR prostredníctvom PO 1 Infraštruktúra a PO 2 Vedomostná ekonomika.

Príspevok OPBK k napĺňaniu špecifických a čiastkových cieľov HP TUR

Relevancia PO 1 Infraštruktúra k cieľom HP TUR - špecifickým a čiastkovým cieľom:

- Vyrovnaný regionálny rozvoj
  - posilnenie celkového ekonomického, sociálneho a kultúrneho potenciálu regiónov,
  - skvalitnenie dopravnej infraštruktúry,
  - skvalitnenie informačnej infraštruktúry.

K 31.12.2012 bolo v rámci PO 1 Infraštruktúra zazmluvnených 50 projektov, z ktorých k napĺňaniu cieľov HP TUR prispieva 42 projektov v hodnote 17 633 979,42 eura z ERDF.

Relevancia PO 2 Vedomostná ekonomika k cieľom HP TUR - špecifické a čiastkové ciele:

- Zvýšenie ekonomickej prosperity
  - posilnenie konkurencieschopnosti a efektívnosti ekonomiky Slovenska;
  - zvýšenie úrovne výskumu, vývoja a vzdelávania;
  - znižovanie energetickej a surovinovej náročnosti hospodárstva a zvýšenie využívania OZE.

K 31.12.2012 bolo v rámci PO 2 Vedomostná ekonomika zazmluvnených 217 projektov, z ktorých k napĺňaniu cieľov HP TUR prispieva 80 projektov v objeme 10 236 795,07 eura z ERDF.

Všetky regenerované sídla *zabezpečujú zvyšovanie kvality života, hospodársku a sociálnu obnovu dotknutých území Bratislavského kraja najmä revitalizáciou životného prostredia* (revitalizácia verejných plôch, budovanie oddychových areálov, revitalizácia parkov a pod.), čím prispievajú k zlepšeniu environmentálnej úrovne života obyvateľov žijúcich v konkurencieschopnejšom prostredí.

Jednou z podporovaných oblastí sú aj investície do rekonštrukcií a budovania systémov verejných osvetlení, ktoré majú podiel na plnení cieľa TUR „úspory energie a znižovanie energetickej a surovinovej náročnosti hospodárstva“ vo väzbe na Stratégiu Európa 2020.

Takisto nová alebo technicky zhodnotená infraštruktúra prispieva k posilneniu celkového ekonomického a sociálneho potenciálu Bratislavského kraja.

Hodnota výsledkového ukazovateľa „Počet regenerovaných sídiel“ k 31.12.2012 pri ukončených projektoch je 37, čo predstavuje 100 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (37) a 74 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (50). Hodnota ukazovateľa dopadu „Počet novovytvorených pracovných miest“ je 69, čo predstavuje 32,09 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (215) a 34,5 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi v OPBK (200). Výsledkový ukazovateľ „Dĺžka novej, alebo technicky zhodnenej

infraštruktúry v km“ dosiahol hodnotu 17,300, čo je 99,80 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (17 333) a 43,25 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi 40). Výsledkový ukazovateľ „Počet vymenených svietidiel“ dosiahol k 31.12.2012 hodnotu 626 za ukončené projekty, čo predstavuje 100 % cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (626) a 113,81 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (550). Ukazovateľ dopadu „Počet obyvateľov, ktorí žijú v konkurencieschopnejšom prostredí prostredníctvom intervencií regenerácie“ dosiahol hodnotu 346 609, čo je 65,20 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (531 565) a 102 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (339 781).

V roku 2012 bolo v rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery zazmluvnených 13 projektov s príspevkom k HP TUR. Všetky projekty prispievajú k HP TUR a sú zahrnuté do ukazovateľa „Počet inovatívnych výrobných postupov“.

Zníženie emisií, ročné úspory energie a zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci OZE podporujú oblasť eliminácie negatívnych dopadov na životné prostredie a energetickú efektívnosť využívaním OZE. Podporené projekty vo všeobecnosti zabezpečujú trvalo udržateľný rozvoj, a to najmä vo forme zavádzania nových progresívnych technológií s nižšou energetickou náročnosťou a vyššou produktivitou. Realizáciou týchto projektov dochádza k inováciám vo výrobe. Vďaka realizácii niektorých projektov sa zvyšuje aj technická úroveň strojového parku, čím dochádza k úspore prevádzkových nákladov.

Hodnota výsledkového ukazovateľa „Počet inovovaných výrobných postupov“ k 31.12.2012 pri ukončených projektoch je 103, čo predstavuje 72,02 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (143) a 68,63 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (150). Hodnota výsledkového ukazovateľa „Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci OZE“ je 0,516 MW, čo predstavuje 94,50 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (0,546) a 79,38 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (0,650). Dopadový ukazovateľ „Zníženie emisií“ dosiahol hodnotu 559,56 t/rok, čo je 121,09 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (462,076) a 121,64 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (460). Dopadový ukazovateľ „Ročné úspory energie realizovaním projektu/Úspora energie“ dosiahol k 31.12.2012 hodnotu 9 679,92 GJ/rok za ukončené projekty, čo predstavuje 33,25 % cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (29 108,95) a 32,26 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (30 000). Dopadový ukazovateľ „Zníženie prevádzkových nákladov“ dosiahol hodnotu 267 737,16 eura, čo je 12,91 % z cieľovej hodnoty stanovenej prijímateľmi na základe uzatvorených zmlúv (2 073 542,13) a 89,24 % z hodnoty stanovenej na úrovni prioritnej osi (300 000).

V rámci napĺňania cieľov HP TUR nie sú vykazované žiadne problémy. Dosiagnuté hodnoty merateľných ukazovateľov sú primerané pokroku v implementácii. Niektoré hodnoty dokonca vykazujú prekročenie plánovaných hodnôt. Na základe plánovaných aktivít v súvislosti s aktuálnymi výzvami pre opatrenia 1.1. a 2.2. možno predpokladať, že v prípade včasnej a riadnej realizácie schválených projektov bude plnenie cieľov HP TUR v rámci OPBK pokračovať aj v rokoch 2014 a 2015. V rámci opatrenia 1.1 pôjde najmä o energetické úspory budov (projekty v rámci ISRMO a iniciatívy JESSICA), v prípade opatrenia 2.2 pôjde o podporu využívania IKT v MSP. Výsledky implementácie budú premietnuté do plánovaných a dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov na projektovej a následne aj programovej úrovni.

3. SYSTÉM RIADENIA A IMPLEMENTÁCIE OPBK

Základné východiská pre nastavenie systému implementácie OPBK predstavujú nariadenia na úrovni EÚ (Všeobecné nariadenie, Nariadenie o ERDF, Implementačné nariadenie), zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie v znení neskorších predpisov a metodické dokumenty na národnej úrovni ako Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu SR na roky 2007 – 2013 (ďalej aj „Systém riadenia“), Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu SR na roky 2007 –2013 (ďalej aj „Systém finančného riadenia“) a metodické pokyny a usmernenia CKO a certifikačného orgánu.

implementácie OPBK je podrobne upravený v nasledovnej riadiacej dokumentácii, ktorú vypracovávajú a aktualizujú orgány zapojené do implementácie OPBK:

- opis riadiacich a kontrolných systémov OPBK,
- interný manuál procedúr riadiaceho orgánu pre OPBK (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR),
- interný manuál procedúr Platobnej jednotky (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR),
- interný manuál procedúr sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre OPBK (BSK).

Orgány zapojené do implementácie OPBK:

Riadiaci orgán

Riadiaci orgán predstavuje operačnú úroveň systému riadenia. Riadiaci orgán je určený členským štátom na základe čl. 59 ods. 1, písm. b) Všeobecného nariadenia a zodpovedá za riadenie a vykonávanie programu v súlade s legislatívou a predpismi EÚ a SR. Pri riadení operačného programu postupuje riadiaci orgán v súlade s metodickými pokynmi CKO a metodickými pokynmi certifikačného orgánu a orgánu auditu v príslušných oblastiach. Uznesenie vlády SR č. 832 z 8. októbra 2006 za riadiaci orgán pre OPBK ustanovilo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. V súlade so zákonom č. 37/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov sa kompetencie riadiaceho orgánu presunuli od 1.7.2010 na Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR. V nadväznosti na účinnosť zákona č. 372/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a v súvislosti s uznesením vlády SR č. 498 z 21. júla 2010 sa kompetencie riadiaceho orgánu pre OPBK presunuli od 1.11.2010 na súčasné Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Základné úlohy riadiaceho orgánu definuje čl. 60 Všeobecného nariadenia.

Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom

V zmysle čl. 59, odsek 2 Všeobecného nariadenia môže členský štát na plnenie niektorých alebo všetkých úloh riadiaceho orgánu určiť jeden alebo viac SORO. V súlade s čl. 12 Implementačného nariadenia a so Systémom riadenia sú podrobnosti presne stanovené v delegovaní právomocí uzatvorenom medzi RO a SORO. Zodpovednosť za výkon a realizáciu programu ostáva na riadiacom orgáne, a to aj v prípade delegovania úloh na SORO. Úlohu SORO pre OPBK vykonáva BSK ako samosprávny orgán na úrovni regiónu NUTS 3. Vytvorenie SORO na úrovni samosprávnych krajov v prípade OPBK

a Regionálneho operačného programu bolo na začiatku programového obdobia 2007 – 2013 založené na politickej dohode na úrovni vlády SR, samosprávnych krajov a Európskej komisie. Tematickou oblasťou podpory, ktorá je implementovaná decentralizovaným spôsobom, je prioritná os 1 OPBK.

Delegovanie výkonu implementačných procedúr na SORO je realizované obojstranným právnym aktom medzi riadiacim orgánom a SORO. Rozsah delegovaných úloh je uvedený v nasledovnej časti.

Platobná jednotka

Úlohy platobnej jednotky plní samostatný útvar MPRV SR funkčne oddelený od útvaru vykonávajúceho úlohy riadiaceho orgánu. Platobná jednotka zodpovedná za prevod prostriedkov zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie prijímateľovi na základe vykonania predbežnej finančnej kontroly podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite pred platbou prijímateľovi. Platobnú jednotku určuje vláda v súlade s osobitným predpisom. Vo vzťahu k Štátnej pokladnici vystupuje platobná jednotka v mene ministerstva ako vnútorná organizačná jednotka klienta Štátnej pokladnice.

3.1 Nastavenie implementačného systému v rámci OPBK

Nastavenie systému implementácie OPBK bolo na začiatku programového obdobia predmetom tzv. auditu súladu vykonaného v zmysle čl. 71, ods. 2 Všeobecného nariadenia. Nastavenie systému implementácie a vykonávané procesy sú každoročne predmetom systémového auditu a auditu operácií. Uvedené audity sú v zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonávané ako vládne audity. Vykonáva ich orgán auditu (sekcia auditu a kontroly MF SR) v spolupráci so spolupracujúcimi orgánmi (napr. príslušná správa finančnej kontroly). Predmetom systémových auditov je uistenie sa o správnosti nastavenia riadiacich a kontrolných systémov v súlade s požiadavkami článkov 58 až 60 Všeobecného nariadenia a oddielu 3 Implementačného nariadenia a Nariadenia o ERDF. Audity operácií overujú súlad vykonávaných procesov so Systémom riadenia, Systémom finančného riadenia a ďalšími dokumentmi na vybranej vzorke operácií v súlade s internou metodikou orgánu auditu. Okrem auditov vykonávaných orgánom auditu sú vo vzťahu k OPBK vykonávané aj audity Európskej komisie.

Nastavenie jednotlivých implementačných procesov záväzným spôsobom definuje Systém riadenia vypracovaný a aktualizovaný zo strany CKO a Systém finančného riadenia vypracovaný a aktualizovaný zo strany Certifikačného orgánu (MF SR). Uvedené dokumenty na národnej úrovni upravujú činnosť riadiacich orgánov (a tým aj SORO) a platobných jednotiek detailným spôsobom. Opisované procesy sú definované na úrovni lehôt, vstupných a výstupných dokumentov, podpory ITMS. Následne je v nadväznosti na túto úpravu vypracovaný interný manuál príslušného orgánu, ktorý implementačné procesy rozpracúva detailne na úrovni konkrétnych pracovných pozícií, zaradených na príslušné útvary orgánu, lehôt, vstupných a výstupných dokumentov, podpisových oprávnení a podpory ITMS. Jednotná a záväzná metodika CKO a MF SR tak ponecháva riadiacim orgánom prakticky veľmi malý priestor na úpravu implementačných procesov podľa vlastných špecifik. V siedmom roku programového obdobia, po rozsiahlych skúsenostiach zainteresovaných orgánov a po vykonaní opakovaných auditov dosiahla úroveň nastavenia implementačného systému OPBK ale aj príslušnej riadiacej dokumentácie pomerne stabilnú kvalitatívnu úroveň. V súčasnosti sa vyskytujúce

nedostatky majú prevažne charakter ojedinelých pochybení a nie zásadný systémový charakter.

Nasledovná časť poskytuje stručný prehľad záverov a zistení z auditov vykonaných v období od revízie OPBK schválenej v roku 2011.

Vládny audit A470 – systémový audit

Audit sa začal v roku 2012, pričom auditované bolo obdobie od 5.9.2011 do 27.8.2012. Výsledkom auditu pre RO OPBK boli 4 zistenia s nízkou závažnosťou. Prvé sa týkalo nezpracovania zoznamu vykonaných zmien v IMP RO, verzia 12, zo dňa 28.6.2012, druhé oneskoreného zaslania informácie na CKO o pripravovanom zverejnení výziev č. OPBK/2012/2.2/08 a OPBK/2012/1.1/09, tretie sa týkalo nezpracovania náležitostí vyplývajúcich zo zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov do Smernice č. 3260/2004-250 na zabezpečenie automatizovaného systému správy registratúry MPRV SR a posledné zistenie sa týkalo nedodržania indikatívnej regionálnej alokácie pre opatrenia 1.1 a 2.1. Prvé dve zistenia boli akceptované a zodpovední zamestnanci boli upozornení na dodržiavanie dôslednej kontroly pri kompletizácii IMP RO a dodržiavanie príslušných lehôt pri poskytovaní informácií ostatným inštitúciám. O týchto upozorneniach existujú písomné záznamy. Tretie zistenie bolo taktiež akceptované a s príslušným zodpovedným útvarom MPRV SR (Odbor hospodárskej správy a služieb) bol dohodnutý ďalší postup na odstránenie uvedeného nedostatku. Posledné zistenie týkajúce sa RO OPBK bolo akceptované čiastočne a OA bolo predložené písomné vysvetlenie, akým spôsobom sú v hodnotiacom procese zvýhodnené projekty realizované na územiach, ktoré sú z hľadiska dopytu vo vzťahu k regionálnym alokáciám poddimenzované. Tento postup je uvedený v Programovom manuáli OPBK. V rámci auditu sa jedno zistenie týkalo aj SORO: do Registratúrneho poriadku BSK neboli zapracované náležitosti vyplývajúce zo zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov.. Toto zistenie bolo akceptované a OA bolo predložené dostatočné písomné vysvetlenie.

Vládny audit A451 – audit operácií, náhodná vzorka

Audit operácií v zmysle čl. 62, ods. 1, písm. b) Všeobecného nariadenia vykonaný v roku 2012. Overená suma predstavovala 719 845,63 eura a spolu bolo identifikovaných 14 nedostatkov. Identifikovaný nedostatok s finančným dopadom vo výške 11,69 eura z dôvodu matematickej chyby pri súčte položiek rozpočtu projektu realizovaného obcou Blatné ako prijímateľom. Zároveň bol identifikovaný nesystémový nedostatok so strednou závažnosťou na strane SORO (BSK), ktorý súvisel s nedostatočným vykonaním kontroly na mieste v rámci overovanej vzorky žiadostí o platbu u prijímateľov.

Vládny audit A434 – audit operácií, doplnková vzorka:

Audit operácií v zmysle čl. 62, ods. 1, písm. b) Všeobecného nariadenia. Overená suma predstavovala 79 040,49 eura. Audit sa uskutočnil v období od 10.1.2012 do 13.2.2012 v spolupráci so Správou finančnej kontroly Bratislava na základe externého podnetu vo vzťahu k projektu revitalizácie centra obce Veľké Leváre. Vládnym auditom neboli zistené neoprávnené výdavky ani nedostatky s vysokou závažnosťou.

Vládny audit A382 – systémový audit

Systémový audit vykonaný v období od 1.7.2011 do 30.6.2012. Audit sa zamerával na získanie uistenia o účinnosti riadiaceho a kontrolného systému OPBK. Overenými orgánmi bol riadiaci orgán a sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom (BSK). Na

úrovni riadiaceho orgánu boli zistené systémové nedostatky s vysokou závažnosťou, ktoré sa týkali procesov zrealizovaných v roku 2010:

- Schválenie žiadostí o NFP nad rozsah disponibilnej alokácie pre výzvu v prípade opatrenia 2.1 OPBK už pri prvom zasadnutí výberovej komisie, pričom zvýšenie alokácie nebolo zo strany riadiaceho orgánu zdôvodnené z hľadiska účelnosti a efektívnosti finančných prostriedkov.
- Žiadosť o NFP nad rámec alokovaných finančných prostriedkov bola schválená na základe pokynu štatutárneho orgánu riadiaceho orgánu napriek tomu, že výberová komisia neodporučila uvedené žiadosti schváliť z dôvodu možného prekročenia alokácie na výzvu. Schválenie žiadostí o NFP nad rámec odporúčaní výberovej komisie riadiaci orgán písomne neodôvodnil.
- Nedodržanie poradia získaného v hodnotiacom a výberovom procese pri schválení žiadostí o NFP. Dodatočné schválenie 4 žiadostí o NFP bez dodržania poradia podľa počtu bodov získaných v hodnotiacom a výberovom procese.
- Odôvodnenie 4 Rozhodnutí o schválení žiadostí o NFP obsahovalo skutočnosti, ktoré nesúhlasili s odporúčaním výberovej komisie. V uvedených rozhodnutiach bolo odôvodnenie, že žiadosti sú schválené na základe výsledkov odborného hodnotenia a odporúčania výberovej komisie. Záverečná správa zo zasadnutia výberovej komisie však uvádza, že tieto žiadosti o NFP neboli odporúčané na schválenie z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov pre skupinu aktivít 1.1.2 a 1.1.3 opatrenia 1.1 OPBK. V príslušných odôvodneniach Rozhodnutí o schválení žiadostí o NFP tak neboli uvedené skutočnosti, na základe ktorých auditovaní žiadatelia získali NFP.

Na úrovni sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom (BSK) audit A382 nezistil závažné nedostatky.

Na základe výsledkov systémového auditu a auditu operácií vykonaných v období od 1.7.2011 do 30.6.2012 vydal orgán auditu stanovisko s výhradami, t. j., že riadiaci a kontrolný systém zavedený pre OPBK bol v auditovanom období v súlade s platnými požiadavkami článkov 58 až 62 Všeobecného nariadenia a oddielu 3 Implementačného nariadenia a fungoval efektívne, pokiaľ ide o poskytovanie primeranej istoty o tom, že výkazy výdavkov predložené Európskej komisii sú správne, a teda aj primeranej miery istoty o tom, že príslušné transakcie sú zákonné a regulárne, s výnimkou kľúčového prvku 2 - Dostatočné postupy pre výber projektov a stanovenie pravidiel oprávnenosti na vnútroštátnej úrovni (nedodržanie poradia získaného v hodnotiacom a výberovom procese pri schválení žiadostí o NFP). Vzhľadom na následne prijaté opatrenia zo strany riadiaceho orgánu pre OPBK a charakteru nedostatkov nemali uvedené výhrady vplyv na výdavky vykázané Európskej komisii. Na základe výsledkov auditu A382 však orgán auditu zaevidoval nezrovnalosť v celkovej výške 1 372 323,48 eura. Tieto výdavky certifikačný orgáno následne stiahol zo žiadosti o platbu zaslanej na Európsku komisiu. Ide o sumu zodpovedajúcu rozpočtu 4 dodatočne schválených žiadostí o NFP v rámci opatrenia 1.1 OPBK, ktoré štatutárny zástupca riadiaceho orgánu schválil nad rámec odporúčaní výberovej komisie. Orgán auditu identifikoval tento spôsob výberu ako nedostatok s vysokou závažnosťou a odporúčal nepokračovať v implementácii takto vybraných projektov. Orgán auditu zároveň odporučil, aby pri vysporiadaní záväzkov, ktoré vznikli pri financovaní uvedených projektov, bola použitá rozpočtová kapitola MPRV SR. Výdavky za predmetnú nezrovnalosť boli zabezpečené z kapitoly MPRV SR a zároveň bola takto vysporiadaná nezrovnalosť zaevidovaná Ministerstvom financií SR. Odpočítaná suma bola realizovaná v rámci prioritnej osi 1 OPBK a môže byť v zmysle čl. 98, ods. 2 Všeobecného nariadenia opätovne použitá na výdavky iných projektov v rámci predmetného opatrenia. Legislatívna úprava z roku 2012 (novely 71/2012 Z. z.

a 111/2012 Z. zákona č. 528/2008 Z. z.) by mala v budúcnosti vylúčiť zopakovanie pochybení majúci charakter „nadschválenia“ disponibilnej alokácie alebo neakceptovania výsledkov procesu odborného hodnotenia v procese schvaľovania žiadostí o NFP.

Audit Európskej komisie 2012/SK/REGIO/J4/1176/

V období od 5.11.2011 do 9.11.2012 vykonali audítori Európskej komisie v súlade s čl. 72, ods. 2 Všeobecného nariadenia v rámci auditorskej misie č. 2012/SK/REGIO/J4/1176/ re-audit operácií, ktorý vykonal orgán auditu v rokoch 2010, 2011 a 2012 v rámci OPBK a Regionálneho operačného programu. Z uvedeného auditu vyplynuli pre RO OPBK tri zistenia, z toho dve s vysokou a jedno so strednou závažnosťou. Zistenie so strednou závažnosťou sa týkalo skutočnosti, že odvolacie konanie v konaní o žiadosti je obmedzené iba na fázu konečného výberu a podľa EK by malo byť možné v každej fáze procesu hodnotenia. RO OPBK aj CKO v písomnom stanovisku vysvetlili, aké zákonné opravné prostriedky je možné využiť počas celého konania o žiadosti a nie sú viazané výhradne na fázu konečného výberu. Prvé zistenie s vysokou závažnosťou sa týkalo faktu, že určitý projekt bol schválený aj napriek skutočnosti, že externý hodnotiteľ ho neodporučil. Pri hodnotení sa stanoviská externého (SORO) a interného hodnotiteľa (RO) nezhodli a aj napriek tejto skutočnosti bol projekt schválený (prevládol názor RO). RO OPBK spolu s CKO vysvetlili, akým spôsobom sa postupuje v prípade rôznych stanovísk interného a externého hodnotiteľa. Pritom poukázali na fakt, ako sa tieto postupy riešia v platnom IMP RO OPBK a platnom Systéme riadenia štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Druhé zistenie s vysokou závažnosťou sa týkalo faktu, že v preskúmaných postupoch verejného obstarávania boli v určitých prípadoch predložené iba jedna až dve ponuky uchádzačov (či podmienky v oznámeniach o VO neboli pre uchádzačov obmedzujúce, či cena bola nastavená primerane vzhľadom ku kvalite obstarávaných výkonov a pod.) Vo svojom písomnom vysvetlení RO OPBK uvádza, že v prípade dotknutých vyhlásených VO neboli podmienky obmedzujúce a zároveň boli dodržané všetky postupy v súlade s legislatívou platnou v SR, najmä v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov. Z uvedenej legislatívy nevyplýva obstarávateľovi povinnosť zabezpečiť presný minimálny počet predložených ponúk. RO OPBK taktiež zabezpečil prostredníctvom znalca preverenie primeranosti cien dosiahnutých vo VO.

Vládny audit A396 – audit operácií, náhodná vzorka

Predmetom overenia v roku 2011 bolo 5 projektov a 5 žiadostí o platbu na riadiacom orgáne, sprostredkovateľskom orgáne, platobnej jednotke a u prijímateľov NFP. Audit nezistil systémové nedostatky. Zistené nesystémové nedostatky sa týkali nedodržania postupov pri schvaľovaní žiadostí o NFP, nedostatočného výkonu kontroly verejných obstarávaní pred podpisom dodatku k zmluve o dielo zo strany riadiaceho orgánu a pochybenia prijímateľov v súvislosti s vedením analytického účtovníctva v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Vládny audit A327 – systémový audit a audit operácií, doplnková vzorka

Keďže štatistický výber vzorky nevybral do plánu auditov operácií na rok 2010 žiadnu žiadosť o platbu v rámci OPBK, bol audit oprávnenosti výdavkov deklarovaných v rámci tohto OP vykonaný formou doplnkovej vzorky. Audit operácií sa uskutočnil v období od augusta 2010 do júla 2011 a jeho predmetom bola vzorka 3 projektov a 11 žiadostí o platbu. Nedostatky systémového charakteru neboli zistené. Audit identifikoval náhodné a nesystémové nedostatky v súvislosti s vykonaním a kontrolou verejného

obstarávania v rámci využívania technickej pomoci OPBK (nákup motorových vozidiel). Audit zároveň identifikoval nasledovné systémové nedostatky:

- neaktualizovaný registratúrny poriadok a registratúrny plán (riadiaci orgán a platobná jednotka),
- nedodržaná lehota 30 dní na aktualizáciu interného manuálu procedúr na základe aktualizácií Systému riadenia (SORO pre OPBK).

Na základe výsledkov auditu A327 za obdobie 1.7.2010 až 30.6.2011 orgán auditu vydal stanovisko bez výhrad, čo znamená, že riadiaci a kontrolný systém zavedený pre OPBK bol v danom období v súlade s platnými požiadavkami čl. 58 až 62 Všeobecného nariadenia a odd. 3 Implementačného nariadenia a fungoval efektívne. Vo vzťahu k zisteniam identifikovaným vo vyššie uvedených auditoch boli zo strany auditovaných orgánov (riadiaci orgán, SORO a platobná jednotka) v stanovených lehotách prijaté príslušné opatrenia na ich odstránenie.

V kontexte celkového posúdenia dosiahnutého pokroku v implementácii OPBK vystupuje na jednej strane implementačný systém, ktorý bol auditmi vyhodnotený ako primeraný, vhodný a zosúladený s príslušnou legislatívou a metodikou a na strane druhej je na konci programového obdobia v roku 2013 vykazovaná len nízka úroveň čerpania (46,76 % z celkovej alokácie zdrojov EÚ na roky 2007 – 2013). Potvrďuje sa však skutočnosť, že oblasti podpory, o ktoré je vysoký záujem u potenciálnych prijímateľov, dosahujú uspokojivú úroveň čerpania (napr. 2.1.2 a 2.2.3 OPBK). Na nízkej úrovni čerpania problémových oblastí podpory sa podieľajú najmä faktory ako dlhá príprava koncepčne a rozsahovo náročných rozvojových projektov, ktorá si vyžaduje zapojenie viacerých partnerov (napr. zastupiteľstiev mestských častí, hlavného mesta a BSK). Ide najmä o ambiciózne projekty dopravného systému, budovanie tzv. IOM-ov v oblasti elektronizácie verejnej správy a niekoľkoročná príprava implementácie iniciatív JEREMIE a JESSICA. Ďalšie externé faktory s negatívnym vplyvom na dosahovanie primeraného čerpania OPBK boli napr. dve reorganizácie ministerstiev v priebehu roka 2010, jedenásmesačný proces posudzovania revízie OPBK a tiež zmeny v prioritách potenciálnych prijímateľov oproti situácii z rokov 2006 – 2007, keď sa nastavovala pôvodná stratégia operačného programu.

V riadiacich a kontrolných systémoch OPBK má osobitné postavenie fungovanie SORO a z toho vyplývajúce osobitosti vzájomnej koordinácie procesov medzi riadiacim orgánom a SORO. Rozdeleniu úloh medzi riadiacim orgánom a SORO a faktorom ovplyvňujúcim činnosť SORO sa venuje samostatná časť hodnotenia (kapitola 3.2).

Zhrnutie:

Výsledky auditov z rokov 2011 – 2013 potvrdzujú, že implementačný systém OPBK v súčasnosti funguje na dostatočnej úrovni a neboli identifikované vážnejšie riziká spojené s vykonávaním OPBK.

V rokoch 2007 – 2013 neboli zo strany orgánu auditu ani Európskej komisie identifikované také zistenia s vysokou závažnosťou, ktoré by mali za následok pozastavenie platieb zo strany certifikačného orgánu alebo Európskej komisie.

Kvalita nastavenia implementačného systému a miera súladu vykonávaných procesov s riadiacou dokumentáciou, legislatívou SR a EÚ a metodikou CKO a MF SR sa aj vďaka priebežne vykonávaným auditom od začiatku programového obdobia zvyšuje.

V súčasnosti sa vyskytujúce nedostatky majú prevažne charakter ojedinelých pochybení a nie zásadný systémový charakter.

Vhodne nastavený implementačný systém preverený opakovanými auditmi nie je vždy zárukou dostatočnej úrovne čerpania finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ, na ktorej dosahovanie vplyvajú aj externé faktory.

Zo systémového hľadiska sa ako čiastočne riziková javí najmä zmena organizačnej štruktúry platná od 1.1.2013, v rámci ktorej došlo k vertikálnemu rozdeleniu činností RO OPBK na dva útvary (sekcie) MPRV SR a ktorá doteraz nebola predmetom systémového auditu (podrobnejšie informácie v kapitole v kapitole 3.3.).

3.2 Zhodnotenie činnosti SORO pre OPBK k 30.6.2013

V zmysle čl. 59, odsek 2 Všeobecného nariadenia môže členský štát na plnenie niektorých alebo všetkých úloh riadiaceho orgánu určiť jeden alebo viac SORO. V súlade s čl. 12 Implementačného nariadenia a so Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú podrobnosti presne stanovené v delegovaní právomocí uzatvorenom medzi riadiacim orgánom a SORO. Konečná zodpovednosť za výkon a realizáciu programu však ostáva na riadiacom orgáne, a to aj v prípade delegovania úloh na SORO. V súvislosti s implementáciou OPBK vykonáva v programovom období 2007 – 2013 úlohu SORO Bratislavský samosprávny kraj predstavujúci úroveň regiónu NUTS 3. Rozhodnutie vytvoriť SORO v prípade OPBK a Regionálneho operačného programu (ďalej aj „ROP“) bolo súčasťou politickej dohody o spôsobe uplatňovania partnerstva v programovom období 2007 – 2013 medzi vládou SR, samosprávnymi krajinami a Európskou komisiou. Tematické oblasti podpory, ktoré sú implementované decentralizovaným spôsobom na SORO, sú zamerané na podporu opatrení prioritnej osi 1 okrem projektov, v ktorých je BSK oprávneným prijímateľom. Pridaná hodnota vyplývajúca z vytvorenia SORO v zmysle priblíženia sa potenciálnym žiadateľom, resp. prijímateľom, má opodstatnenie najmä v prípade ROP, kde riadiaci orgán sídli v Bratislave a program je implementovaný v jednotlivých regiónoch SR. V prípade OPBK sa tento aspekt pridanej hodnoty SORO vytráca, keďže potenciálni žiadatelia/prijímatelia sú koncentrovaní na relatívne malom území BSK a riadiaci orgán a SORO sídlia prakticky v rovnakej mestskej časti v rámci hlavného mesta.

Delegovanie výkonu implementačných procedúr na SORO je realizované obojstranným právnym aktom medzi riadiacim orgánom a SORO (splnomocnenie). V rovine implementačnej je rozsah delegovaných úloh na SORO vymedzený nasledovne:

- spolupráca na vypracovaní a uverejňovaní výziev na predkladanie žiadostí o NFP;
- prijímanie a registrovanie žiadostí o NFP;
- kontrola formálnej správnosti žiadostí o NFP;
- spolupráca pri hodnotení a výbere žiadostí o NFP;
- zabezpečovanie dodržiavania požiadaviek na informovanie a publicitu;
- overovanie žiadostí o platbu podľa čl. 60 Všeobecného nariadenia a čl. 13 Implementačného nariadenia;
- predloženie, overovanie a schvaľovanie žiadosti o platbu, vrátane vypracovania Záznamu z administratívnej kontroly;
- vykonávanie evidencie a archivácie podrobných účtovných záznamov o každej operácii v elektronickej forme;

- vykonávanie zberu dát o implementácii, ktoré sú nevyhnutné pre financovanie projektov, monitorovanie, overovanie, audit a evaluáciu;
- zabezpečovanie, aby prijímatelia a všetky ostatné subjekty zúčastňujúce sa na implementácii programu viedli samostatný účtovný systém alebo vhodné kódové označenie účtov pre transakcie spojené s operáciami;
- zabezpečovanie, aby sa všetky doklady týkajúce sa výdavkov a požadovaných audit trailov potrebných na zabezpečenie správneho revízneho záznamu viedli v súlade s požiadavkami Všeobecného nariadenia;
- vykonávanie monitorovania projektov počas ich realizácie prostredníctvom monitorovania realizácie aktivít projektov s využitím fyzických a finančných ukazovateľov výsledku projektov a po ich ukončení po dobu piatich rokov prostredníctvom monitorovania reálne dosiahnutých hodnôt výsledkových ukazovateľov projektov a výstupov jednotlivých aktivít projektov;
- archivácia všetkých podkladov vzťahujúcich sa na výdavky a kontrolu pomoci EÚ minimálne do 31.8.2020.

SORO tiež:

- zabezpečuje vytvorenie vhodného systému implementácie delegovaných kompetencií na SORO,
- spolupracuje na príprave výročnej a záverečnej správy o vykonávaní, v zmysle čl. 67 Všeobecného nariadenia,
- zabezpečuje vypracovanie a schválenie interných postupov a ostatnej dokumentácie v súlade s usmerneniami riadiaceho orgánu,
- poskytuje súčinnosť pri kontrole vykonávania právomocí delegovaných na SORO,
- usmerňuje a informuje prijímateľov v rámci prioritnej osi 1 OPBK a žiadateľov v rámci prioritnej osi 2 OPBK,
- zabezpečuje pre riadiaci orgán všetky potrebné informácie o procedúrach a vykonaných kontrolách výdavkov s cieľom výkonu certifikácie potrebnej pre certifikačný orgán,
- predkladá riadiacemu orgánu svoje návrhy realokácie prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 Infraštruktúra OPBK,
- predkladá riadiacemu orgánu materiály (správy, záznamy) o výsledkoch následných finančných kontrol SORO vykonaných externými subjektmi, (okrem tých, ktoré vykonávajú kontrolu vzoriek operácií).

Delegované úlohy na detailnej úrovni audit trailov upravujú interné manuály procedúr zainteresovaných orgánov. Okrem uvedených činností SORO plní aj ďalšie povinnosti a úlohy vyplývajúce zo Splnomocnenia o delegovaní právomocí riadiaceho orgánu na SORO, Zmluvy o financovaní výkonu činností SORO a Interného manuálu procedúr SORO.

Súčasný systém implementácie vytvára zvýšené nároky na administratívne kapacity riadiaceho orgánu, ktorý okrem štandardných úloh riadiaceho orgánu koordinuje a poskytuje SORO metodické usmernenie na plnenie delegovaných úloh, overuje výkon delegovaných úloh v súlade s audit trailmi, zabezpečuje technickú pomoc na materiálne a technické vybavenie SORO, vykonáva následnú finančnú kontrolu projektov implementovaných SORO atď.

V roku 2011 bolo vykonané Hodnotenie výkonu činností SORO pre OPBK (KPMG Slovensko, spol. s r.o., Bratislava, 31.5.2011). Z uvedeného komplexného hodnotenia vyplýva, že súčasný systém implementácie delegovaných úloh na SORO (BSK) je v zásade vhodný a fungujúci s ohľadom na implementáciu decentralizovaných opatrení. Hodnotenie však identifikovalo nižšiu efektívnosť využívania administratívnych kapacít SORO a vyššiu chybovosť v prípade SORO (odborné hodnotenie, účinnosť kontrol na mieste) oproti riadiacemu orgánu pre OPBK. V tejto súvislosti hodnotenie odporučilo zaviesť monitorovanie výkonnosti a výberovú kontrolu delegovaných úloh na SORO, vrátane vhodnosti a dostatočnosti personálnych kapacít SORO (absencia zamestnanca so stavebným vzdelaním). Hodnotenie konštatovalo, že pridaná hodnota vyplývajúca zo zriadenia SORO nie je v prípade takého malého programu ako OPBK preukázaná (napr. v súvislosti s lepšou dostupnosťou pre žiadateľov/prijímateľov alebo úsporou nákladov), keďže riadiaci orgán aj SORO sídlia v rovnakom meste a vykonávajú aktivity k tomu istému cieľovému územiu.

Počas doterajšieho programového obdobia sa závažnejšie problémy fungovania implementačného systému týkali najmä vzájomnej koordinácie procesov medzi riadiacim orgánom a SORO. Tieto nedostatky vyplývali v počiatočných rokoch programového obdobia z absencie schváleného interného manuálu procedúr SORO, nedostatočného definovania kompetencií a úloh SORO, nedostatočného personálneho zabezpečenia SORO a nesúladu interného manuálu procedúr SORO s Opisom riadiacich a kontrolných funkcií a Interným manuálom procedúr riadiaceho orgánu pre OPBK.

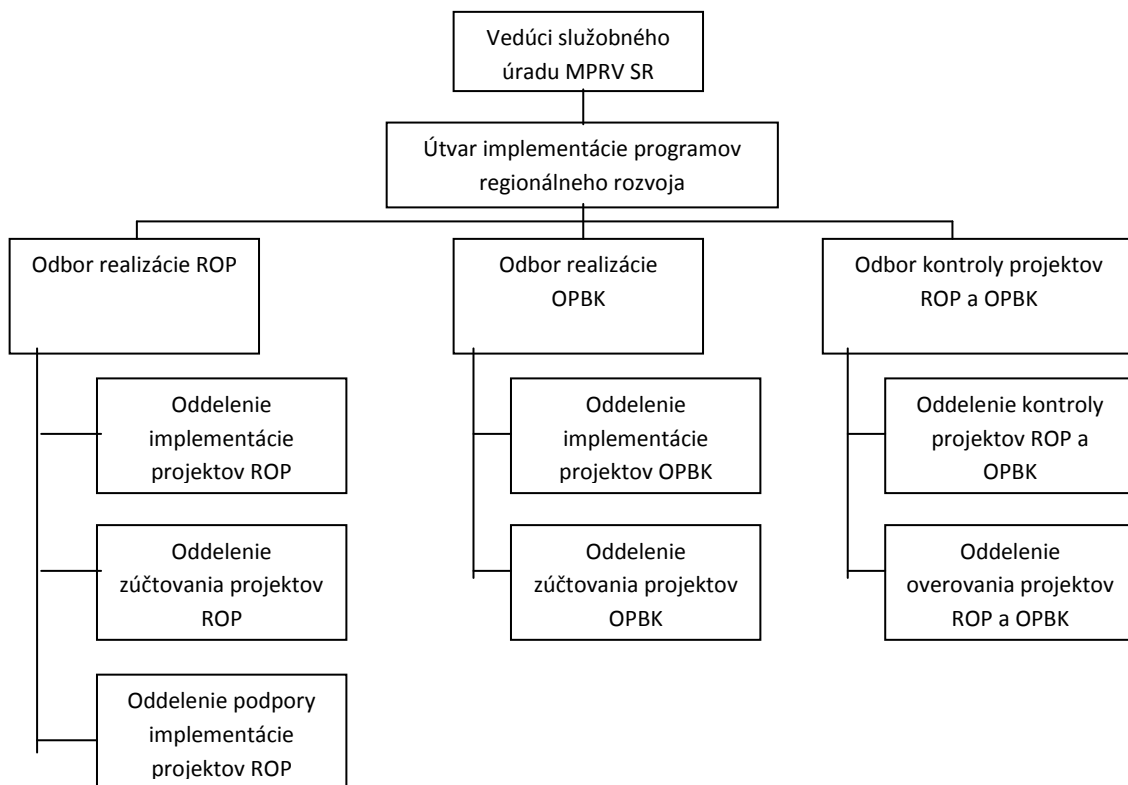
Zistenia v rámci uskutočnených auditov týkajúce sa SORO sú uvedené v rámci informácií o týchto jednotlivých auditoch.

3.3 Organizačná štruktúra a administratívne kapacity

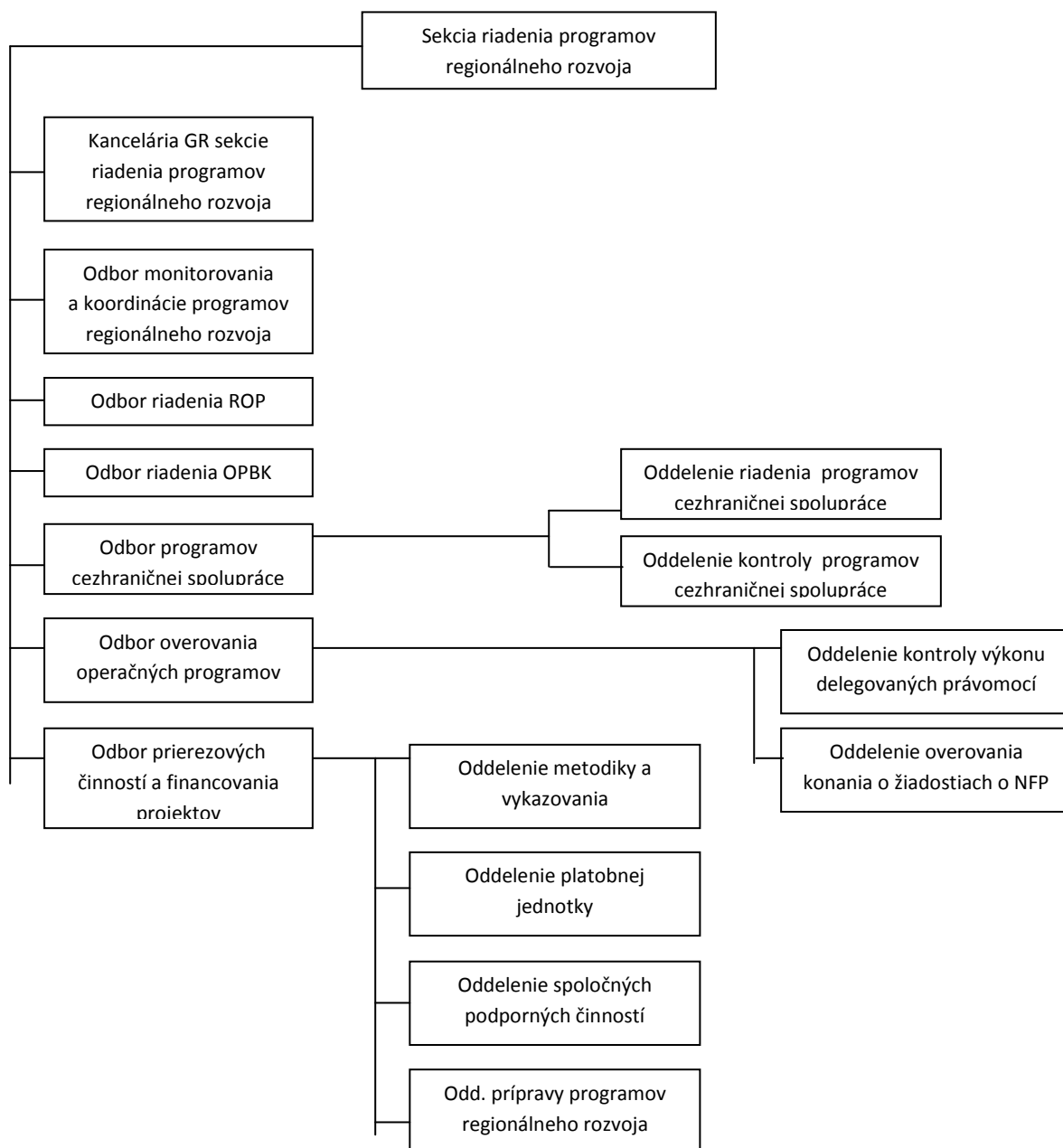
Funkcie riadiaceho orgánu pre OPBK v rámci MPRV SR vykonával do konca roku 2012 odbor riadenia pomoci pre Bratislavský kraj (organizačne začlenený do sekcie – Agentúry na podporu regionálneho rozvoja MPRV SR), ktorý pozostával zo štyroch oddelení (odd. riadenia programov pomoci pre BK, odd. implementácie programov pomoci pre BK, odd. finančného riadenia programov pomoci pre BK a odd. kontroly programov pomoci pre BK). Od 1.1.2013 došlo v rámci MPRV SR k organizačnej zmene, na základe ktorej sa sekcia Agentúra na podporu regionálneho rozvoja rozdelila na nasledovné útvary:

- útvar implementácie programov regionálneho rozvoja (útvar zaradený pod vedúceho služobného úradu; útvar je zameraný na implementáciu OPBK, ROP a programov cezhraničnej spolupráce, vrátane finančného riadenia a kontroly projektov),
- sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja (predmetom činnosti sekcie je riadenie, koordinácia, monitorovanie, metodika, overovanie delegovaných úloh na SORO, úlohy platobnej jednotky).

Časť organizačnej schémy MPRV SR týkajúca sa implementácie OPBK:

Časť organizačnej schémy MPRV SR týkajúca sa riadenia a metodiky OPBK:

Do konca roku 2012 bola súčasťou ministerstva sekcia – Agentúra na podporu regionálneho rozvoja (ďalej aj „APRR“), v rámci ktorej boli zriadené odbory zodpovedné za riadenie a implementáciu jednotlivých operačných programov v gescii ministerstva (ROP, OPBK a programy cezhraničnej spolupráce). Každý z týchto odborov vykonával činnosti riadiaceho orgánu (riadenie programu, metodika, úlohy súvisiace s implementáciou, financovaním a kontrolou projektov v rámci príslušného programu), t. j. zabezpečoval všetky procesy súvisiace s celým projektovým cyklom. Súčasťou sekcie APRR bol aj odbor, ktorý plnil úlohy spoločnej platobnej jednotky pre všetky vyššie uvedené programy riadené ministerstvom. Štruktúru odborov APRR dopĺňal aj piaty odbor zaoberajúci sa prierezovými činnosťami vykonávanými na úrovni sekcie a výkonom následných kontrol vo vzťahu k už ukončeným programom, resp. projektom.

Organizačnou zmenou účinnou od januára 2013 došlo k vertikálnemu rozdeleniu sekcie APRR na dva útvary, a to útvar implementácie programov regionálneho rozvoja zodpovedný za implementáciu a samostatnú sekciu riadenia programov regionálneho rozvoja, v ktorej sa nachádza oddelenie zabezpečujúce činnosti platobnej jednotky. Úlohy riadiaceho orgánu pre OPBK na úrovni implementácie a riadenia operačného programu tak boli funkčne oddelené medzi samostatné útvary ministerstva, v prípade pôvodného odboru zabezpečujúceho činnosti RO OPBK išlo o jeho rozdelenie na dva odbory patriace do dvoch rôznych sekcií. Takéto funkčné oddelenie úloh sa štandardne vyžaduje len vo vzťahu ku kompetenciám riadiaceho orgánu a platobnej jednotky a táto zmena nevyplývala zo zistení a odporúčaní z dovtedy vykonaných auditov. Najväčší rozdiel oproti predchádzajúcej organizačnej štruktúre je však kvantitatívneho charakteru. Pokiaľ v období do 31.12.2012 sa na implementácii OPBK priamo podieľali 2 odbory vrátane 7 oddelení (započítaný aj Odbor finančného riadenia, t. j. platobná jednotka), v rámci platnej organizačnej štruktúry rovnaký rozsah činností zabezpečuje 5 odborov vrátane 9 oddelení. Z daného nárastu počtu zapojených organizačných jednotiek vyplývajú najmä riziká súvisiace s neprehľadnosťou, duplicitou, prípadne nadbytočnosťou niektorých činností (ako napr. overovanie konaní o žiadostiach, ktorú v praxi vykonávajú externé inštitúcie, ako Orgán auditu, NKÚ, SFK a pod.). Komplikovanosť organizačnej štruktúry a nadbytočnosť niektorých činností tak predlžujú niektoré procesy projektového cyklu aj o niekoľko týždňov (napr. obdobie medzi začiatkom odborného hodnotenia ŽoNFP a vydaním rozhodnutia).

Doterajšia prax od začiatku roka 2013 ukazuje, že odčlenenie riadenia programu od implementácie programu má v praxi za následok:

- zvýšenú administratívnu a časovú náročnosť pri vykonávaní aj bežných operatívnych procesov, v rámci ktorých je potrebné zabezpečiť komunikáciu medzi útvarmi ministerstva internou korešpondenciou evidovanou v registračnom systéme (napr. vybavovanie pripomienkových konaní, vypracovávanie podkladov a stanovísk týkajúcich sa OPBK),
- potrebu zosúladať manažérske rozhodnutia týkajúce sa operačného programu (strategických aj operatívnych) medzi vedúcimi pracovníkmi dotknutých útvarov,
- nejednoznačnosť, resp. prelínanie sa kompetencií dotknutých útvarov vo vzťahu k úlohám riadiaceho orgánu definovaným Systémom riadenia a komplikovanejšiu sústavu interných riadiacich dokumentov (interný manuál procedúr, Opis riadiacich a kontrolných systémov, organizačný poriadok a pod.). V období od 1.1.2013 do 30.6.2013 sa u RO OPBK neuskutočnil žiadny systémový audit, ktorého predmetom by bola aj aktuálne platná organizačná štruktúra.

V prípade SORO pre OPBK je útvar, zodpovedný za implementáciu príslušnej decentralizovanej časti operačného programu, súčasťou Úradu BSK ako samostatný odbor od začiatku činnosti SORO. Uvedený odbor tvoria odd. implementácie projektov a odd. finančného riadenia. Primerané finančné krytie delegovaných úloh na SORO zabezpečuje Zmluva o financovaní výkonu činností SORO pre OPBK, ktorá tvorí súčasť Splnomocnenia o delegovaní právomocí na SORO. Finančné krytie je v tomto prípade rovnako, ako v prípade ROP zabezpečené z prostriedkov technickej pomoci vyčlenených na operačný program.

Nevyhnutným predpokladom úspešnej implementácie operačného programu sú dostatočné administratívne kapacity zainteresovaných orgánov, a to tak z hľadiska kvantity, ako aj dostatočnej kvalifikácie a odbornosti. Minimálne administratívne kapacity a kvalifikačné predpoklady na úrovni jednotlivých pracovných pozícií orgánov,

zainteresovaných do implementácie OPBK, sú obsahom ich interných manuálov procedúr.

V uplynulých rokoch programového obdobia orgán auditu identifikoval nedostatky, ktoré súviseli s nedostatočným obsadením a nedostatočnou kvalifikáciou niektorých pracovných pozícií (napr. pozícia kontrolného manažéra bez stavebného vzdelania na SORO). V súčasnosti sú na všetkých zainteresovaných orgánoch administratívne kapacity dostatočné a stabilizované. Je zabezpečená požadovaná kvalifikácia zamestnancov v zmysle požiadaviek uvedených v interných manuáloch procedúr dotknutých orgánov a je zabezpečená aj zastupiteľnosť jednotlivých pracovných pozícií. Základné informácie o administratívnych kapacitách riadiaceho orgánu, SORO a platobnej jednotky poskytujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 21: Administratívne kapacity riadiaceho orgánu pre OPBK

pozícia	stav k 31. 12. 2011	plánovaný stav k 31. 12. 2012	reálny stav k 31. 12. 2012	% plánovaného stavu	potrebne prijat'
generálny riaditeľ	1	1	1	100 %	0
riaditeľ odboru	1	1	1	100 %	0
vedúci oddelenia	4	4	3	75 %	1
asistentka odboru/sekcie	2	2	2	100 %	0
manažér programovania	2	2	2	100 %	0
manažér monitorovania a hodnotenia	3	3	3	100 %	0
manažér informovanosti a publicity	1	1	1	100 %	0
manažér kontroly	5	5	4	80 %	1
manažér ITMS	-	-	-	-	0
manažér finančného riadenia	3	3	3	100 %	0
projektový manažér	6	6	6	100 %	0
manažér pre technickú pomoc	-	-	-	-	-
iné	-	-	-	-	-
spolu	28	28	26	92,86 %	2

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012

Tabuľka 22: Administratívne SORO pre OPBK

Pozícia	stav k 31.12.2011	plánovaný stav k 31.12.2012	reálny stav k 31.12.2012	% plánovaného stavu	potrebné prijat'
generálny riaditeľ	-	-	-	-	-
riaditeľ odboru	1	1	1	100 %	0
vedúci oddelenia	2	2	2	100 %	0
asistentka odboru/sekcie	1	1	1	100 %	0
manažér programovania	-	-	-	-	-
manažér monitorovania a hodnotenia	-	-	-	-	-
manažér informovanosti a publicity	-	-	-	-	-
manažér kontroly	-	-	-	-	-
manažér ITMS	-	-	-	-	-
finančný manažér	3	3	3	100 %	0
projektový manažér	3	3	2	66 %	1
manažér pre technickú pomoc	-	-	-	-	-
iné	-	-	-	-	-
spolu	10	10	9	90 %	1

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012

Tabuľka 23: Administratívne SORO pre OPBK

pozícia	stav k 31.12.2011	plánovaný stav k 31.12.2012	reálny stav k 31.12.2012	% plánovaného stavu	potrebné prijat'
generálny riaditeľ (zároveň generálny riaditeľ pre riadiaci orgán OPBK)	-	-	-	-	-
riaditeľ odboru	1	1	1	100 %	0
vedúci oddelenia	3	3	3	100 %	0
asistentka odboru/sekcie	1	1	1	100 %	0
finančný overovateľ	14	16	16	100 %	0
finančný manažér	2	3	2	67 %	1
finančný účtovník	2	2	2	100 %	0
spolu	23	27	26	96,30 %	1

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012

Tabuľka 24: Administratívne SORO pre OPBK

orgán	obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012	
	počet výstupov	počet nástupov
RO OPBK	6	4
SO/RO OPBK	2	1
platobná jednotka	0	3
spolu	8	8

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OPBK za rok 2012

Miera fluktuácie administratívnych kapacít neohrozuje fungovanie zainteresovaných orgánov a možno ju považovať za štandardnú aj v porovnaní s inými operačnými programami. Stav administratívnych kapacít orgánov zainteresovaných do implementácie operačných programov NSRR je aj z pozície CKO pravidelne vyhodnocovaný a rámcovo je táto oblasť súčasťou dokumentu „Správa o implementácii

a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov NSRR“, ktorý sa v polročných intervaloch predkladá na rokovanie vlády SR⁷.

Záver:

Organizačné rozdelenie útvarov plniacich úlohy riadiaceho orgánu (implementácia, kontrola a riadenie) znižuje flexibilitu rozhodovacích procesov a zvyšuje administratívnu a časovú náročnosť procesov. Pre zabezpečenie plynulejšieho procesu riadenia a implementácie operačného programu by RO mohol zvážiť zavedenie určitej modifikácie organizačnej štruktúry.

Organizačná štruktúra SORO v rámci Úradu BSK v súčasnosti nevyžaduje modifikáciu.

Administratívne kapacity orgánov implementujúcich OPBK sú v súčasnosti dostačujúce z hľadiska požiadaviek na počet a kvalifikáciu zamestnancov uvedených v interných manuáloch procedúr riadiaceho orgánu, SORO a platobnej jednotky.

Miera fluktuácie zamestnancov neohrozuje fungovanie orgánov zainteresovaných do implementácie OPBK.

V rámci technickej pomoci OPBK je dostatok finančných prostriedkov na materiálo-technické zabezpečenie administratívnych kapacít. V súčasnosti sú v realizácii 4 projekty určené pre RO OPBK, ktoré svojim zameraním a objemom pokryjú v celom rozsahu zvyšok programového obdobia 2007 – 2013. Na schválenie je navrhnutý 1 projekt pre SO/RO, ktorý by mal pokryť rok 2013. Uvedené projekty RO OPBK pokrývajúce celý zvyšok programového obdobia 2007 – 2013 sú zamerané na oblasti hodnotení a štúdií, externých hodnotení ŽoNFP, zabezpečenia administratívnych kapacít z materiálo-technického hľadiska a tiež oblasť informovanosti a publicity. Rozpočty týchto projektov boli naplánované tak, aby s primeranou rezervou pokryli všetky potreby RO OPBK v uvedených oblastiach až do roku 2015.

Jediným ukončeným projektom v roku 2012 bol projekt zabezpečujúci refundáciu miezd zamestnancov RO OPBK, ktorý sa financuje z prioritnej témy 85. Práve oblasť mzdového zabezpečenia bola pri rozdeľovaní finančných prostriedkov TP OPBK z hľadiska potrieb podhodnotená. Aj napriek spresňovaniu odhadu a redukcii objemu finančných prostriedkov určených pre materiálne a technické zabezpečenie administratívnych kapacít, nepokryval počas celého programového obdobia 2007 – 2013 objem finančných prostriedkov v rámci prioritnej témy 85 mzdové náklady všetkých zamestnancov RO OPBK, pretože potrebný objem preyšuje celkovú alokáciu TP OPBK. Z uvedeného dôvodu boli mzdy refundované len časti zamestnancov RO OPBK. Aj keď sa ich počet postupne zvyšoval, nikdy nešlo o všetkých zamestnancov RO OPBK.

Na základe vyššie uvedených skutočností RO OPBK predložil MV pre OPBK 13.12.2012 na schválenie návrh na presun nevyužiteľnej čiastky 930 tis. eur (ERDF) z prioritnej témy 86 do prioritnej témy 85, pričom táto by sa mala použiť výhradne na refundáciu mzdových nákladov zamestnancov RO OPBK v období rokov 2013 – 2015. Zostávajúca suma v prioritnej téme 86 (cca 49-tis. eur) je určená na zabezpečenie vypracovania ex - ante hodnotenia nasledujúceho programového obdobia, prípadne na zabezpečenie ďalších s tým súvisiacich aktivít a vzniknutých nákladov. Uvedený návrh RO OPBK bol na zasadnutí MV pre OPBK schválený, avšak okrem toho je potrebné predložiť schválenú zmenu na schválenie aj EK prostredníctvom formálnej revízie OPBK.

⁷ Správa o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov NSRR za obdobie od 01.01.2013 do 30.06.2013 sa predkladá na rokovanie vlády SR v auguste 2013.

4. ZÁVER A ODPORÚČANIA NA ELIMINÁCIU RIZÍK

Doterajší pokrok v implementácii OPBK možno zhodnotiť ako uspokojivý, avšak nevyhol sa rôznym negatívnym vplyvom vývoja interného a najmä externého prostredia. Tieto faktory sa prejavili na schopnosti programu plniť zvolenú stratégiu a stanovené ciele. Keďže stratégia OPBK bola nastavovaná v rokoch 2006 – 2007, vychádzala z dynamiky a stability ekonomického prostredia relevantných k danému obdobiu.

V rokoch 2008 – 2010 prebiehalo intenzívne vyhlasovanie výziev na predkladanie ŽoNFP v rámci oboch prioritných osí. Avšak už v roku 2010 sa v tomto procese prejavili dopady globálnej finančnej a hospodárskej krízy. Vplyv krízy mal za následok výrazné socio-ekonomické zmeny, ktoré sa v prípade naplňania stratégie OPBK prejavili v zmene preferencií potenciálnych žiadateľov (najmä v sektore MSP) a znížením záujmu o realizáciu a financovanie inovačných aktivít s vyššou pridanou hodnotou (oblasť výskumu a vývoja). Dopady krízy sa menej prejavili v oblasti verejného sektora, ktorý má stabilne vysoký záujem o pomerne rýchlo realizovateľné investície stavebného charakteru s menším rozsahom najmä v oblasti regenerácie sídiel. Pretože tieto investície sú z 95 % financované prostredníctvom NFP, nízka potreba vlastného spolufinancovania nevyvoláva prílišné zaťaženie obecných a mestských, resp. samosprávnych rozpočtov.

V súvislosti s dopadmi globálnej krízy, vývojom externého prostredia a zmenou priorit žiadateľov bola v roku 2010 vypracovaná revízia OPBK. Uvedenú revíziu EK schválila v septembri 2011 a modifikovala stratégiu a finančný plán operačného programu. Okrem vonkajších vplyvov sa do nej premietli aj dovtedajšie skúsenosti RO získané v procese implementácie. Predmetom revízie bolo aj zvýšenie alokácie operačného programu na základe dodatočných finančných prostriedkov pridelených SR v nadväznosti na technickú úpravu finančného rámca pre roky 2011 – 2013. Došlo tak k zvýšeniu celkovej alokácie OPBK o 8 207 607 eur (zdroje EÚ). Zvýšenie alokácie sa dotklo výhradne Prioritnej osi 1, konkrétne opatrenia 1.1 Regenerácia sídiel, ktoré vykazovalo najvyššiu absorpčnú schopnosť. Časť dodatočnej alokácie bola určená aj pre oblasť podpory bývania prostredníctvom implementácie iniciatívy JESSICA.

Z dôvodu rýchleho napredovania komerčného sektoru pri zavádzaní širokopásmového internetu bola vzhľadom na svoju neaktuálnosť z OPBK vypustená skupina aktivít 2.2.2 Podpora dostupnosti širokopásmového internetu. Revízia taktiež reagovala aj na zmeny organizácie ústredných orgánov štátnej správy, ktoré sa dotkli postavenia RO OPBK. Išlo o zánik Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na základe zmeny legislatívy a od 1.7.2010 s tým spojený prechod RO na Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR a následne od 1.11.2010 prechod na súčasné Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

RO v doterajšom období implementácie primerane reagovalo na vonkajšie alebo vnútorné vplyvy, ktoré sa premietli do potreby zmien merateľných ukazovateľov. Zmeny, ktoré boli predmetom revízie OPBK, sa premietli do zmien merateľných ukazovateľov na úrovni programu, avšak nepredstavovali výraznejší odklon od pôvodne nastavených cieľov a tým ani cieľových hodnôt. V prípade niektorých ukazovateľov došlo aj k zvýšeniu očakávaných cieľových hodnôt plánovaných na úrovni roku 2015 (najmä v oblastiach podpory, kde došlo k zvýšeniu finančných prostriedkov). Nastavený súbor a cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov dostatočne odzrkadľujú ciele OPBK vo všetkých oblastiach podpory. Prípadné úpravy cieľových hodnôt niektorých merateľných ukazovateľov do konca programového obdobia 2007–2013 sú možné, avšak nie sú nutné.

K 30.6.2013 dosahovala úroveň čerpania finančných prostriedkov v rámci OPBK 48,18 %. Na základe tejto hodnoty bol OPBK z jedenástich operačných programov NSRR implementovaných v rokoch 2007– 2013 na piatom mieste v poradí úspešnosti. V prípade fyzického a finančného pokroku v procese implementácie OPBK je napredovanie v rámci jednotlivých prioritných osí a opatrení výrazne rozdielne.

Z pôvodne širokého spektra oprávnených aktivít sa v priebehu rokov 2008 – 2010 vyprofilovali tie oblasti podpory, po ktorých potenciálni žiadatelia prejavovali najväčší dopyt a tento trend sa zachoval aj po revízii OPBK z roku 2011. V prípade verejného sektora ide predovšetkým o samostatne dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel, kde prevládajúcimi podporenými aktivitami sú úpravy verejných priestranstiev a budovanie multifunkčných ihrísk. V súkromnom sektore sú to aktivity, ktoré majú v čase krízy charakter ekonomicky efektívnych a rýchlo návratných investícií (zavádzanie technologických transferov, zníženie nákladov a energetickej náročnosti vo výrobe, zavádzanie progresívnych IKT technológií) zvyšujúcich konkurencieschopnosť podnikateľských subjektov prostredníctvom nákupu nových hotových technológií (strojov a zariadení).

Výrazne nižší fyzický pokrok sa doteraz dosiahol pri implementácii Prioritnej osi 1 Infraštruktúra, v rámci ktorej podiel zazmluvnených finančných prostriedkov predstavuje 70,9 %. Následne v rámci finančného pokroku podiel čerpaných finančných prostriedkov predstavuje iba 39,25 % z celkovej alokácie pre prioritnú os. V rámci opatrenia 1.1. Regenerácia sídiel predstavuje podiel zazmluvnených finančných prostriedkov 66,31 % a podiel vyčerpaných finančných prostriedkov 44,76 % z alokácie na opatrenie. Hlavným negatívnym aspektom v rámci implementácie opatrenia 1.1. je skutočnosť, že doteraz neboli realizované projekty v rámci skupiny aktivít *1.1.1 Príprava a realizácia ISRMO*. Oznam o možnosti predkladania ISRMO slúžiaci predvýberu ISRMO bol zrušený. Následná výzva na predkladanie čiastkových projektov ISRMO (so zakomponovaným prvkom predvýberu) v čase realizácie hodnotenia nebola uzavretá. Keďže alokácia vyčlenená pre túto skupinu aktivít je 12 mil. eur (zdroje EÚ), čo predstavuje podiel 22,16 % z alokácie pre Prioritnú os 1 a až 12,6 % z celkovej alokácie OPBK úspešnosť, resp. neúspešnosť vyhlásenej výzvy výrazne ovplyvní celkovú úspešnosť fyzickej a finančnej implementácie opatrenia 1.1, Prioritnej osi 1, ako aj celého OPBK. Nezanedbateľný vplyv na úspešnosť implementácie opatrenia 1.1 a Prioritnej osi 1 bude mať aj včasná implementácia iniciatívy JESSICA prostredníctvom ŠFRB, ktorá je zameraná na oblasť podpory bývania s vyčleneným objemom 3 mil. eur (zdroje EÚ). K vyššej úspešnosti opatrenia by mali taktiež prispieť úspešné projekty z výzvy č. OPBK/2013/1.1/10 vyhlásenej 22.4.2013 a s trvaním do 25.7.2013 pre skupinu aktivít *1.1.3 Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu*.

V rámci opatrenia 1.2 Regionálna a mestská doprava je podiel kontrahovania na uspokojivej úrovni 85,87 %, avšak výrazne zaostáva čerpanie, ktoré predstavuje len 21,27 % z celkovej alokácie vyčlenej pre opatrenie. Táto skutočnosť je spôsobená najmä faktom, že na začiatku implementácie došlo k zrušeniu výziev najmä z dôvodu nepripravenosti prijímateľov a následne pretrvávali problémy v oblasti verejných obstarávaní. Keďže z hľadiska obsahu a objemu ide o väčšie a komplikovanejšie projekty v rámci OPBK s vyšším počtom zapojených subjektov a potrebou schvalovacích procedúr, vyžadovala si prípravná fáza dlhšie obdobie. V súčasnosti však implementácia prebieha na štandardnej úrovni a existuje reálny predpoklad riadneho a včasného vyčerpania zazmluvnených finančných prostriedkov.

V rámci Prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika je situácia značne odlišná, pretože fyzický a finančný pokrok v implementácii je výrazne vyšší. Podiel zazmluvnených finančných prostriedkov predstavuje 93,16 % a podiel čerpaných finančných prostriedkov 57,61 %. Na dosiahnuté hodnoty pozitívne vplyva najmä fakt, že v prípade opatrenia 2.1 a tiež opatrenia 2.2. boli naprogramované skupiny aktivít, ktoré sa stretli s pozitívnou odozvou prijímateľov a predstavovali tak oblasti podpory s najvyšším dopytom a absorpciou. Ide o skupiny aktivít 2.1.2 *Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP* a 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP* určené pre segment MSP. V rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery dosiahol podiel zazmluvnených finančných prostriedkov 97,07 % a podiel čerpania 81,14 %. Do daných hodnôt je už započítaný aj objem 3 mil. eur (zdroje EÚ) vyčlenený na implementáciu iniciatívy JEREMIE ako nástroj finančného inžinierstva (návrtná forma pomoci). Vysoké hodnoty boli dosiahnuté aj napriek skutočnosti, že v rámci opatrenia je dopyt po projektoch v rámci skupiny aktivít 2.1.1 *Podpora tvorby a zavádzania inovácií a technologických transferov v MSP* zameranej na oblasť výskumu a vývoja v MSP takmer nulový. Vzhľadom na dosiahnuté hodnoty kontrahovania a čerpania a tiež z dôvodu lehôt nastavených v schémach štátnej pomoci a pomoci de minimis nie je v rámci tohto opatrenia potrebné uvažovať o ďalších výzvach.

V rámci opatrenia 2.2 *Informatizácia spoločnosti* predstavuje v súčasnosti podiel zazmluvnených finančných prostriedkov 86,89 % a čerpanie je na úrovni 19,87 %. Túto disproporciu spôsobuje skutočnosť, že aj napriek vysokému záujmu žiadateľov v segmente MSP o projekty skupiny aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP* (vysoký počet projektov, avšak výška pomoci na 1 projekt je maximálne 75-tis. eur), z hľadiska finančného objemu sú nosné projekty informatizácie verejnej správy v rámci skupiny aktivít 2.2.1 *Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni*. Keďže projekty v rámci skupiny aktivít 2.2.1 boli z dôvodu nevyhnutnej dlhšej prípravnej fázy a opakovanej výzvy zazmluvnené až v roku 2012, fyzická a finančná realizácia bude prebiehať až v rokoch 2013 – 2014. K efektívnemu čerpaniu finančných prostriedkov opatrenia prispeje aj výzva č. OPBK/2013/2.2/11 pre skupinu aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP* ukončená 26.7.2013, kde je vzhľadom na vysokú absorpciu tejto skupiny aktivít pravdepodobnosť značne vysokého dopytu. Existuje tak reálny predpoklad, že dôjde k včasnosti a maximalizácii čerpania finančných prostriedkov v rámci opatrenia 2.2 a následne aj celej Prioritnej osi 2.

Aj napriek skutočnosti, že implementácia OPBK z celkového hľadiska prebieha na uspokojivej úrovni, existujú aj riziká, ktoré by v prípade nedostatočnej eliminácie mohli mať negatívny vplyv na kontrahovanie a čerpanie alokovaných finančných prostriedkov. Miera týchto rizík je v rámci jednotlivých prioritných osí odlišná.

Prioritná os 1

V rámci opatrenia 1.1 je v súčasnosti najvyššou prioritou implementácia skupiny aktivít 1.1.1 *Príprava a realizácia ISRMO*. V rámci pôvodného Oznamu o možnosti predkladania bolo prijatých 9 ISRMO. Oznam bol však 8.4.2013 zrušený z dôvodu podstatných zmien podmienok predvýberu. Z pohľadu hodnotiteľa zrušenie uvedeného oznamu môže priniesť v praxi riziká. Prvým rizikom je zrušenie samostatného predvýberu ISRMO, ktorý bol od schválenia OPBK Európskou komisiou neoddeliteľnou a plánovanou súčasťou procesu implementácie uvedenej skupiny aktivít. Európska komisia môže v následných auditoch namietat' zrušenie samostatného predvýberu ISRMO, pokiaľ nebude dostatočne zdôvodnené. Druhým a pravdepodobne výraznejším rizikom je časová strata, ktorá v konečnom dôsledku môže mať výrazný vplyv na mieru úspešnosti implementácie tejto

skupiny aktivít. Keďže výzva na predkladanie čiastkových projektov ISRMO (pričom do hodnotiaceho procesu bol zakomponovaný aj prvok predvýberu) bola vyhlásená 2.5.2013 s trvaním do 2.10.2013, proces hodnotenia, výberu a zazmluvnenia projektov a kontroly uskutočnených VO bude pravdepodobne ukončený koncom prvého polroka 2014. Aj vzhľadom na značnú sezónnosť stavebných prác (ide o investičné projekty stavebného charakteru) bude časovo náročné ukončiť fázu realizácie projektov tohto typu tak, aby bolo dodržané pravidlo n+2, t. j. v období do 31.12.2015. Na základe uvedených skutočností hodnotiteľ odporúča RO OPBK zvážiť presun nezazmluvnených finančných prostriedkov zo skupiny aktivít 1.1.1 do skupiny aktivít 1.1.2 *Samostatne dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel*. Následne by RO OPBK mohol v prvom polroku 2014 vyhlásiť ešte jednu výzvu pre skupinu aktivít 1.1.2, pretože ide o oblasť podpory s najvyššou absorpciou v rámci Prioritnej osi 1 OPBK. Takýto presun finančných prostriedkov si nevyžaduje revíziu OPBK, avšak tento presun by mal byť dostatočne zdôvodnený v príslušnej Výročnej správe o vykonávaní OPBK a tiež v Záverečnej správe o vykonávaní OPBK.

V rámci Prioritnej osi 1 môže RO OPBK zároveň zvážiť aj presun nezazmluvnených a nevyčerpatelných finančných prostriedkov z opatrenia 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava do opatrenia 1.1, skupiny aktivít 1.1.2. Objem finančných prostriedkov novej výzvy pre skupinu aktivít 1.1.2 by sa tak zvýšil a zároveň by táto realokácia priniesla vyššiu využiteľnosť a efektívnosť čerpania finančných prostriedkov OPBK. Uvedený krok by si nevyhnutne vyžadoval prípravu a realizáciu revízie OPBK, avšak bez povinnosti notifikácie EK (presun finančných prostriedkov v rámci tej istej prioritnej osi). Tomuto kroku by malo predchádzať schválenie realokácie zo strany Monitorovacieho výboru pre OPBK.

Prioritná os 2

V rámci Prioritnej osi 2 v súčasnom období existujú len mierne riziká nevyčerpania finančných prostriedkov. V rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery predstavuje nevyčerpaná suma cca 770-tis. eur (zdroje EÚ). Vzhľadom na nastavenie lehôt v schéme štátnej pomoci a schéme pomoci de minimis, podľa ktorých je potrebné rozhodnúť o poskytnutí pomoci do 31.12.2013 (toto obmedzenie sa týka aj opatrenia 2.2, sektor MSP), nie je – aj napriek skutočnosti, že ide o oblasti podpory s vysokou absorpciou – možné plánovať ďalšiu výzvu pre uvedené opatrenie. Hodnotiteľ preto navrhuje zvážiť využitie zostávajúcich finančných prostriedkov v rámci poslednej výzvy č. OPBK/2013/2.2/11 pre skupinu aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP*. Takýto presun by si nevyhnutne vyžadoval prípravu a realizáciu revízie OPBK, avšak bez povinnosti notifikácie zo strany EK (presun finančných prostriedkov v rámci tej istej prioritnej osi). Návrh realokácie by mal pred vypracovaním revízie schváliť Monitorovací výbor pre OPBK.

V rámci opatrenia 2.1 existuje mierne riziko nevyčerpania finančných prostriedkov aj v rámci implementácie iniciatívy JEREMIE, do ktorej bolo z OPBK vyčlenených 3 mil. eur (ERDF) a prislúchajúce zdroje ŠR (cca 0,5 mil. eur). Rizikom je neustále sa predlžujúca prípravná fáza, pričom pretrvávajúcim problémom je neúmerné predlžovanie procesu uzatvárania zmluvy s vybraným finančným sprostredkovateľom, o ktorom rozhodol Európsky investičný fond ako manažér Holdingového fondu JEREMIE v SR. V prípade, že k uzatvoreniu tejto zmluvy nedôjde do konca roka 2013, hodnotiteľ odporúča RO OPBK zvážiť ďalšie zotrvanie v pozícii RO zapojeného do implementácie tohto nástroja finančného inžinierstva.

V rámci opatrenia 2.2 sa ako najvýznamnejšie možné riziko nevyčerpania finančných prostriedkov javí objem finančných prostriedkov, ktorý bude výsledkom úspory realizovaných verejných obstarávaní v rámci implementácie skupiny aktivít 2.2.1 *Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni* (verejný sektor). Keďže z hľadiska zazmluvneného objemu finančných prostriedkov a povahu projektov môže ísť o nezanedbateľnú sumu (až niekoľko mil. eur), hodnotiteľ odporúča RO OPBK využiť tieto finančné prostriedky takisto v rámci poslednej výzvy č. OPBK/2013/2.2/11 pre skupinu aktivít 2.2.3 *Zavádzanie a účinné využívanie prístupu k IKT v MSP*, kde je vzhľadom na vysokú absorpciu tejto skupiny aktivít pravdepodobnosť značne vysokého dopytu. Tento krok si nevyžaduje revíziu OPBK, no primerané zdôvodnenie bude potrebné uviesť v príslušnej Výročnej správe o vykonávaní OPBK a zároveň v Záverečnej správe o vykonávaní OPBK.

Obdobným spôsobom odporúča hodnotiteľ využiť aj finančné prostriedky pôvodne určené na realizáciu projektov budovania IOM, ktoré sú vzhľadom na stav v oblasti eGovernmentu na národnej úrovni a kapacity RO OPBK v súčasnosti nerealizovateľné (stav v rámci tejto oblasti podpory je podrobnejšie opísaný v kapitole 1.2).

Vzhľadom na zostávajúci čas do konca programového obdobia 2007 – 2013 hodnotiteľ odporúča na urýchlenie a zefektívnenie vnútorných procesov RO v rámci vyhodnocovania neukončených a vyhlasovania nových (posledných) výziev zvážiť určitú modifikáciu organizačnej štruktúry. V prípade efektívnej eliminácie vyššie uvedených rizík je možné na konci programového obdobia 2007 – 2013 očakávať úspešnú implementáciu OPBK tak z fyzického, ako aj z finančného hľadiska. Určitý primeraný objem nevyčerpaných finančných prostriedkov je však možné očakávať aj po realizácii všetkých vyššie uvedených opatrení na elimináciu rizík. Spôsobuje to najmä skutočnosť, že v rámci posledných výziev nevyhnutne dôjde k úspore finančných prostriedkov na základe efektívnosti verejných obstarávaní, ktoré budú realizované až následne po vydaní rozhodnutí, resp. po uzatvorení zmlúv o poskytnutí NFP. Zároveň z časových dôvodov nebude už možné vyhlásiť žiadne ďalšie výzvy. Objem takto nevyčerpaných finančných prostriedkov by však mohol byť zanedbateľný v pomere k celkovej alokácii OPBK (na úrovni cca 5 %).

PRÍLOHY - TABUĽKOVÁ ČASŤ

Tabuľka 25: Ukazovateľ finančného zdravia obcí a VÚC (2012)

Priemerné skóre obcí SR	Priemerné skóre obcí BSK	Skóre Bratislava hlavné mesto SR	Priemerné skóre VÚC SR	Skóre Bratislavský VÚC
1,510504	1,978537	0,205656	0,881887	1,22543

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 26: Ukazovateľ finančného zdravia všetkých VÚC (2012)

VÚC	Dosiahnuté skóre ukazovateľa finančného zdravia
Bratislavský VÚC	1,22543
Trnavský VÚC	0,525743
Trenčiansky VÚC	0,482362
Nitriansky VÚC	1,64641
Žilinský VÚC	1,02879
Banskobystrický VÚC	-0,04917
Prešovský VÚC	1,6343

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 27: Ukazovateľ finančného zdravia obcí BK - priemer obcí za jednotlivé okresy

Okres	Priemerné skóre obcí v okrese
Bratislava I	2,11432
Bratislava II	1,907653
Bratislava III	1,831535
Bratislava IV	1,616496
Bratislava V	2,04437
Malacky	1,948516
Pezinok	2,036409
Senec	2,054174

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 28: Vývoj indikátorov finančnej stability obcí BK

	Indikátor finančnej stability				
	1(-)	2(-)	3(-)	4(+)	5(+)
2010 obce BSK	0,158456	0,014949	0,010875	2,875457	-0,03026
2010 obce SR	0,332733	0,07472	0,005747	0,979451	-0,11995
2011 obce BSK	0,17726733	0,060191	0,003697	2,594898	0,053918
2011 obce SR	0,317261	0,147895	0,004775	0,979915	0,003958
2012 obce BSK	0,226448	0,032652	0,190652	48,35174	0,043909
2012 obce SR	0,26146	0,083534	0,009493	1,13902	0,022653

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 29: Vývoj indikátorov finančnej stability hlavného mesta SR Bratislavy (bez mestských častí)

	Indikátor finančnej stability				
	1(-)	2(-)	3(-)	4(+)	5(+)
2010	0,625697	0,030944	0	0,334852	-0,0753
2011	0,664936	0,397016	0	0,401852	0,021443
2012	0,5971	0,036904	0	0,502023	0,029075

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 30: Vývoj indikátorov finančnej stability Bratislavského VÚC

	Indikátor finančnej stability				
	1	2	3	4	5
2010 VUC BA	0,244588	0,005167	0,005956	1,188	-0,05591
2010 všetky VUC	0,404171	0,012557	0,00894	1,166166	-0,02325
2011 VUC BA	0,363066	0,009422	0,001276	2,39766	-0,03655
2011 všetky VUC	0,443079	0,124396	0,004577	1,437292	-0,00319
2012 VUC BA	0,3881	0,014911	0	3,15423	-0,03466
2012 všetky VUC	0,41165	0,034174	0,002633	1,48678	-0,01464

Zdroj: INEKO (<http://www.obce.ineko.sk/metodika.php#ind1>)

Tabuľka 31: Výnosy dane z príjmov fyzických osôb poukávané územnej samospráve (v tis. eur)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	1 436 705	1 709 178	1 610 495	1 328 465	1 574 703	1 598 915

Zdroj: Štátne záverečné účty

Tabuľka 32: Počet obývaných bytov v BK a jednotlivých okresoch

Kraj, okres	Obývané byty 2011	Obývané byty 2001
Bratislavský kraj	264 629	242 452
Bratislava I	22 287	22 073
Bratislava II	56 420	48 387
Bratislava III	29 956	28 932
Bratislava IV	41 175	38 176
Bratislava V	47 072	43 453
Malacky	23 923	23 473
Pezinok	20 526	19 915
Senec	23 270	18 043

Zdroj: SODB 2001; SODB 2011

Tabuľka 33: Štruktúra bytového fondu podľa obdobia výstavby

Kraj, okres	do 1945	1946-1990	1991-2000	2001 a neskôr
Bratislavský kraj	1 119	36 477	4 929	11 043
Bratislava I	1 458	1 208	210	151
Bratislava II	956	4 054	443	1 088
Bratislava III	1 487	2 664	338	687
Bratislava IV	623	3 176	709	972
Bratislava V	196	1 926	175	546
Malacky	2 690	8 833	1 020	1 894
Pezinok	2 051	6 662	735	1 410
Senec	1 658	7 954	1 299	4 295

Zdroj: SODB 2001; SODB 2011

Tabuľka 34: Materské školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 – 2012

Šk. rok	školy	triedy	žiaci
2010/11	214	883	18 418
2011/12	215	919	19 165
2012/13	221	969	20 191

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva

Tabuľka 35: Základné školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 – 2012

Šk. rok	školy	triedy	žiaci
2010/11	185	2 320	41 494
2011/12	185	2 359	42 249
2012/13	183	2 377	43 236

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva

Tabuľka 36: Stredné školy BK: počet škôl, tried a žiakov 2010 – 2012 (vrátane externého štúdia)

Šk. rok	školy	triedy	žiaci
2010/11	129	1 614	35 626
2011/12	125	1 563	33 603
2012/13	124	1 487	31 589

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva